

**TÜRK HUKUK TARİHİ
ARAŞTIRMALARI**

Journal of Turkish Legal History

ISSN: 1306-6889

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Journal of Turkish Legal History

Sayı 30, 2020 (Güz)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	Fethi Gedikli (İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü)
Kurucular	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mustafa Şentop, Mürteza Bedir
Yayın Kurulu	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mürteza Bedir, Sami Erdem, Ayhan Ceylan, Cihan Osmanağaoğlu Karahasanoğlu
Danışma Kurulu	İdris Bostan (İstanbul Ü.), Feridun Emecen (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Mehmet İpşirli (İstanbul Medipol Üni.), İsmail E. Erünsal (İstanbul 29 Mayıs Üni.), M. Emin Artuk (İstanbul Medipol Üni.), İbrahim Kâfi Dönmez (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Kemal Beydilli (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Engin Deniz Akarlı (İstanbul Şehir Üni.), Sevgi Gül Akyılmaz (Ankara Hacı Bayram Veli Üni.), Mustafa Avcı (Ankara Sosyal Bilimler Üni.), Yusuf Karakoç (Dokuz Eylül Üni.), Nevin Ünal Özkorkut (Ankara Üni.)
Editör	Fethi Gedikli
Yardımcı Editörler	Ali Adem Yörük, Abdullah İslamoğlu
Sekreterlik	Furkan Şahan, Rıdvan Abdurrahman Demirtaş
Baskı	İlbey Matbaa, Matbaa Kağıt Reklam Org. Mücellit San. ve Tic. Ltd. Şti. 2. Matbaacılar Sitesi, 3 NB 3 Topkapı/Zeytinburnu/İstanbul 0 212 613 83 63 (Sertifika No. 17845)
Baskı Tarihi	Aralık 2020

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları yılda iki sayı yayımlanan hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların ilmi ve fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yönetim

İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal
Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Merkez Bina
Oda 58 Beyazıt/İstanbul/Türkiye
e-posta: hukuktarihimerkezi@istanbul.edu.tr

Bu sayı Bahçelievler Belediyesi'nin katkılarıyla basılmıştır.
Belediye Başkanı Dr. Hakan Bahadır'a teşekkür ederiz.

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Sayı 30 • 2020 (Güz)

İçindekiler

Erken Cumhuriyet Döneminde Hukuk Dilinin Özleşmesine Yönelik Sivil Arayışlar <i>Tarık Özcan</i>	5
<i>Tarihçi Hukuk Bilimi Mecmuası'nın Amacı Üstüne</i> <i>Friedrich Carl von Savigny - çev. Serhan Yıldırım</i>	55
İttihad ve Terakki İçinde Muhalefet ve <i>Hizb-i Cedit</i> Krizi - Kont Léon Ostorog'un Sir Eyre Crowe'a Sunduğu Rapor (30 Nisan 1911) <i>Çev. Abdurrahman Nur</i>	65
<i>Belgeler/Notlar</i>	75
Hattat Mustafa Halim Özyazıcı'nın Hukuk Konulu Grafik Çalışmaları <i>Halûk Perk</i>	
Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi Tasnifi Üzerine Bir Not <i>Fethi Gedikli</i>	101
<i>Tarihçi Hukuk Bilimi Mecmuası'nın Tarihçesi</i> <i>Serhan Yıldırım</i>	105
İstanbul Barosu'nun İlk Genel Kurul Toplantısı, İlk Levhası ve Kostaki Sardenski'nin Nutku (5 Nisan 1878) <i>Tugay Aydın</i>	113
Türkiye'nin İlk Avukat Ajandası <i>İstanbul Barosu Ajandası 1928</i> ve Avukatlara Meslekî-Ahlâkî Öğütler <i>Tugay Aydın</i>	129
“Her Türü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve”: <i>Ceride-i Adliye</i> , Makale Fihristi ve Yazar Dizini <i>Ercan Karaismailoğlu - Rıdvan Abdurrahman Demirtaş - İbrahim Enes Onat</i>	137
Hukuk Reformu Metinleri 19: Sanat-ı Taknin ve Usûl-i Tedvin (1925) <i>Haz. Ercan Karaismailoğlu</i>	217

Hukuk Reformu Metinleri 20: <i>Droit</i> ile Usûl-i İslâmiyeyi Cem' - Ali Suavi'nin Duruva: <i>İlm-i Usûlü'l-Hukuk'u</i> (1870) <i>Haz. Yasin Yılmaz</i>	221
Beyyinâtın Şerâit-i Kabul ve Takdiri <i>Mustafa Reşit Belgesay - haz. Fatma Zehra Yavuz - Beyza Nur Büyük</i>	229
Serbestî-i Mukavelât <i>Mişon Ventura - haz. Mert Burak Ersan</i>	247
Mesuliyet-i Akdiye ve Mesuliyet-i Cürmiye <i>Sıddık Sami Onar - haz. Niyazi Varoğlu - Zeynep Aygür</i>	267
Kavânîn-i Esasiyenin Tekevvünü: İngiliz Kanun-ı Esasîsi <i>Celâleddin Arif - haz. Fatih Selim Bayram - Kevser Çetin</i>	279
Kaza-yı İdarî <i>Charles Crozat, trc. Mustafa Hâmid - haz. Zeynep Aygür - Niyazi Varoğlu</i>	297
Sahtelikte İstimal <i>Diren Yerganyan - haz. Mert Burak Ersan</i>	315

“HER TÜRLÜ YOKSULLUK İÇİNDE TEKEMMÜLE DOĞRU BİR HATVE”: CERİDE-İ ADLİYE, MAKALE FİHRİSTİ VE YAZAR DİZİNİ (1909-1929)*

Ercan Karaismailoğlu** - Rıdvan Abdurrahman Demirtaş*** İbrahim Enes Onat****

Adalet Bakanlığı tarafından bugün *Adalet Dergisi* adıyla çıkarılmakta olan derginin geçmişi, 1873 yılına kadar uzanmaktadır. *Adalet Dergisi*, daha önce sırasıyla *Ceride-i Mehâkim*, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*, *Ceride-i Adliye* ve *Adliye Ceridesi* adlarıyla yayımlanmıştır. Bu çalışmada *Ceride-i Adliye*'nin makale fihristi ve yazar dizini hazırlanmıştır.

Bu fihrist ve dizinin hazırlanmasının sebebi, *Ceride-i Adliye*'nin yazar dizinini de içeren toplu bir makale fihristine duyulan ihtiyaçtı. Bugüne kadar hazırlanmış olan bazı fihrist ve bibliyografyalarda, *Ceride-i Adliye*'de yayımlanmış makalelerin bir kısmının künyesine ulaşmak mümkündü. Ancak söz konusu çalışmalar ceridenin belli bir dönemini kapsıyordu ve ceridedeki makaleler muhtelif çalışmaların içine dağılmış vaziyetteydi. Dolayısıyla bu çalışmalar, 1909-1929 yılları arasında *Ceride-i Adliye*'de yayımlanmış makalelerin tümünü bir arada görerek ceride hakkında bir tasvir ortaya koyma imkânı tanımıyordu. *Ceride-i Adliye*'nin yayımlanmaya başladığı 1325 (1909) yılından 1329 (1914) yılına kadar çıkan sayılar için birkaç fihrist bulunmaktadır¹. *Ceride-i Adliye*'nin Ankara'da yayımlanmaya

* Çalışma süresince ilgi ve yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Ali Adem Yörük'e müteşekkirimiz. Bu çalışmayı, fihrist üzerine çalıştığımız dönemde vefat eden, Ercan Karaismailoğlu'nun dedesi merhum Yaşar Pehlivanoglu'na ithaf ederiz.

** Arş. Gör., Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı.

*** Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı.

**** Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı.

¹ Ceride-i Adliye'nin yayımlanmaya başladığı tarihten Rumi 1326 senesi sonuna kadar yayımlanan sayılarının fihristi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi Nadir Eserler Koleksiyonu'na

başladığı Ocak 1922 tarihli 1. sayıdan *Adliye Ceridesi* adıyla çıkmaya devam ettiği Aralık 1934 tarihli 149. sayıya kadar ceridenin genel fihristi hazırlanmıştır². Karayalçın ve Mumcu tarafından hazırlanan bibliyografyanın konu esaslı tasnifi sebebiyle ceridedeki makaleler, konularına göre bibliyografya geneline dağılmış vaziyettir³. Sayılan bu sebepler, bizi *Ceride-i Adliye*'nin makaleler fihristini hazırlamaya sevk etti.

Ceride-i Adliye'nin 1909-1929 yılları arasına ait makale fihristi ve yazar dizini vermeden önce, *Ceride-i Adliye*'nin selefleri olan *Ceride-i Mehâkim* ve *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* ile halefleri olan *Adliye Ceridesi*, *Adliye Dergisi* ve *Adalet Dergisi* hakkında bilgiler verecek; sonrasında *Ceride-i Adliye*'yi tarihçesiyle birlikte, şekil ve içerik özellikleri bakımından ele alacağız.

Ceride-i Mehâkim ve Ceride-i Mehâkim-i Adliye

İlk sayısı 9 Nisan 1289'da (21 Nisan 1873) *Ceride-i Mehâkim* adıyla çıkmaya başlamış olan ceride, 19 Haziran 1295'e (1 Temmuz 1879) kadar haftalık olarak pazartesi günleri on altı sayfa halinde çıkmıştır. Bu tarihten itibaren ise tekrar 1. sayıdan başlamak üzere haftalık olarak salı günleri sekiz sayfalık ve 3 Ağustos 1300 (15 Ağustos 1884) tarihli 260. sayıdan itibaren on altı sayfalık formatta çıkmaya başlamıştır. *Ceride-i Mehâkim* adıyla çıkan son sayı olan 1154. sayı, 22 Eylül 1317'de (5 Ekim 1901) neşredilmiştir. *Ceride-i Mehâkim*'in boyutları, 18x27 cm.'dir⁴. İlk sayısında "Mukaddime" başlıklı yazıyla, ceridenin hangi ihtiyaca binaen yayım hayatına girdiği ortaya konulmuştur (bkz. Ek 1). 260. sayıya kadar *Ceride-i Mehâkim*'in içeriği, kanun, nizamname, Mahkeme-i Temyiz kararları, irade, tamim ve saireden oluşmuştur. 260. sayıdan itibaren ceride idaresinin başına, o dönem Mahkeme-i Temyiz azası olan Ali Şehbaz Efendi'nin getirilmesiyle birlikte ceridenin formatında değişikliğe gidilerek getirilen resmî ve gayr-i resmî kısım ayırımına "İfade-i Mahsusa" başlıklı yazıda işaret edilmiştir (bkz. Ek

"HFK0072561" demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Bkz. *Ceride-i Adliye Fihristi*, t.y. (Erişim tarihi: 29 Ekim 2020, <http://193.255.3.191/hukukpdf/DKYZY00211.pdf>). Ceridenin Rumi 1327, 1328 ve 1329 yıllarına ait fihrist, aynı koleksiyonda "HFK0072350" demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Bkz. *Ceride-i Adliye Fihristi* (1327-1328-1329), t.y. (Erişim tarihi: 29 Ekim 2020, <http://193.255.3.191/hukukpdf/DKYZY00134.pdf>).

² Sevda Kutengin, *Adliye Ceridesi Alfabetik Arama Cetveli Sayı 1-149*, Ankara, Hapis Evi Matbaası, 1936.

³ Yaşar Karayalçın-Ahmet Mumcu, *Türk Hukuk Bibliyografyası: Türk Harflerinin Kabulüne Kadar Yayınlanmış Kitap ve Makaleler (1727-1928)*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1972.

⁴ Hulusi Yavuz, "Ceride-i Mehâkim", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, c. 7, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, s. 408-409; Ali Rıza Önder, "Ceride-i Mehâkim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", *Yargıtay Dergisi*, c. 2, sy. 4, Ekim 1976, s. 122.

2). Ceridenin yukarıda sayılan içeriği, “Kısm-ı Resmî” olarak adlandırılan bölüme alınmış; “Kısm-ı Gayr-i Resmî”de ise mahkemelerin yaptıkları ilanen tebligatlar ve icra memurluklarından gelen satış ilanlarıyla birlikte ceridenin sayfa sayısı el verdikçe ilmî makalelere yer verilmiştir. Sayılan içeriğe ek olarak bundan böyle ceridede, katl gibi suçlardan mahkûm olanların resimlerinin verileceği de ifade edilmiştir.

Ceride, kesintiye uğramadan ve fakat adında değişikliğe gidilerek, 29 Eylül 1317’de (12 Ekim 1901) *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* adıyla haftada iki defa olmak üzere cumartesi ve çarşamba günleri, kapağındaki “Muhteviyatı, umûr-ı adliyeye mütealliktir.” ibaresiyle çıkmıştır. Boyutları, bu defa 27x40 cm. olmuştur. İlk sayıdaki “İfade-i Mahsusa” başlıklı yazıyla *ceridenin mesleği* ortaya konulmuştur (bkz. Ek 3). Bu yazıda, *Ceride-i Mehâkim*’in neşredildiği dönemin adliye teşkilatıyla halihazırdaki adliye teşkilatının bir karşılaştırması yapılmış; ceridenin mevcut halinin adliye teşkilatında meydana gelen “intizam ve mükemmeliyetle pek de mütenasip olmadığı” görülerek ceridede yeniden yapılandırmaya gidildiği vurgulanmıştır. Artık *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* adıyla çıkacak ceridede, Mahkeme-i Temyiz kararları, kanun ve nizamnamelerdeki değişiklikler, umumî tebliğler gibi adliyeye dair muamele ve ilanlara yer verileceği ifade edilmiş; eskiden olduğunun aksine “politika ve edebiyat ve saireden” bahsedilmeyeceğinin altı çizilmiştir. *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*’nin son sayısı olan 697. sayı, II. Meşrutiyet’in ilanından altı gün sonra, 29 Temmuz 1908’de neşredilmiştir⁵. *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* ile *Ceride-i Mehâkim*’in içeriği büyük ölçüde benzerlik göstermekle birlikte birincisinde ilmî makalelere yer verilmediğini tekrar belirtelim.

Ceride-i Adliye’nin Tarihçesi

Ceridenin tekrar neşredilmesi meselesi, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*’nin neşrine II. Meşrutiyet’in ilanı ile son verilmesinden yaklaşık bir yıl sonra, Necmeddin Molla Bey’in [Kocataş] Adliye nazırlığı döneminde gündeme alınmıştır. Necmeddin Molla Bey, istifade edilecek bir niteliği olmaması sebebiyle neşrine son verilen *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*’nin, gerek hâkimlerin, gerekse diğer adliye memurlarının istifade etmelerini sağlayacak yeni bir program dahilinde tekrar yayımlanma-

⁵ Aynı doğrultuda bkz. Önder, “*Ceride-i Mehâkim*’den Yargıtay Dergisi’ne (1873-1975)”, s. 129. Yavuz, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*’nin bilinen son sayısının 2 Ağustos 1908 tarihli 698. sayı olduğunu ifade etmekteyse de biz bu sayıya ulaşamadık. Yavuz, “*Ceride-i Mehâkim*”, s. 409.

sının tasavvur edildiğini ve “düvel-i mütemeddine-i sairede olduğu gibi idare-i meşruta-i Osmaniye’de de öyle bir ceride”nin neşrinin elzem olduğunu ifade ederek ceridenin neşri için gereken masrafın bir kısmını karşılamak üzere Hazine-i İane usulüyle 50.000 kuruş tahsis edilmesini Sadaretten talep etmiştir⁶. Böylece ceride, tekrar yayım hayatına dönmüştür.

Ceride-i Adliye adıyla 5 Kânunievvel 1325 (18 Aralık 1909) Cumartesi günü çıkan ilk sayıdaki “Mukaddime” başlıklı yazıda, Necmeddin Molla Bey’in bahsettiği program ortaya konulmuştur (bkz. Ek 4). Bu yazıya göre, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*, adliye işlerinin kamuya aksettirildiği yer olması gerekirken alelade davalara dair ilamlar ve birkaç ilandan ibaret bir yayın olmaktan öteye gidememiştir. Bu münasebetle, tekrar ilan olunan Meşrutiyetle birlikte tekemmül ettiği ifade edilen adliye idaresi, yeni devrin icaplarına uygun ve umumun istifadesini temin edecek *Ceride-i Adliye* adıyla yeni bir ceride neşrine karar vermiştir. Ceridenin içeriğine dair bilgilerin verildiği satırlarda, ceridenin resmî ve gayr-i resmî olmak üzere iki kısma ayrılacağı; resmî kısmında, Mahkeme-i Temyiz kararları, ilgili mercilerden sâdır olan idari ve kanuni tebligat ve sair resmî muamelelerin bulunacağı; gayr-i resmî kısmın ise fıkhi meseleler ve hukuki makalelerden oluşacağı belirtilmiştir. Takip eden satırlarda, fıkhi meselelere ve kanunlara dair gelecek izah talepleri ve sorular dikkate alınarak meselenin hallolması için gereken gayretin gösterileceği ifade edilmiştir. Yazıya, *Ceride-i Adliye*’nin okuyucularına faydalı olmak maksadını yerine getirebilmek için gereken neyse yapılacağı belirtilerek son verilmiştir.

Ceride-i Adliye’nin ilk sayısı, “Mukaddime”yi takiben “Kısım-ı Resmî” bölüm başlığıyla başlamaktadır. Bu bölümde çıkan ilk düzenleme, adliye müfettişlerinin vazife ve yetkilerine dair talimatnamedir. Daha sonra adliyeye dair umumî tebliğler ve Mahkeme-i Temyiz kararlarından derlenen geniş bir seçki gelmektedir. Bu bölüm, Encümen-i Adliye kararları, adliye tevcihatı, *muamelat-ı intibahiye* başlığıyla disiplin işlemleri hakkında verilen bilgiler ve çeşitli ilanlarla bitmektedir. Ceridenin diğer bölümü olan “Kısım-ı Gayr-i Resmî” ise Küçük Ali Haydar Efendi’nin “Mehâkim-i Nizâmiye Vezâifinin Takyidi” başlıklı makalesi, Mahmud Esad Seydişehirî’nin “Hikmet-i Hukuk” serlevhasıyla neşrettiği iki makalelik dizinin ilk makalesi ve Mahkeme-i Temyiz azasından Talat Bey’in “Hukuk-ı Cezaiye” serlevhasıyla neşrettiği uzun soluklu dizinin ilk makalesinden oluşmaktadır.

⁶ BEO. 3595/269574/3, 16 Haziran 1325 (29 Haziran 1909).

Ceridenin yeni bir adla tekrar yayımlanmaya başlamasının ardından, dönemin önemli hukuk neşriyatından olan *İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavânîn Mecmuası*'nda⁷ ceride hakkında bir yazı yayımlanmıştır (bkz. Ek 5). Yeni bir programla neşredilmeye daha henüz başlamış olan cerideye yönelik takdir ve tenkitleri içeren "Ceride-i Adliye" başlıklı bu yazı, mecmuanın yayıncısı Mehmed Arif Bey tarafından yazılmıştır. Yazıda, cerideye yönelik takdir ve beklentiler ifade edilirken tenkitlere yer verilmektedir. *Ceride-i Adliye*, adliye mensuplarına mesleklerini icra ederken rehberlik edip memlekette adaletin tevziinde mühim bir vazife göreceğinden bahisle takdir edilmiş ve Fransa'daki *Gazette des tribunaux*, *Recueil Dalloz* gibi yayınların vazifesini yerine getirecek olması hasebiyle cerideden beklentiler dile getirilmiştir. Bununla beraber yazıda, *Ceride-i Adliye*'nin ilk dört sayısındaki makalelere göre bir değerlendirme yapılarak, adliye mensuplarının görevlerini icra ederken ihtiyaç duydukları uygulamaya yönelik makalelerin eksikliği ve öncelikler sıralamasında ikinci veya üçüncü sırada olması gereken nazarî makalelerin öne çıkarılması bakımından ceridenin yayın siyaseti tenkit edilmiştir.

Ceride-i Adliye, ilk sayısından altıncı senesindeki 20 Kânunîsânî 1331 (2 Şubat 1916) tarihli 148. sayıya kadar sayfa sayıları birbirini takip edecek şekilde, ayda iki sayı olmak üzere neşredilmiştir. Bu sayıdan itibaren ceridenin neşrine, tespit edemediğimiz bir nedenle, ara verilmiştir⁸. Bu tarihten yaklaşık üç ay sonra, 2 Mayıs 1916'da Adliye nazırı Pîrîzâde İbrahim Hayrullah Bey Şura-yı Devlet riyasetine, Hariciye nazırı Halil Bey [Menteşe] ise vekaleten Adliye Nezaretinin başına getirilmiştir⁹. Ceridenin birkaç ay sonra tekrar yayımlanmaya başlamasından hareket ederek Halil Bey'in vekaleti döneminde ceridenin yeniden yapılandırılmasına yönelik çalışmaların yapıldığı söylenebilir.

Verilen aranın ardından *Ceride-i Adliye*, Ağustos 1332 (Ağustos/Eylül 1916) tarihli 149. sayısıyla tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Ceridenin tekrar yayımlanması vesilesiyle Adliye nazırına hitaben *Heyet-i Tahririye*¹⁰ imzasıyla yazılan "Program"

⁷ *İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavânîn Mecmuası*'nın fihristini de içeren bir çalışma için bkz. Fatmagül Demirel, "Kütüphane Rafında Okuyucusunu Bekleyen Bir Yayın: *İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavânîn Mecmuası*", *Türkiye Literatür Araştırmaları Dergisi*, c. 3, sy. 5, 2005, s. 755-765.

⁸ Önder, verilen bu arayı sehven Kânunievvel 1332 tarihli 153. sayı olarak göstermektedir. Önder, "Ceride-i Mehakim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", s. 133. Bu aradan başka, ceridenin Ankara'da çıkan Haziran 1338 (1922) tarihli 6. sayısından sonra verilen birkaç aylık aranın ardından 7-8-9. sayı, Şubat 1339'da (1923) çıkmıştır.

⁹ MV. 242/72, 19 Nisan 1332 (2 Mayıs 1916).

¹⁰ Heyet-i Tahririye reisi Ahmed Esad Bey [Arsebük], azaları İsmâil, Cemil, Fahreddin [Karaoğlu], Midhat Cemal [Kuntay] ve Şevket beylerle İsak Ferara ve Haralumbos efendilerdir. Metinde tercih

başlıklı yazı, yeni bir *manifesto* niteliğindedir (bkz. Ek 6). “Program”, kanunların kaynaklarına, ihtiyaç ve hadiselerle münasebetine, kanunların tekamülünde hâkim sınıfının ellerindeki *icthâat* kuvvetiyle oynayacağı role dair birkaç sayfalık, uzun bir *peşrevle* başlamaktadır. Daha sonra, ceridenin yeni içeriğinin ne şekilde olacağı, on iki madde halinde, ayrıntılarıyla tasvir edilmiştir. Bu sayıyla birlikte, ceridenin sayfa numaralandırması tekrar 1’den başlamıştır. İstanbul’da Adliye Nezareti tarafından çıkarılan *Ceride-i Adliye*’nin I. dönemi, 1919 başında çıkarılan 177-178-179. sayıyla birlikte sona ermiştir.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi’ndeki bazı kayıtlardan *Ceride-i Adliye*’nin çeşitli kurumların kütüphanelerinde yer edindiğini görmek mümkündür. Şura-yı Devlet¹¹, Dahiliye Nezareti¹², Adliye Nezareti Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti¹³, Dahiliye Nezareti Tatbikat-ı Adliye Şubesi¹⁴, Hapishaneler İdare-i Umumisi¹⁵ gibi kurumların kütüphanelerine ceridenin güncel sayılarının abonelik suretiyle gönderilmesi yahut eksik sayıların tedarik edilmesiyle ilgili çeşitli yazışmaların yapıldığı görülmektedir. Adliye Nezareti ile Şura-yı Devlet arasında geçen bir yazışmadan, *Ceride-i Adliye*’nin Matbaa-i Âmire’de basıldığı anlaşılmaktadır¹⁶.

Ceride-i Adliye’nin II. döneminin ilk sayısı, İstanbul’daki son sayısının üzerinden yaklaşık üç yıllık bir süre geçtikten sonra tekrar neşredilmesi için Ankara’daki girişimlerin neticeye ulaşmasıyla birlikte Ocak 1922 tarihiyle yayımlanmıştır¹⁷. *Heyet-i Tahririye* imzasıyla çıkan “Maksad” başlıklı giriş yazısında (bkz. Ek 7), içinde bulunulan Milli Mücadele dönemine gönderme yapılarak, bütün çabaların gayesinin istiklal, bu istiklali sağlamlaştıran kuvvetlendirecek şeyin de adalet olduğu; adalet gayesine ulaşabilmek için ise fikir ve vicdanlarda hukukun esasına ve mahiyetine vâkıf olmak gerektiği ifade edilerek önceden beri neşredilmekle birlikte bizzat adliyecilerin bile alıp okumak imkanından yoksun oldukları *Ceride-i Adliye*’nin, halihazırdaki her türlü yoksulluğa rağmen mükemmel bir seviyede

edilen üslup, metnin Heyet-i Tahririye reisi Ahmed Esad Bey veya onun ağzından heyet azasından biri tarafından yazıldığı izlenimi vermektedir.

¹¹ ŞD. 2839/22/1, 26 Kânunievvel 1334 (Aralık 1918).

¹² DH. İD. 79/1/1-1, 15 Eylül 1327 (28 Eylül 1911).

¹³ BEO. 4484/336235/1-1, 13 Eylül 1333 (1917).

¹⁴ DH. EUM. MH. 155/71/1-1, 20 Mayıs 1333 (1917).

¹⁵ DH. MB. HPS. 71/28, 10 Mart 1328 (23 Mart 1912).

¹⁶ ŞD. 2839/22/2, 6 Kânunısânî 1334 (Ocak 1918).

¹⁷ Adliye Vekili Refik Şevket Bey [İnce] tarafından İcra Vekilleri Heyeti riyasetine gönderilen yazıdan, bu sayının Şubat ayı başında çıkarılmasının planlandığı anlaşılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), 30-10/45-289-2/3, 18 Kânunısânî 1338 (Ocak 1922).

olmasa da daha iyi bir seviyeye ulaşabilmesi yolunda bir adım atmak amacıyla tekrar neşredilmeye başlandığı vurgulanmıştır. Ceridede meslektaşların faydalanacakları çeşitli bahisler, adliyeye dair bilgiler ve dikkate değer makalelerin yayınlanacağına işaret edilmiş, ayrıca işgal gibi sebepler dolayısıyla kaybolan ve tekrar elde edilemeyen kanunlardan talep edilenlerin yayınlanacağı ifade edilmiştir.

Ankara'da çıkan *Ceride-i Adliye*'nin basım işi için Adliye Vekaleti, ilk olarak Yenigün Matbaası'yla ceridenin abonelik ücreti karşılık gösterilmek suretiyle bir mukavele imzalamış ve ceridenin altı sayısı bu şekilde yayımlanmıştır. Ancak hükümet bütçesinde *Ceride-i Adliye* masrafları için düzenleme olduğundan gelirin de Hazineye irat olarak kaydedilmesi gerektiğine dair Adliye Vekaletine gelen tezkire üzerine Yenigün Matbaası'yla yapılan mukavele sonlandırılmış ve ceridenin Matbuat ve İstihbarat Matbaası'nda basılması kararlaştırılmıştır. Bu durum üzerine Adliye Vekaleti, kanunların ve temyiz kararlarının yayımlandığı başka bir ceridenin olmaması sebebiyle *Ceride-i Adliye*'nin ayda bir sayı olarak 5.000 nüsha basılmasına karar verilmesini İcra Vekilleri Riyasetinden talep etmiştir¹⁸.

Ceridenin Ankara'daki ilk senesinde, yani 1922 yılında, adliye memurlarının tümü zorunlu olarak ceride abonesi yapılmıştır¹⁹. Benzer bir durumun *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* döneminde de yaşandığı, Mehmed Arif Bey'in yukarıda bahsedilen "Ceride-i Adliye" başlıklı yazısında geçen "Vaktâki Meşrutiyet ilan edildi. Ceride-i Mehâkim-i Adliye'nin memurîn-i adliyeye cebren satılmak zamanı geçti." ifadelerinden anlaşılmaktadır²⁰.

Ceridenin tekrar yayımlanmaya başlaması, dönemin hukuk neşriyatında yankı bulmuştur. *Muhâmât*'ta çıkan bir yazıda, Adliye Vekaleti tarafından tekrar neşredilmeye başlandığının, *Ceride-i Adliye*'nin ilk sayısının baroya gönderilmesiyle haber alındığı ifade edilerek ceridenin içeriği hakkında okurlara bilgi verilmiş; cerideyi incelemek isteyenlerin baro kütüphanesine müracaat edebilecekleri ifade edilmiştir²¹.

¹⁸ BCA. 30-10/45-289-2/2, 22 Ağustos 1338 (1922).

¹⁹ BCA. Kararlar Daire Başkanlığı, 30-18-1-1/8-50-12, 30 Kânunısânî 1340 (1924).

²⁰ "Ceride-i Adliye", *İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavânîn Mecmuası*, sy. 10, 31 Kânunievvel 1325 (13 Ocak 1910), s. 284. Yazı için bkz. Ek 5.

²¹ "Ankara'da Ceride-i Adliye", *Muhâmât*, sy. 5-49, 1 Mart 1338 [1922], s. 161. Aynı mecmuada, ceride hakkındaki başka bir yazı için bkz. "Ankara'da Ceride-i Adliye", *Muhâmât*, sy. 8-52, 1 Haziran 1338 [1922], s. 239-240.

Ceride-i Adliye'nin Ankara'daki II. dönemine ait sayılar da çeşitli kurumların kütüphanelerinde yer edinmiştir. Örneğin, Başvekaletle Riyaset-i Cumhur Kitabesi arasındaki bir yazışmaya göre, Riyaset-i Cumhur Kütüphanesine konulmak üzere ceridenin 22 ila 28. sayıları gönderilmiştir²². Başka bir kayıta, İngiltere Sefareti aracılığıyla *Ceride-i Adliye*'nin üç nüshasını talep eden Foreign Office Kütüphanesine ilgili sayıların gönderilmesine karar verilmiştir²³. Bir dönem Adliye Nezareti müşavirliğinde bulunan Kont Ostrorog, Londra Üniversitesi'nde kurulan "Türk hukuku" kürsüsünün başına getirildiğinde Londra sefiri Zekai Apaydın'ı ziyaret ederek kendisinden Türk hukukundaki son gelişmeler hakkında bilgi istemiş; sefarette kendisine gösterilen *Ceride-i Adliye* sayılarının içeriğinden memnun kalmıştır. Türk hukukundaki tekemmülün yabancılara gösterilmesinin faydalı olacağı düşüncesiyle Adliye Vekaleti tarafından üniversiteye ceridenin tam koleksiyonu gönderilmiştir²⁴.

Ceride-i Adliye'nin Ocak 1922 tarihinde Ankara'da neşredilen ilk sayısıyla başlayan II. döneminde ceride, Kasım 1928 tarihli 76. sayıya kadar Arap harfleriyle çıkmıştır. Harf inkılabıyla birlikte ceride, Aralık 1928 tarihli 77. sayıdan itibaren Latin harfleriyle yayımlanmaya başlamıştır. Ceridenin son kez *Ceride-i Adliye* adıyla yayımlandığı Haziran 1929 tarihli 83. sayıyla birlikte *Ceride-i Adliye*'nin II. dönemi sona ermiştir.

Ceride-i Adliye'den Sonra: 1929'dan Bugüne

Makale fihristi ve yazar dizinini vereceğimiz *Ceride-i Adliye*'nin Haziran 1929 tarihli 83. sayısından sonra ceride, Temmuz 1929 tarihli 84. sayıdan itibaren *Adliye Ceridesi* adıyla yayımlanmaya başlamıştır. 1934 yılı sonundaki 149. sayıya kadar birbirini takip eden sayı numaraları, Ocak 1935'ten itibaren tekrar 1'den başlatılmış ve bu numaralandırma, 1936 yılı sonundaki 24. sayıya kadar devam etmiştir. 1936 yılından itibaren ise her yılın ilk sayısı 1., son sayısı 12. sayı olacak şekilde numaralandırılmıştır.

Adliye Ceridesi adıyla 1943'te çıkan son sayı olan 34. senenin 12. sayısı ile birlikte ceridenin adı değişmiştir. Selef ve haleflerine nispetle daha kısa bir süre yayımlanmış olan *Adliye Dergisi*'nin ilk sayısı, 1944'te çıkan 35. senenin 1. sayısıdır.

²² BCA. Muamelat Genel Müdürlüğü, 30-10-9-01/1-6-9/2, 10.12.1340 (1924).

²³ HR. İM. 162/81/1-2, 14 Teşrinievvel 1341 (1925).

²⁴ Ali Adem Yörük, "Ömer Rıza Doğrul'un 1928 Tarihli *Angora Reform* Tercümesi-Türkiye'nin Adli İnkılabı", *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 28, 2019 Güz, s. 57.

“Yeni Yıla Başlarken” başlıklı giriş yazısında²⁵, derginin *Ceride-i Adliye* ve *Adliye Ceridesi* adıyla çıktığı dönemlere dair bilgiler verilmekte; ihtiyaç ve taleplere daha iyi cevap verebilmek amacıyla dergide yapılan değişiklikler ve getirilen yenilikler üzerinde durulmakta; Türkçe’deki değişimlere uygun olarak ceridenin adının *Adliye Dergisi* olarak değiştirildiği ifade edilmektedir²⁶.

1945 yılında *Adliye Dergisi* adıyla çıkan 36. senenin 3. sayısından sonra derginin adı değiştirilerek dergi, Nisan 1945 tarihli 4. sayısından itibaren *Adalet Dergisi* adıyla yayımlanmaya başlamıştır. 1959 ve 1960 yıllarında bir dönem *Adliye Dergisi* adıyla çıktıysa da Haziran 1960 tarihli 51. senenin 2-6. sayısı ile birlikte tekrar *Adalet Dergisi* olarak yayımlanmaya devam etmiştir²⁷.

Adalet Dergisi, 1991 yılı başında *Kararlar Dergisi* ile birleştirilmiş; Ekim 1999’da bu dergiden ayrılarak tekrar *Adalet Dergisi* adıyla yayımlanmaya başlamıştır. 2019 yılında yayımlanan “Türk Hukuk Tarihi” temalı 62-63. sayısı ile akademik hakemli dergi niteliği kazanan *Adalet Dergisi*’nin son olarak 2020 yılında 64. sayısı yayımlanmıştır.

Şekil Bakımından Ceride-i Adliye

Ceride-i Adliye’nin 5 Kânunievvel 1325 tarihli ilk sayısının 1. sayfasında ceridenin adı çerçevesiz, sade bir rika hatla yazılmıştır. Takip eden 2. sayıdan 61. sayıya kadar ceridenin adı aynı hatla, ancak işlemeli bir çerçeveyle verilmiş, daha sonra 1. sayıdaki şekline dönmüştür. Ceridenin boyutları, 20x27 cm.’dir²⁸. İlk beş sayı, sadece Rumi tarihle (5 Kânunievvel 1325 gibi) çıkmış, 6-148. sayılarda hicri ve rumi tarihler birlikte verilmiştir. Buraya kadar ceride, iki haftada bir sayı olarak neşredilmiştir. Ceride, aylık periyoda döndüğü 149. sayıdan itibaren sadece rumi ay ve yıl (Ağustos 1332) belirtilerek yayımlanmıştır. Ankara’da yayımlanmaya başlanan *Ceride-i Adliye*’nin ilk 26 sayısında rumi ay ve yıl, 27 ila 37-38-39. sayıları arasında ise hicri ve rumi tarih birlikte verilmiştir. 1926 yılı başından itibaren miladi takvimin kullanılmaya başlanmasıyla birlikte 40-41-42. sayı, Kânunısânî (Ocak) 1926 tarihiyle neşredilmiştir.

²⁵ “Yeni Yıla Başlarken”, *Adliye Dergisi*, Sene: 35, sy. 1, 1944, s. 3.

²⁶ Hukuk dilindeki dönüşümü, tam da *ceridenin dergiye* dönüştüğü dönemde, İstanbul Üniversitesi ve Hukuk Fakültesi’ndeki terim komisyonlarının faaliyetleri üzerinden ele alan bir çalışma bkz. Fethi Gedikli, “İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Hukuk Fakültesinde 1941-1944 Yılları Arasında Yapılan Terim Çalışmalarına Dair”, *Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil’in Anısına Armağan*, haz. Abuzer Kendigelen, Saadet Yüksel, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 555-586.

²⁷ 1935-1979 yılları arasındaki sayıların fihristi Ejder Yılmaz ve Tacar Çağlar tarafından hazırlanarak “Dizin 1935-1979” başlığıyla (Ankara, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1980) yayımlanmıştır.

²⁸ Önder, “Ceride-i Mehakim’den Yargıtay Dergisi’ne (1873-1975)”, s. 130.

Adliye Nezareti tarafından 1909'un sonunda İstanbul'da neşredilmeye başlanan I. dönem *Ceride-i Adliye*'nin İstanbul'daki son sayısı olan 177-178-179. sayısı (Aralık 1918-Şubat 1919) birlikte, yedinci senesinin son sayısı ve sekizinci senesinin ilk sayıları çıkmış oldu. Daha sonra ceridenin Adliye Vekaleti tarafından Ankara'da çıkarılmaya başlandığı II. dönemin Ocak 1922 tarihli ilk sayısı, iç kapakta "seki-zinci sene"nin birinci sayısı olarak neşredildiyse de takip eden sayıdan itibaren bu *hata* düzeltilerek "birinci sene" yapılmıştır. Ceridenin "yedinci sene"sine ait Haziran 1929 tarihli 83. sayıyla *Ceride-i Adliye*'nin II. dönemi sona ermiştir.

Ceridenin İstanbul'daki ilk sayısı, 1. sayfadan başlamıştır. Daha sonra 149. sayıda sayfa numaralandırması tekrar 1'den başlamıştır. Ankara'da yayımlanmaya başladığı II. dönemde de ceride 1'den başlanarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla sayfa numaraları iki kez 1'den başlatılmıştır.

Ceride-i Adliye, İstanbul'da Adliye Nezareti tarafından idare edildiği dönemde Matbaa-i Âmire tarafından basılmıştır. Ceridenin Ankara'daki sayılarının basıldığı matbaalar ise Adliye Vekaleti Matbaası, Yenigün Matbaası, Hâkimiyet-i Milliye Matbaası, Yeni Matbaa ve Zelliç Biraderler Matbaasıdır.

Ceride-i Mehâkim ve *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* sayıları; kanun, nizamname, tamim, tevcih gibi sabit içeriğe sahip olup bu itibarla *Ceride-i Mehâkim* başlangıçta sekiz, sonrasında on altı sayfalık, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* ise dört sayfalık bir gazete formatında basılmıştır. *Ceride-i Adliye* ile birlikte ceridenin *mecmua* formatına geçmesiyle her sayının sayfa sayısı farklılık göstermiştir. Örneğin, ceridenin 1909'daki ilk sayısı 32, Haziran 1929 tarihli son sayısı (ilave forma hariç) 48 sayfa olarak basılmış; Türk Ceza Kanunu, Türk Kanun-ı Medenisi, Hâkimler Kanunu gibi kanunların da ilave edildiği Mayıs 1926 tarihli 43-44-45-46. sayı, ilave formlarla birlikte, neredeyse 400 sayfaya ulaşmıştır.

Ceride-i Adliye'nin Kısım-ı Resmîsi

Ali Şehbaz Efendi'nin *Ceride-i Mehâkim*'in idaresine tayin edilmesiyle cerideye getirilen resmî ve gayr-i resmî kısım ayrımı, *Ceride-i Adliye*'de de genel itibarıyla uygulanmıştır. *Ceride-i Adliye*'nin "Kısım-ı Resmî" bölümünün başlıca içeriğini, mahkeme içtihatları, kanunlar, nizamnameler, tevcihât, tebligat-ı umumiye, Şura-yı Devlet mazbataları, Encümen-i Adliye mukarrerâtı, kanun tadil komisyonlarının raporları ve şuun-ı adliye oluşturur.

Kanunların tefsiri ve ne yolda uygulanacağını göstermesi bakımından büyük bir öneme sahip olan ve *Ceride-i Adliye*'nin 149. sayısındaki "Program" başlıklı yazıda,

kanunların güncelliğinin korumasını sağlamak için hâkimlerin elindeki en önemli kuvvet olarak tasvir edilen mahkeme içtihatlarını, ceridenin en önemli malzemesi olarak zikretmek yanlış olmaz. Mahkeme-i Temyiz kararlarından seçkiler, ceridenin ilk sayısından itibaren kendine yer bulmuştur. Mahkeme-i Temyiz kararlarını, sonraki sayılarda istinaf mahkemesi kararlarıyla bidayet hukuk, ticaret ve ceza dairelerinin kararlarından örneklerin yayınlanması takip etmiştir. Bu sayede kanunların ne şekilde uygulandığını tasvir edebilmeye yetecek genişlikte bir *karar havuzu* oluşmuştur. Türk Kanun-ı Medenisi'nin kabulünden sonra Mayıs 1926 tarihli 43-44-45-46. sayıdan itibaren İsviçre Federal Mahkemesi kararları, resmî kısım içerisinde değil, "Kısım-ı Gayr-i Resmî" bölümünün sonunda verilmiştir.

Ceridenin neşredildiği dönem boyunca, özellikle adliyeyle dair kanun ve nizamnamelerin neşri ve gerekli görüldüğünde kanunların esbâb-ı mucibe layihaları, ilk sayıdan itibaren ceridede yer almıştır. Hâkimler ve adliye memurlarını ilgilendiren talimat ve umumî tebliğlerin ilan mercii *Ceride-i Adliye* olmuş, hâkimlerin tayinlerine dair kararların ilanı da ceride vasıtasıyla yapılmıştır. Ayrıca Encümen-i Adliye'nin kararları ve *muamelat-ı intibahiye* başlığıyla disipline ilişkin işlemler de ceridenin içeriği arasındadır.

Ceridede önemli yer tutan diğer bir husus, Şura-yı Devlet mazbatalarıdır. Eğer bir mesele Şura-yı Devlet Heyet-i Umumiyesi önüne gelmişse, Şura-yı Devlet'in ilgili dairesinin karar mazbatası, heyet-i umumiye mazbatasıyla birlikte verilmiştir.

Kanunlaştırma çalışmalarının olduğu dönemlerde ceridenin diğer bir fonksiyonu, kanun tadil komisyonlarının raporlarına yer vermesidir. Bunlara *Ceride-i Adliye*'nin I. döneminden Mecelle Tadil Komisyonu ve Hukuk-ı Aile Komisyonu, II. döneminden ise Türk Kanun-ı Medenisi, Türk Ceza Kanunu gibi temel kanunları hazırlayan komisyonların raporları örnek gösterilebilir.

Şuun-ı adliye de ceride sayılarının büyük bir kısmında yer almaktadır. Bu başlık altında adliye ve nezarete dair haberler ve bilgiler bulunmaktadır. Ceridenin II. döneminde "Aramızdan Ayrılanlar" başlığıyla adliye mesleği mensuplarından vefat edenlerin duyurusu yapılmış, bunlar hakkında biyografik malumat verilmiştir.

İçerik Bakımından Ceride-i Adliye'nin *Kısım-ı Gayr-i Resmîsi*

Bu kısmın içeriği, fihristi hazırlanan makalelerden oluştuğu için çalışmamızın esasını teşkil etmektedir. *Ceride-i Adliye*'nin ilmî makaleleri ihtiva eden bu kısmı, uzun bir süre "Kısım-ı Gayr-i Resmî" olarak adlandırılmış; ancak zaman zaman bu adlandırma terk edilmişse de ceridede *kısım-ı gayr-i resmî ruhu* hep devam etmiştir.

Zamanla ceridenin belirli bir yazar kadrosunun oluştuğunu söylemek mümkündür. Ali Haydar Efendi, Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi reisliğinde bulunan Osman Bey ve Mahkeme-i Temyiz azasından Talat Bey, makale sayısı itibariyle ceridenin önde gelen yazarları arasında sayılabilir. Bu isimlere, daha sonra *Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye* adıyla kitaplaşan²⁹ ve ceridede tefrika usulüyle neşredilen makalelerin yazarları olan Halil Cemaleddin ve Hrand Asadur’u da eklemek gerekir.

Ceridedeki makaleler, belli bir konuda bir makale yahut birkaç makalelik diziler halinde yayımlanmıştır. Dizi halinde neşredilen makalelere Ali Haydar Efendi’nin “Usul-i İstima-i Dava”, Halil Cemaleddin ve Hrand Asadur’un “*Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye*”, Adliye nazırlarından Memduh Bey’in “*Mülâhazât-ı Cezaiye*”, Halep mebusu Artin Boşgezenyan’ın “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi” ve Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi reislerinden Osman Bey’in “Kanun-ı Medeni Hakkında Bir Tedkik” başlıklı dizileri örnek gösterilebilir.

Meslekleri itibariyle incelendiğinde, ceride yazarlarının ekseriyetini adliye mensuplarının oluşturduğu görülür. Bunlar arasında çeşitli yer ve derecelerdeki mahkemelerin reis ve azalarının yanında, müddeiumumiler ve müddeiumumi muavinleri, icra memurları, katipler, adliye müfettişleri yer almaktadır. Adliye mesleği mensuplarının haricinde müderrisler, muhâmîler, dava vekilleri, Mekteb-i Hukuk talebeleri de ceridenin yazarları arasındadır.

Ceride-i Adliye’nin önemli kısımlarından biri de ilave formalardır. İlave formların neşrindeki maksat, tefrikanın bitmesiyle ilave formların ciltlenerek kitaplaşmasına imkân sağlamaktır. Hukukun çeşitli alanlarına ilişkin telif ve tercüme kitaplar, Avrupa devletlerinin kanunlarından yapılan tercüme, kanun komisyonlarının mazbatalarından bazıları bu usulle yayımlanmıştır. İlave forma halinde yayımlanan telif kitaplara, Adliye Vekaleti müsteşarı [Yusuf] Kenan Bey’in [Öner] *Tekerrür-i Cürüm* adlı kitabı örnek verilebilir³⁰. Türk Kanun-ı Medenisi’nin yürürlüğe girmesinden sonra Henri Capitant’ın “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal” başlığıyla tercüme edilen çalışması, Teşrînievvel (Ekim) 1926 tarihli 51. sayıda Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi eski reislerinden Osman Bey tarafından

²⁹ Halil Cemaleddin - Hrand Asadur, *Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye*, İstanbul, Hukuk Matbaası, 1331.

³⁰ *Ceride-i Adliye*, sy. 27, Teşrînievvel 1340 (Ekim 1924). Bu kitap, ilk olarak 1918’de basılmıştır: Yusuf Kenan, *Felsefe-i Cezaiye Etüdlerinden: Tekerrür-i Cürüm*, İstanbul, Arşak Garoyan Matbaası, 1335, 87 s.

tercüme edilmeye başlanmış ve bilahare Abdülhak Kemal Bey'in [Yörük] tercümesiyle ilave forma olarak basılmaya devam etmiştir. Alman Ceza Kanunu'nun tercümesi, ilave forma halinde ceridenin Ağustos 1340 (1924) tarihli 25. sayısından itibaren yayımlanmıştır. İlave forma halinde yayımlanan komisyon mazbatalarına, Temmuz 1339 (1923) tarihli 12. sayıdan itibaren yayımlanmaya başlanan "Ahkâm-ı Şahsiye Komisyonu" zabıtları örnek gösterilebilir.

Ceridenin adliye çalışmaları bakımından kıymet atfedilecek önemli kısımlarından biri de mahkeme istatistikleridir. *Ceride-i Adliye*'nin I. döneminden itibaren zaman zaman mahkemelere yıl boyunca gelen iş ve mahkemelerin verdikleri karar sayılarına ilişkin çeşitli istatistikler yayınlanmıştır. Ceridenin Ankara'da yayımlandığı dönemde dış kapaklar renklendirilerek çeşitli diyagramlarla adliyeye dair istatistikler verilmiştir.

Makale Fihristi, Yazar Dizini ve Eklere Dair

Çalışmada kullanılan *Ceride-i Mehâkim*, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* ve *Ceride-i Adliye* sayılarına İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi, Adalet Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı ve Beyazıt Devlet Kütüphanesi Hakkı Tarık Us Koleksiyonu'nun sayısal arşivlerinden ulaştık. Rumi ve hicri tarihleri, miladi tarihe çevirirken Türk Tarih Kurumu'nun *Tarih Çevirme Kılavuzu*'na³¹ başvurduk.

Çalışmanın kapsamı, *Ceride-i Adliye*'de yayımlanmış olan ilmî makalelerle sınırlı olduğundan içerisinde bu nitelikte yazıların olmadığı sayıları fihristte göstermedik³². İçerisinde ilmî makale bulunan sayılar, birbirlerinden ayrılarak gösterilmiş olduğundan künye içerisinde ayrıca sayı ve tarih bilgisi verilmemiştir. Künyeler *yazar(lar)ın adı* (yabancı yazarların *soyadı*), *makalenin adı*, (varsa) *bölüm başlığı*, *sayfa aralığı* şeklinde gösterilmiştir (*Rudolf Heinze*, "*Harb ve Osmanlı Adli-*

³¹ (<https://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu>).

³² Fihristte gösterilmeyen sayılar şunlardır: *Ceride-i Adliye*, sy. 39, 5 Temmuz 1327; sy. 75, 5 Kânûnisânî 1328; sy. 108, 20 Mayıs 1330; sy. 109, 5 Haziran 1330; sy. 112, 20 Temmuz 1330; sy. 113, 5 Ağustos 1330; sy. 114, 20 Ağustos 1330; sy. 115, 5 Eylül 1330; sy. 116, 20 Eylül 1330; sy. 120, 20 Teşrînîsânî 1330; sy. 121, Kânûnievvel 1330; sy. 124, Kânûnisânî 1330; sy. 125, 5 Şubat 1330; sy. 126, 20 Şubat 1330; sy. 127, 5 Mart 1331; sy. 128, 20 Mart 1331; sy. 129, 5 Nisan 1331; sy. 130, 20 Nisan 1331; sy. 131, 5 Mayıs 1331; sy. 132, 20 Mayıs 1331; sy. 133, 5 Haziran 1331; sy. 134, 20 Haziran 1331; sy. 135, 5 Temmuz 1331; sy. 136, 20 Temmuz 1331; sy. 137, 5 Ağustos 1331; sy. 138, 20 Ağustos 1331; sy. 139, 5 Eylül 1331; sy. 140, 20 Eylül 1331; sy. 142, 20 Teşrînievvel 1331; sy. 22-23-24, Mayıs-Haziran-Temmuz 1340; sy. 25, Ağustos 1340; sy. 31, 1 Şubat 1341; sy. 69-70, Nisan-Mayıs 1928.

yesi”, (*Bend-i Mahsus*), s. 110-112, gibi). Başlığı olmayan makalelere, içeriğe uygun bir başlık verilmiştir ([*Hayvan Sirkatî*], (*Fikr-i Mahsus Layihaları*), s. 1558-1569, gibi). Başlığı olmakla birlikte, makalenin içeriği hakkında bilgi vermeyen başlıklar muhafaza edilerek künyenin sonuna içeriğe ilişkin açıklamalar eklenmiştir (*Ali Haydar*, “*Mesele, Sual*”, (*Mesâil-i Fıkhiyye*), s. 132-133. (*Ayn-ı müşterekin kazaen taksimi hakkında*), gibi).

Yazar dizini hazırlanırken yazarlar, isimlerine göre alfabetik olarak sıralanmış; yabancı yazarlarda ise soyadları esas alınmıştır. Tespit edilebildiği kadarıyla yazarların soyadları, dizinde [] ile gösterilmiştir. Makalelerde yazarın adıyla birlikte gösterilen mesleğine dair bilgiler, dizine eklenmiştir. Ayrıca bir mütercim dizini hazırlanmayarak mütercimler de yazar dizini içerisine alınmıştır.

Ceride-i Mehâkim, *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* ve *Ceride-i Adliye*’nin yukarıda bahsedilen çıkış yazıları, mukaddimelerinin çeviriyazısı çalışmanın sonunda verilmiştir. *Ceride-i Mehâkim* ve *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*’nin çıkış yazılarının da alınmış olmasının sebebi, *Ceride-i Adliye*’ye kadar ceridenin yayın siyasetindeki değişimi takip edebilmeye katkı sağlayacak olmasıdır. Çeviriyazısını verdiğimiz bir başka metin olan Mehmed Arif Bey’in, içerisinde tanıtma ve takdir etmenin yanında içerisinde tenkit satırları da bulunan “*Ceride-i Adliye*” başlıklı yazısından, ceridenin dönemin hukuk neşriyatında ne şekilde karşılanmış olduğuna dair fikir edinmek mümkündür. Çeviriyazılardan sonra, *Ceride-i Mehâkim*’den itibaren ceridenin çıkış yazıları, makaleler, istatistiklerden çeşitli görseller seçilerek yayımlanmıştır.

*

MAKALE FİHRİSTİ

I. DÖNEM, 1909-1919 (İSTANBUL)

sy. 1, 5 KÂNÛNİEVVEL 1325 [18 ARALIK 1909], s. 1-32

1. [Küçük] A[li] Haydar [Efendi], “*Mehâkim-i Nizâmiye Vezâifinin Takyidi*”, s. 25-27.

2. Mahmud Esad [Seydişehrî], “*Kavâid-i Hukukiyenin Menşei*”, (*Hikmet-i Hukuk*), s. 27-29.

3. Talat, “Bir Nazariye-i Kanuniye”, (Hukuk-ı Cezaiye), s. 30-32³³. (Tahkikat hâkimlerinin mâfûviyet kararı itasına salahiyet-i kanuniyelerinin olup olmadığı hakkında).

sy. 2, 19 KÂNÛNIEVVEL 1325 [1 OCAK 1910], s. 33-64

4. Mahmud Esad [Seydişehirî], “Örf ve Âdet”, (Hikmet-i Hukuk), s. 52-55.

5. Mehmed Aziz, “Hikmet-i Hukukun Tekâmülünden”, s. 56-57.

6. Bereketzâde İsmâil Hakkı, “Hukuk”, s. 58-60.

7. Yanko, “Bizde Tıbb-ı Kanunîye Dair Birkaç Söz”, (Tıbb-ı Kanunî I), s. 60-63.

sy. 3, 2 KÂNÛNISÂNÎ 1325 [15 OCAK 1910], s. 65-112

8. Agop Boşnakyan, [Arazi ile ilgili Temyiz Mahkemesi tarafından beyyine gerekçe gösterilerek bozulan hüküm hakkında Agop Boşnakyan'ın sorusu], s. 91. (“Ceride-i Adliye'nin birinci nüshasında münderiç Mahkeme-i Temyiz Hukuk Dairesi'nin 7 Teşrînievvel sene 325 tarihli îlâmı hakkında bâzı istîzahâtı hâvî dava vekillerinden Agop Boşnakyan Efendi tarafından gönderilen varakanın mevzu-ı bahse taalluk eden fikarâtı zîre derc olunmuştur”).

9. [Ali] Haydar Efendi, “Zilyedin Hâriç Aleyhine Men‘-i Taarruz Davası”, s. 91-95. (Men‘-i taarruz ve def‘-i taarruz davalarının arazi-i emîriye hakkında da ikame edilebileceğine dair Agop Boşnakyan’a cevap; bkz. nr. 8).

10. Mehmed Aziz, “Tekerrür-i Cürüm”, s. 96-99.

11. Servet, “Kanun Yoksulluğu, Sarâhat Yoksulluğu”, s. 100-101.

12. Misak Makaryan, “Yalan Şahitliği (Faux Témoignage)”, s. 102-105.

13. Yanko, “Tıbb-ı Kanunî II”, s. 105-109.

14. M[im]. Eşref, “İstiklâl-i Mehâkim”, s. 109-111.

sy. 4, 17 KÂNÛNISÂNÎ 1325 [30 OCAK 1910], s. 113-144

15. Ali Haydar, “Mesele, Sual”, (Mesâil-i Fıkhiyye), s. 132-133. (Ayn-ı müsterekin kazaen taksimi hakkında).

16. Ahmed Reşid, “Hâkim Beynelhasmeyn Adl İle Memurdur”, s. 133-136.

17. Yusuf Ziya [Özer], “Kanun-ı Ceza Layihasının Hutut-ı Asliyesi I” (Hukuk-ı Cezaiye), s. 136-142.

18. Mehmed Aziz, “İçtima-i Cerâim”, (Hukuk-ı Cezaiye), s. 142-144.

³³ Ceride-i Adliye’de Talat’a ait makalelerin birçoğu Mazhar ve Talat imzasıyla yayınlanan *Esbâb-ı Nakziye-i Temyiziye ve Mesalih-i Mütenevvî-i Adliye* adlı kitaba (1. Kitap, Mürettibîn-i Osmaniye Matbaası, İstanbul, 1327, 267 s.) girmiştir.

sy. 5, 2 ŞUBAT 1325 [15 ŞUBAT 1910], s. 145-180

19. Osman, “Mesâil-i Fıkhiyye”, s. 167-169. (Ayn-ı müşterekin kazaen taksimi hakkında; bkz. nr. 15).

20. Ali Haydar, “Kefâlet, Teminat”, (Hukuk-ı Âdiye), s. 169-171. (Hacz-i ihtiyati hakkında Nevrekop kazası dava vekillerinden Mehmed Celaledin Efendi tarafından gönderilen varakaya cevaptır).

21. Talat, “Aleniyet-i Muhakeme”, s. 171-176.

22. Bereketzâde İsmâil Hakkı, “Yalan Yere Yemin yahut Yemin-i Kâzibe”, s. 176-179.

sy. 6, 17 ŞUBAT 1325 [2 MART 1910], s. 181-212

23. Talat, “Muktatafât-ı Kanuniye”, (Hukuk-ı Cezaiye), s. 205-209. (Nakl-i Davaya Dair).

24. Diran [Yerganyan], “[İctimâ’-ı Cerâim Hakkında] Muallim Mehmed Aziz Beyefendi’ye”, s. 210-211. (Nr. 18’deki yazının eleştirisi).

25. M[im]. Eşref, “Mahbusiyet-i Nâ-Meşruaya Karşı Hürriyet-i Şahsiyenin Suret-i Vikayesi I”, s. 212.

sy. 7, 4 MART 1326 [17 MART 1910], s. 213-244

26. Mehmed Aziz, “Bir Mesele-i Cezaiye: [İctimâ’-ı Cerâim]”, (Hukuk-ı Cezaiye), s. 237-241. (Nr. 24’teki yazıya verilen cevap).

27. “[İlamât-ı Gıyabiye’nin Temyizi]”, s. 241-242. (İlamât-ı gıyabiyenin temyizi hakkında Manastır İstinaf Mahkemesi azasından Nikolaki Logoşeni’nin iki sorusu ve cevaplar).

28. M[im]. Eşref, “Mahbusiyet-i Nâ-Meşruaya Karşı Hürriyet-i Şahsiyenin Suret-i Vikayesi II”, s. 242-244.

sy. 8, 20 MART 1326 [2 NİSAN 1910], s. 245-308

29. Yusuf Ziya [Özer], “İmtiyazât-ı Ecnebiyye ve Mesele-i Tâbiyyet”, s. 291-298.

30. Talat, “Kanun”, s. 298-301.

31. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye ve Muamelât-ı Umumiye I”, s. 301-307.

sy. 9, 5 NİSAN 1326 [18 NİSAN 1910], s. 309-378

32. [Yusuf] Ziya [Özer], “Kanun-ı Ceza Layihasının Hutut-ı Asliyesi II”, s. 363-367.

33. Talat, “Ehliyet-i Kanuniye”, s. 368-373.

34. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye ve Muamelât-ı Umumiye II”, s. 373-378.

sy. 10, 20 NİSAN 1326 [3 MAYIS 1910], s. 387³⁴-432

35. Osman, “Hisse-i Şâyi‘anın Bey‘i Hakkında” s. 420-423.

36. Talat, “[Esbâb-ı Nakziye I]”, s. 424-426. (İfade-i Mahsûsa).

37. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye III”, s. 427-431.

sy. 11, 5 MAYIS 1326 [18 MAYIS 1910], s. 433-472

38. Talat, “[Esbâb-ı Nakziye II]”, s. 465-469. (Tevdi ve tebliğ, emr-i isticvab, tayin-i vekalet, iddia-yı mefsuhiyet).

39. Yusuf Ziya [Özer], “İdare-i Mülkiye ve Adliye Nokta-i Nazarından Tefrik-i Kuvâ I”, s. 469-472.

sy. 12, 20 MAYIS 1326 [2 HAZİRAN 1910], s. 473-512

40. Talat, “Esbâb-ı Nakziye III”, s. 503-506. (Muayene-i evrak, ihale-i vazife, şehadet-i mazbuta, taleb-i evrak, cerâim-i müştereke, heyet-i hâkime, teşkil-i tarafeyn).

41. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye IV”, s. 507-511.

42. Yusuf Ziya [Özer], “İdare-i Mülkiye ve Adliye Nokta-i Nazarından Tefrik-i Kuvâ II”, s. 511-512.

sy. 13, 5 HAZİRAN 1326 [18 HAZİRAN 1910], s. 513-552

43. Osman, “Gayr-i Muntazam Ciro Hakkında”, s. 543-545.

44. Talat, “Esbâb-ı Nakziye IV”, s. 545-549. (Usul-i muhakeme, ihzar-ı müttehem, tayin-i sin, ihtarât-ı kanuniye, zaman-ı vaka, tasvir-i cürm, istima-i şühûd).

45. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye V”, s. 550-552.

sy. 14, 20 HAZİRAN 1326 [3 TEMMUZ 1910], s. 553-592

46. Ali Haydar, “Mesele-i Hukukiye”, s. 583-585. (Karz davasında ispat yükünün kime ait olduğuna dair; bkz. nr. 49).

47. Talat, “Esbâb-ı Nakziye V”, s. 585-589. (Usul-i tahlif).

48. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye VI”, s. 590-592.

³⁴ 9. sayı, 378. sayfada bitmiştir. 10. sayının da 379. sayfadan başlaması gerekirken 387. sayfadan başlamıştır. *Ceride-i Adliye*’nin ilerleyen sayılarında da bu tarz dizgi hatalarını yeri geldiğinde gösterdik.

sy. 15, 5 TEMMUZ 1326 [18 TEMMUZ 1910], s. 593-632

49. Ali Haydar, “Mesele-i Hukukiye’nin Cevabı” s. 623. (Karz davasında ispat yükünün kime ait olduğuna dair fetvâ-i şerîfe; bkz. nr. 46).

50. Talat, “Esbâb-ı Nakziye VI”, s. 623-627. (Şahitler arasındaki mübayenet).

51. Talat, “Mevadd-ı Hukukiye’de Nakl-i Dava’ya Dair - İstîzaha Cevap”, s. 627-628. (Nakl-i davaya dair “Muktatafat-ı Kanuniye” başlıklı metin için yapılan açıklama; bkz. nr. 23).

52. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye VII”, s. 629-632.

sy. 16, 20 TEMMUZ 1326 [2 AĞUSTOS 1910], s. 633-672

53. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava I”, s. 663-666.

54. Talat, “Esbâb-ı Nakziye VII”, s. 666-670. (Celb olunan şahitlerin duruşmaya gelmemesi hakkında).

55. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye VIII”, s. 671-672.

sy. 17, 5 AĞUSTOS 1326 [18 AĞUSTOS 1910], s. 673-712

56. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava II”, s. 703-707.

57. Talat, “Esbâb-ı Nakziye VIII”, s. 708-710. (Şahitler hakkında).

58. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye IX”, s. 711-712.

sy. 18, 19 AĞUSTOS 1326 [1 EYLÜL 1910], s. 713-766

59. Osman, “Adliye Nezaret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine”, s. 729-733. (Poliçe ve emre muharrer senede dair kanunların yeknesaklaştırılması maksadıyla Lahey’de toplanan konferansa dair).

60. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava III”, s. 757-760.

61. Talat, “Esbâb-ı Nakziye IX”, s. 761-764. (Şehadet-i kâzibe hakkında).

62. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye X”, s. 764-766.

sy. 19, 5 EYLÜL 1326 [18 EYLÜL 1910], s. 767-810

63. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava IV”, s. 797-804.

64. Talat, “Esbâb-ı Nakziye X”, s. 804-807. (Mahkemeye gelmeyen veya gelip de şahitlik etmeyen şahıslar hakkında).

65. Mazhar, “İstintakın Suret-i İcrasına Dair Bazı Kavâid-i Esasiye XI”, s. 808-810.

sy. 20, 20 EYLÜL 1326 [3 EKİM 1910], s. 811-860

66. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava V", s. 841-846.

67. Osman, "Heyet-i Udul Hakkında I", s. 846-853.

68. Talat, "Esbâb-ı Nakziye XI", s. 853-856. (Müttehem hakkında).

69. Mustafa Nazmi, "Bidayeten Sâdır Olan Ahkâm-ı Cezaiye Aleyhine İstinâf-ı Dava Vukuunda Mürâat Olunması Lazım Gelen Bazı Malumat", s. 856-858.

70. Cemaleddin, "Hâciz, Medyunuyla Şahs-ı Sâlis Arasındaki Bey'in Fesadını İddia Edebilir Mi?", s. 858-860.

sy. 21, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1326 [18 EKİM 1910], s. 861-908

71. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava VI", s. 891-898.

72. Osman, "Heyet-i Udul Hakkında II", s. 898-905.

73. Talat, "Esbâb-ı Nakziye XII", s. 905-908. (Mahkeme heyetinin karar verme usulü).

sy. 22, 20 TEŞRÎNİEVVEL 1326 [2 KASIM 1910], s. 909-968

74. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava VII", s. 943-953.

75. Ali Haydar, "Fâsiden Satılan Malın Haczi", s. 953-956. (Dersaadet İstinâf Mahkemesi aza mülazımı Cemaleddin'in "Hâciz, Medyunuyla Şahs-ı Sâlis Arasındaki Bey'in Fesadını İddia Edebilir Mi?" yazısına verilen cevap; bkz. nr. 70).

76. Memduh, "Mülâhazât-ı Cezaiye I", s. 956-961. (Ceza mahkemelerinde görev ve yetki usulü hakkında).

77. İsmail Sem'i, "Esbâb-ı Feshiye", s. 961-965.

78. Temistukli Efkalidis, "Sirkat I", s. 965-967.

sy. 23, 5 TEŞRÎNİSÂNÎ 1326 [18 KASIM 1910], s. 969-1024

79. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava VIII", s. 999-1002.

80. Memduh, "Mülâhazât-ı Cezaiye II", s. 1003-1005. (Hukuk mahkemesinde kullanılan sahte evrak ve senetten dolayı icra edilecek ceza yargılaması hakkında).

81. Osman, "Heyet-i Udul Hakkında III", s. 1006-1010.

82. Mustafa Nazmi, "Mehâkim ve Devâir ve Bazı Memurîn Huzurunda Vukua Gelen Cerâimin Usul-i Muhakemât ve Mücazâtı Hakkında Bazı Mütâlaat", s. 1011-1016.

83. Fahreddin, "Şehadet-i Kâzibe ve İctihad-ı Temyiz", s. 1016-1021.

84. Temistukli Efkalidis, "Sirkat II", s. 1021-1023.

85. Lutfik Kuyumcuyan, “Muallim-i Muhterem Zöhrab Efendi’ye Hukuk-ı Cezaya Müteallik Bir Sual”, s. 1024. (Osmanlı vatandaşının başka bir memlekette işlediği cünha ve kabahat cürümlerinin cezalandırılmayacağı görüşüne dair soru).

sy. 24, 20 TEŞRÎNİSÂNÎ 1326 [3 ARALIK 1910], s. 1025-1080

86. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava IX”, s. 1057-1065.

87. Osman, “Bey-i Murâbaha ve Tevliyet ve Vazîaya Dair”, s. 1065-1071.

88. Bereketzâde İsmâil Hakkı, “Mürur-ı Zaman”, s. 1071-1075.

89. Tatyos Rıfkı, “Tevkif-i Eşhas”, s. 1075-1077.

90. Temistukli Efkalidis, “Sirkat III”, s. 1078-1080.

sy. 25, 5 KÂNÛNIEVVEL 1326 [18 ARALIK 1910], s. 1081-1144

91. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava X”, s. 1112-1137.

92. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye III”, s. 1137-1142. (Adem-i mesuliyet kararının mahiyeti hakkında; ayrıca bkz. nr. 119).

93. [Kirkor] Zöhrab, “Usul-i Cezaiye’nin 7. ve 22. Maddeleri Arasındaki Müba-yenet”, s. 1142-1143. (Kirkor Zöhrab’ın Lutfik Kuyumcuyan’a verdiği cevaptır; bkz. nr. 85).

sy. 26 KÂNÛNIEVVEL 1326 [2 OCAK 1911], s. 1145-1208

94. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava XI”, s. 1175-1183.

95. Osman, “Poliçe’nin Karşılığına Dair”, s. 1183-1191.

96. Temistukli Efkalidis, “Sirkat IV”, s. 1191-1193.

97. Mişon Ventura, “Ahkâm-ı İflas Hakkında İcrası Muktezi Tadilat-ı Esasiye”, s. 1194-1207.

sy. 27, 5 KÂNÛNİSÂNÎ 1326 [18 OCAK 1911], s. 1209-1280

98. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava XII”, s. 1239-1246.

99. Mansurîzâde Said, “Tatbikat-ı Mecelle’nin Kitabü’l-İcâreye Ait Olan Kısmı I”, s. 1247-1255. (bkz. nr. 108)³⁵.

100. Diran [Yerganyan], “Kanun-ı Ceza’nın 216’ncı Maddesi Hakkında Bazı Mülâhazât”, s. 1255-1259. (Ekarib arasında vuku bulan sirkat hakkında).

³⁵ Yazarın, Mecelle’nin 169-401. maddelerini ihtiva eden *Tatbikat-ı Mecelle* adlı eserinin (Cüz-i Evvel Kitabü’l-Büyû’, Matbaa-i Ebû’z-ziya, Kostantiniyye, 1328, 150 s.) devamı niteliğinde olan iki sayılık yazı dizisidir. Bu makaleler, Mecelle’nin 433-459. maddelerini içermektedir.

101. Mişon Ventura, “Ahkâm-ı İflas Hakkında İcrası Muktezi Tadilat-ı Esasiye II”, s. 1259-1270.

102. Ali Haydar, “Bir Suale Cevap”, s. 1271-1272. (Alacaklının haczettirdiği malda üçüncü bir kişinin hak talebinde bulunması durumu ile ilgili Mihaliç’ten gelen soruya verilen cevap).

sy. 28, 20 KÂNÛNISÂNÎ 1326 [2 ŞUBAT 1911], s. 1281-1366

103. Osman, “Şehadet-i Kâzibeye Dair”, s. 1317-1325.

104. Yusuf Ziya [Özer], “Usul-i Muhakeme-i Cezaiye’nin Menâbi’i ve Tadilat-ı Hâzıra”, s. 1325-1329.

105. Temistukli Efkalidis, “Sirkat V”, s. 1329-1333.

106. Mişon Ventura, “Ahkâm-ı İflas Hakkında İcrası Muktezi Tadilat-ı Esasiye III”, s. 1333-1342.

107. Seyyid Haşim, Ahmed Esad [Arsebük], “Akd ve İn’ikad”, s. 1343-1348.

108. Mansurîzâde Said, “Tatbikat-ı Mecelle’nin Kitabü’l-İcâreye Ait Olan Kısım II”, s. 1348-1354.

sy. 29, 5 ŞUBAT 1326 [18 ŞUBAT 1911], s. 1367-1446

109. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava XIII”, s. 1401-1409.

110. Osman, “İstihkaka Dair”, s. 1410-1420.

111. Talat, “Tefsir-i Kanun”, s. 1420-1428.

112. Yusuf Ziya [Özer], “Tevhid-i Muhakeme”, s. 1428-1433.

113. A[bdurrahman] Talat, “Kanun-ı Cezanın Birinci Maddesinin İzahı I”, s. 1433-1439.

114. Fahreddin, “Netâyic-i Tatbikiye”, s. 1439-1446. (Güncel ceza yargılaması ve uygulamalarına dair).

sy. 30, 20 ŞUBAT 1326 [5 MART 1911], s. 1447-1512

115. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye IV”, s. 1481-1482. (Cünha davası olarak devam eden yargılamanın konusunun cinayet olarak değişmesi üzerine takip edilmesi gereken usul hakkında).

116. A[bdurrahman] Talat, “Kanun-ı Ceza’nın Birinci Maddesinin İzahı II”, s. 1483-1495.

117. Zeynelabidin zâde Seyyid Nesib, “Zamân-ı Menfaat Meselesinde Hanefiye ile Şâfiye’nin Münâzara-i İctihadiyesi ve Müctehidîn-i Hanefiye’den Kemal ibn

Hümam'ın Galebe-i Gaspta Menâfiin Alelîtlak Mazmuniyeti ile İftânın Lüzumu Hakkındaki Kavli I", s. 1495-1502.

118. Ali Haydar, "Mesâil-i Hukukiye Hakkında İrâd Olunan Dört Sualin Cevabı", s. 1502-1510. (Bir mahkeme reisi tarafından gönderilen sorulardır: 1. Muhakemenin alenen icra edilmesi hakkında. 2. Akara müteallik davalarda ziyedlik hakkında. 3. Şahitlerin şehadeti hakkında. 4. Oy çokluğuyla alınan kararların bu şekilde alındığının belirtilmesi hakkında).

119. Selim Baz Efendi, "[Adem-i Mesuliyet Kararının Mahiyeti Hakkında]", s. 1510-1511. (Baş müddeî-i umumî Memduh Beyefendi'ye Cebel-i Lübnan İstinaf müddeî-i umumîsi Selim Baz Efendi tarafından gönderilen mektubun suretidir; bkz. nr. 92, 120).

120. Memduh, "[Adem-i Mesuliyet Kararının Mahiyeti Hakkında]", s. 1511-1512. (Esbâb-ı beraati teşkil eden mevaddan emr-i resmîyi ifa sadedinde zabıta memurlarının îka eylediği katl ve cerh efâinden dolayı cinayet mahkemelerinden verilmiş olan mâfüviyet kararlarının temyizen nakzı üzerine tekrar-i muhakeme lazım gelmeyip sair beraat kararları hakkındaki nakz gibi nakz-ı vakı'ın nef'an li'l-kanun olacağına dair; nr. 119'daki yazıya verilen cevap).

sy. 31, 5 MART 1327 [18 MART 1911], s. 1513-1584

121. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava XIV", s. 1545-1555.

122. Osman, "Çeklere Dair", s. 1555-1565.

123. A[bdurrahman] Talat, "Yalan Şahitliği", s. 1565-1573.

124. Temistukli Efkalidis, "Sirkat VI", s. 1573-1576.

125. Zeynelabidin zâde Seyyid Nesib, "Zamân-ı Menfaat Meselesinde Hanefiye ile Şâfiye'nin Münâzara-i İctihâdiyesi ve Müctehidîn-i Hanefiye'den Kemal ibn Hümam'ın Galebe-i Gaspta Menâfiin Alelîtlak Mazmuniyeti ile İftânın Lüzumu Hakkındaki Kavli II", s. 1577-1583.

sy. 32, 20 MART 1327 [2 NİSAN 1911], s. 1585-1654

126. Ali Haydar, "Usul-i İstima-i Dava XV", s. 1627-1634.

127. Memduh, "Mülâhazât-ı Cezaiye V", s. 1635-1637. (Cünha davasının, muhakeme neticesinde kabahate dönüşmesi halinde istinaf yoluna başvurulup başvurulamayacağına dair).

128. [Halil] Cemal[eddin], Hrand Asadur, "Ecânibin Memâlik-i Osmaniye'de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye I", s. 1637-1648³⁶.

³⁶ Tefrika kitaplaşmıştır: Halil Cemaleddin - Hrand Asadur, *Ecânibin Memâlik-i Osmaniye'de Hâiz Oldukları*

129. Ali Haydar, “Sual”, s. 1648-1653. (Bazı hukuk erbabının iki sorusu: 1. İştirak olarak tasarrufta bulunan bir akarda ortaklardan birisi, diğer ortağın tek başına kiraladığı kiracısını ihraç edebilir mi? 2. İki ortağın, akarı kiraladıktan sonra birinin vefatı sonrasında, varisleri kiracıyı ihraç edebilir mi?).

sy. 33, 5 NİSAN 1327 [18 NİSAN 1911], s. 1655-1724

130. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava XVI”, s. 1691-1697.

131. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye II”, s. 1697-1706.

132. Zeynelabidin zâde Seyyid Nesib, “Zamân-ı Menfaat Meselesinde Hanefiye ile Şâfiye’nin Münâzara-i İctihâdiyesi ve Müctehidîn-i Hanefiye’den Kemal ibn Hümmam’ın Galebe-i Gaspta Menâfiin Alelittlak Mazmuniyeti ile İftânın Lüzumu Hakkındaki Kavli III”, s. 1707-1713.

133. Vahan Malziyan, “Mısır Mehâkim-i Muhtelitesi Nezdinde Bulunan Mukavelât Muharrirleri (notaires) Hakkında Mısır Mahkeme-i Muhtelite-i İstinâfiyesi Muhâmîlerinden Vahan Malziyan Efendi Tarafından Kaleme Alınan Layihadır”, s. 1713-1716.

134. Mehmed Sami, “Cerâimde Esbâb ve Müessirât”, s. 1716-1724.

sy. 34, 20 NİSAN 1327 [3 MAYIS 1911], s. 1725-1814

135. Ali Haydar, “Usul-i İstima-i Dava XVII”, s. 1779-1784.

136. Talat, “İade-i Hukuk-ı Memnua”, s. 1785-1791.

137. Yusuf Ziya [Özer], “Cezada Tehir-i İcra veyahud Mahkûmiyet-i Mukayyede”, s. 1792-1800.

138. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye III”, s. 1801-1814.

sy. 35, 5 MAYIS 1327 [18 MAYIS 1911], s. 1815-1866

139. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye VI”, s. 1845-1847. (Cerâim-i müştereke veya mürtebitânın tevhid-i tahkikat ve muhakemâtı hakkında).

140. Talat, “Kaziyye-i Muhkeme”, s. 1848-1854.

141. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye IV”, s. 1855-1866.

İmtiyazât-ı Adliye, İstanbul, tâbi’ ve nâşiri: Hukuk Matbaa ve Kitabhanesi sahibi Eşref Hızrî, Hukuk Matbaası, 1331, VIII+588+10 s. Kitabın çeviriyazısı için bkz. Fatma Kul, “*Ecânibin Memâlik-i Osmâniyye’de Ha’iz Oldukları İmtiyazât-ı Adliyye* Adlı Eserin Tahlil ve Transkripsiyonu”, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu, 2018.

sy. 36, 20 MAYIS 1327 [2 HAZİRAN 1911], s. 1867-1914

142. Talat, “Ahkâm-ı Gıyabiye”, s. 1897-1899.

143. A[bdurrahman] Talat, “Kavânîn-i İcraiye'nin Mukayesesi I”, s. 1899-1904.

144. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye V”, s. 1904-1914.

sy. 37, 5 HAZİRAN 1327 [18 HAZİRAN 1911], s. 1915-1962

145. Talat, “Maznun veya Müttehem ve Mahkûmun Vefatı Hakkında Bir Mütâlaa”, s. 1951-1952.

146. A[bdurrahman] Talat, “Kavânîn-i İcraiye'nin Mukayesesi II”, s. 1953-1957.

147. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye VI”, s. 1957-1962.

sy. 38, 20 HAZİRAN 1327 [3 TEMMUZ 1911], s. 1963-2010

148. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye VII”, s. 1995-1998. (Cünha ve kabahate ilişkin ilamların temyiz edilmesi hakkında).

149. A[bdurrahman] Talat, “Kavânîn-i İcraiye'nin Mukayesesi III”, s. 1998-2001.

150. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye VII”, s. 2001-2006.

151. Diran [Yerganyan], “Kanun-ı Cezanın 229’uncu Maddesi”, s. 2006-2010. (Cebren sened almak veya imzalatmak suçu).

sy. 40, 20 TEMMUZ 1327 [2 AĞUSTOS 1911], s. 2065-2112

152. Talat, “Mürur-ı Zaman”, s. 2097-2108³⁷.

153. A[bdurrahman] Talat, “Kavânîn-i İcraiye'nin Mukayesesi IV”, s. 2109-2110.

154. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye VIII”, s. 2110-2112.

sy. 41, 5 AĞUSTOS 1327 [18 AĞUSTOS 1911], s. 2113-2160

155. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye VIII”, s. 2145-2148. (Müsâdeme-i bahriye sebebiyle vuku bulan telef-i nefis ve mecruiyet davaları hakkında).

156. Talat, “Tedkikat-ı Fenniye”, s. 2148-2151. (Cinayet fiilleri hakkında fennî tedkikat).

157. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye IX”, s. 2151-2157.

³⁷ Metinde makalenin son sayfası, sehven 3008. sayfa olarak gösterilmiştir. Bu sayının devam eden makalelerinde de aynı hata devam ettirilmiştir.

158. Temistukli Efkalidis, “Ecânib Tarafından Fransa Tebaası Aleyhine İkame Edilen Deâvî-yi Hukukiyenin Tabi Bulunduğu Şerâit-i Teminiye”, s. 2157-2160.

sy. 42, 20 AĞUSTOS 1327 [2 EYLÜL 1911], s. 2161-2208

159. Ali Haydar, “Es’ile-i Kanuniye ile Ecvibesi”, s. 2173-2177. (Metinde: 1. İlam-ı ibtidânin bozularak yeniden hüküm verilmesi hakkında, 2. Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye’nin 23. maddesi; kefâlet akçası hakkındaki iki soruya cevap verilmiştir).

160. Osman, “Teşebbüs-i Cürme Dair”, s. 2178-2185. (Makalenin ikmal ve tashih edilmiş hali için bkz. nr. 248).

161. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi I”, s. 2185-2205. (Sayfa 2185-2186’da giriş mahiyetinde “Bir İki Söz” başlıklı bir yazı bulunmaktadır. Devamında ilgili maddeler, şerhler ve tenkitler vardır)³⁸.

162. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye X”, s. 2206-2208.

sy. 43, 5 EYLÜL 1327 [18 EYLÜL 1911], s. 2209-2256

163. Ali Haydar, “Bir Sualin Cevabı”, s. 2229. (Arazi Kanunnamesi’nin ilgili maddelerindeki hakk-ı rüçhan davaları hakkında 159. nr.’daki soruya verilen cevaptır).

164. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye IX”, s. 2229-2231. (Yalan yere yemin davasının ispatı hakkında).

165. Tatyos Rıfkı, “Tekerrür-i Cürüm (Le recidive)”, s. 2232-2236.

166. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi II”, s. 2237-2253.

167. Celaledin, “Muhterem Üstadım Memduh Beyefendi Hazretlerine”, s. 2254-2256. (Kanun-ı Cezanın cerh ve darb ile ilgili 179’uncu madde-i kaimesinin eldeki işlere uygulanıp uygulanmayacağı hakkında).

sy. 44, 20 EYLÜL 1327 [3 EKİM 1911], s. 2257-2304

168. Osman, “İştirak-i Cürme Dair”, s. 2283-2293.

169. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi III”, s. 2293-2304.

³⁸ Tefrika kitaplaşmıştır: Haleb mebusu Artin [Boşgezenyan], *Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Hakkında Teşrih ve Tenkit*, İstanbul, Matbaa-i Âmire, 1327.

sy. 45, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1327 [18 EKİM 1911], s. 2305-2352

170. Memduh, “Dersaadet İkinci Ceza Dairesi Reisi Celal[eddin] Beyefendiye”, s. 2335-2336. (Celaleddin Beyefendinin nr. 167’deki yazısına cevaptır).

171. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi IV”, s. 2336-2346.

172. Diran Yerganyan, “Yeni Kanun-ı Cezanın 179’uncu Maddesi İlavesinin Tatbiki Hakkında Bir Mütâlaa”, s. 2347-2349. (Darb ve cerh ile ilgili Ceza Kanununun 179. maddesi hakkında).

173. Temistukli Efkalidis, “Ukud ve Mukavelât-ı Ticariyenin Suver-i Sübûtiyesi”, s. 2349-2351.

174. Ali Kemal [Elbir], “[Müsâdeme-i bahriye sebebiyle vuku bulan telef-i nefis ve mecruhiyet davaları hakkında]”, s. 2351-2352. (Baş müddeî-i umumî Memduh Beyefendi’ye Selânik Mekteb-i Hukuku Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunu muallimi, vükelâ-yı deâvîden Ali Kemal Bey’den varid olan mektup suretidir; bkz. nr. 155).

sy. 46, 20 TEŞRÎNİEVVEL 1327 [2 KASIM 1911], s. 2353-2392

175. Yusuf Ziya [Özer], “Tekerrür-i Cürme Dair I”, s. 2377-2382.

176. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi V”, s. 2382-2392.

sy. 47, 5 T TEŞRÎNİSÂNÎ 1327 [18 KASIM 1911], s. 2393-2432

177. Yusuf Ziya [Özer], “Tekerrür-i Cürme Dair II”, s. 2421-2425.

178. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi VI”, s. 2425-2432.

sy. 48, 20 TEŞRÎNİSÂNÎ 1327 [3 ARALIK 1911], s. 2433-2472

179. Osman, “Tekerrür-i Cürme Dair”, s. 2461-2470.

180. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi VII”, s. 2471-2472.

sy. 49, 5 KÂNÜNİEVVEL 1327 [18 ARALIK 1911], s. 2473-2512

181. Talat, “Kıyas Hakkında Bazı Mesâil-i Mühimme”, s. 2499-2502.

182. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi VIII”, s. 2502-2512.

sy. 50, 20 KÂNÛNIEVVEL [2 OCAK 1912], s. 2513-2552

183. Fahreddin, “Katl Kasdıyla Cerh, Cinayet Mi Cünha Mıdır?”, s. 2539-2542.

184. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi IX”, s. 2542-2552.

sy. 51, 5 KÂNÛNISÂNÎ 1327 [18 OCAK 1912], s. 2553-2592

185. [Halil] Cemaledin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XI”, s. 2581-2585.

186. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi X”, s. 2586-2592.

sy. 52, 20 KÂNÛNISÂNÎ 1327 [2 ŞUBAT 1912], s. 2593-2632

187. [Halil] Cemaledin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XII”, s. 2619-2624.

188. Artin [Boşgezenyan], “Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi Reis-i Hikmet-enîsi Osman Beyefendi Hazretlerine”, s. 2624-2627. (Osman Beyefendi’nin nr. 179’daki “Tekerrür-i Cürme Dair” başlıklı makalesi hakkında).

189. A[yn]. Şefkatî, “[Şahsî Dava ve Kamu Davası Hakkında]”, s. 2627-2628. (Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi azasından Talat Beyefendi’ye soru; bkz. 196).

190. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi XI”, s. 2629-2632.

sy. 53, 5 ŞUBAT 1327 [18 ŞUBAT 1912], s. 2633-2672

191. Talat, “İstirdad-ı Mücrimîn”, 2659-2663.

192. İbrahim Hesabî, “[Tahfif-i Cezayı Muceb Esbâb-ı Takdiriye ve Cezanın Suret-i Tahvili]”, s. 2664. (Kanun-ı Cezanın 27. madde-i kaime çerçevesinde Halep mebus-ı sabıkı Artin Efendi’nin nr. 169’daki yazısına eleştiri; cevap için bkz. nr. 193).

193. Artin [Boşgezenyan], “Konya Hukuk Mektebi Hukuk-ı Ceza Muallimi İbrahim Hesabî Efendi Hazretlerine”, s. 2665-2666. (Nr. 192’deki yazıya verilen cevaptır).

194. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi XII”, s. 2666-2672.

sy. 54, 20 ŞUBAT 1327 [4 MART 1912], s. 2673-2710

195. Osman, “Mukabele ve Müdâfaaya Dair I”, s. 2701-2706. (Katl, darb ve cerh fiillerine karşı icra edilen mukabele ve müdâfaa-i meşrua hakkında).

196. Talat, “Erzincan Bidayet Mahkemesi Azasından A. Şefkatî Efendiye Cevap”, s. 2707-2708. (A. Şefkatî Efendi’nin nr. 189’daki mektubuna cevap).

197. Mıgırdiç Haylak, “Ecânibin Tard ve Teb’idi Hakkında Birkaç Söz”, s. 2708-2709.

sy. 55, 5 MART 1328 [18 MART 1912], s. 2711-2750

198. Osman, “Mukabele ve Müdâfaaya Dair II”, s. 2735-2740.

199. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi XIII”, s. 2740-2750.

sy. 56, 20 MART 1328 [2 NİSAN 1912], s. 2751-2790

200. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XIII”, s. 2779-2784.

201. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi XIV”, s. 2784-2790.

sy. 57, 5 NİSAN 1328 [18 NİSAN 1912], s. 2791-2830

202. Fuad, “Açık Bonolar ve Mahkeme-i Temyiz’in Bir Kararı”, s. 2817-2820.

203. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XIV”, s. 2820-2824.

204. Artin [Boşgezenyan], “Kanun-ı Cezanın Mevadd-ı Kaime ve Muaddelesi Şerhi XV”, s. 2824-2830.

sy. 58, 20 NİSAN 1328 [3 MAYIS 1912], s. 2831-2870

205. Talat, “İstirdad-ı Mücrimîn Bahsinin Tetimmâtından İkinci Makale”, s. 2859-2862. (İlk makale için bkz. nr. 191).

206. Abdurrahman Asım, “Hıfzu’s-sıhha Nokta-i Nazarından Hapishâneler I”, s. 2862-2867.

207. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XV”, s. 2867-2870.

sy. 59, 5 MAYIS 1328 [18 MAYIS 1912], s. 2871-2910

208. Abdurrahman Asım, “Hıfzu’s-sıhha Nokta-i Nazarından Hapishâneler II”, s. 2899-2904.

209. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XVI”, s. 2905-2910.

sy. 60, 20 MAYIS 1328 [2 HAZİRAN 1912], s. 2911-2950

210. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XVII”, s. 2937-2943.

211. Bedros Karayan, “Ganâim-i Bahriye I”, s. 2943-2949.

212. Edhem Sani, “[İktisab-ı Katiyet Eylemiş Bir İlâmin Mürur-ı Zamana Tabi Olup Olamayacağı]”, s. 2949-2950. (Mahkeme-i Temyiz Hukuk reisi fezâil-enîsi Haydar ve Mahkeme-i Temyiz aza-yı kiramından Bereketzâde İsmâil Hakkı Beyefendiler hazarâtıyla mehere-i hukukiyûndan Dersaadet mebusu Kirkor Zöhrab Efendi Hazretlerine).

sy. 61, 5 HAZİRAN 1328 [18 HAZİRAN 1912], s. 2951-2990

213. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XVIII”, s. 2979-2988.

214. Bedros Karayan, “Ganâim-i Bahriye II”, s. 2988-2990.

sy. 62, 20 HAZİRAN 1328 [3 TEMMUZ 1912], s. 2991-3030

215. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XIX”, s. 3017-3027.

216. Fuad, “Dâvetiye Varakası ve Usul-i Muhakemenin 99’uncu Maddesi”, s. 3017-3030.

sy. 63, 5 TEMMUZ 1328 [28 TEMMUZ 1912], s. 3031-3070

217. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XX”, s. 3057-3070.

sy. 64, 20 TEMMUZ 1328 [2 AĞUSTOS 1912], s. 3071-3110

218. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXI”, s. 3105-3110.

sy. 65, 5 AĞUSTOS 1328 [18 AĞUSTOS 1912], s. 3111-3154

219. Franz von Liszt, “Siyaset-i Cinaiyenin Esasları”, (Alman Felsefe-i Cezaiyesinden), çev. Yusuf Ziya [Özer], s. 3143-3151.

220. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXII”, s. 3151-3154.

sy. 66, 21 AĞUSTOS 1328 [3 EYLÜL 1912], s. 3155-3198

221. Talat, “Tenkit”, s. 3187-3190. (Kabil-i temyiz olan bir ilam-ı cinaî hakkında).

222. [Halil Cemaleddin, Hrand Asadur], “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXIII”, s. 3191-3197.

223. Muavinzâde Zühdü, “Bir Sual”, s. 3198. (Üçüncü kişiye ciro edilen karşılıksız bono hakkında).

sy. 67, 5 EYLÜL 1328 [18 EYLÜL 1912], s. 3199-3250

224. Mişon Ventura, “Mahkeme-i Temyiz’in Teşkilatıyla Vezâîfine Mûteallik Ahkâm-ı Kanuniyenin Muhtaç Olduğu Tadilat-ı Esasiye”, s. 3237-3249.

sy. 68, 21 EYLÜL 1328 [4 EKİM 1912], s. 3251-3290

225. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXIII” s. 3279-3287.

226. Mişon Ventura, “Roma Hukukunun Memleketimizde Lüzum-ı Tedrisi ve Mecelle ile Hukuk-ı Garbiye Arasında Bazı Mukayesat I”, s. 3288-3290³⁹.

sy. 69, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1328 [18 EKİM 1912], s. 3291-3330

227. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXIV”, s. 3319-3323.

228. Mişon Ventura, “Roma Hukukunun Memleketimizde Lüzum-ı Tedrisi ve Mecelle ile Hukuk-ı Garbiye Arasında Bazı Mukayesat II”, s. 3324-3328. (Bu yazının dizgi hatası nedeniyle eksik olan kısmı sy. 70, s. 3368-3370’de yayımlanmıştır).

229. Mahmud Ahmed, “Erbâb-ı Hukuktan Bir İstîzah”, s. 3329-3330. (Birden fazla suç işleyen mücrimlerin nasıl cezalandırılacağı, bir olaya uygulanacak genel ve özel kanunların varlığı halinde hangi kanunun uygulanacağı, fiil-i şeni’ davasının takibi için şikayete yetkili olan velinin kim olduğu hakkında üç soru. Verilen cevap için bkz. nr. 237).

sy. 70, 20 TEŞRÎNİEVVEL 1328 [2 KASIM 1912], s. 3331-3370

230. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXV”, s. 3359-3365.

231. Mişon Ventura, “Roma Hukukunun Memleketimizde Lüzum-ı Tedrisi ve Mecelle ile Hukuk-ı Garbiye Arasında Bazı Mukayesat III”, s. 3366-3368.

³⁹ Bu dizinin çeviriyazısı için bkz. “Mişon Ventura’nın Kaleminden Türkiye’de Roma Hukuku Öğretimi ve Mukayeseli Hukukun İşlevi (1912)”, haz. Ali Adem Yörük - Rıdvan Abdurrahman Demirtaş, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 29, 2020 Bahar, s. 301-316.

sy. 71, 5 TEŞRÎNİSÂNÎ 1328 [18 KASIM 1912], s. 3371-3410

232. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXVI”, s. 3399-3402.

233. Kahveciyan Haçik, “Temyiz Mahkemesi Üçüncü Derecede Bir Mahkemeye Munkalib Olsa Yine Mevcut Derecât-ı Mehâkim Fevkinde Bir Temyiz Mahkemesi Tesisi Lazımdır”, s. 3402-3410. (Mişon Ventura’nın nr. 224’teki yazısına cevaptır).

sy. 72, 20 TEŞRÎNİSÂNÎ 1328 [3 ARALIK 1912], s. 3411-3446

234. [Halil] Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXVII”, s. 3439-3442.

235. Fuad, “İade-i İtibar”, s. 3443-3446. (Ayrıca bkz. nr. 238).

sy. 73, 5 KÂNÛNİEVVEL 1328 [18 ARALIK 1912], s. 3447-3484

236. Osman, “Lahey Polîçe Konferansı’nda Devlet-i Aliyye Murahhası Sıfatıyla Hazır Bulunan Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi Reisi Osman Beyefendi Tarafından Adliye Nezaret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine Takdim Olunan Rapor Suretidir”, s. 3475-3484. (Bu konferans sonucunda kabul edilen düzenlemelerin tercümeleri için bkz. sy. 74, s. 3513-3522; sy 75, s. 3553-3568; sy 76, s. 3597-3601).

sy. 74, 20 KÂNÛNİEVVEL 1328 [2 OCAK 1913], s. 3485-3524

237. Hasan Behçet, “69 Numaralı Ceride-i Adliye’de Münderîç Suallere Cevap”, s. 3522-3524. (Mücrimîn-i mükerrire hakkında; bkz. nr. 229).

sy. 76, 20 KÂNÛNİSÂNÎ 1328 [2 ŞUBAT 1913], s. 3569-3608

238. Kahveciyan Haçik, “Mürur-ı Zaman-ı Şer’î ve Mürur-ı Zaman-ı Nizamî”, s. 3602-3608. (Yazar, nr. 235’te yer alan “İade-i İtibar” başlıklı metni okuduktan sonra bu makaleyi kaleme almıştır).

sy. 77, 5 ŞUBAT 1328 [18 ŞUBAT 1913], s. 3609-3648

239. Osman, “İçtima-i Cerâime Dair”, s. 3637-3647.

sy. 78, 20 ŞUBAT 1328 [5 MART 1913], s. 3649-3696

240. Talat, “Her Mebhas-ı Fasl Delâlet Eder ki Beraat Asıldır”, s. 3677-3684.

241. Said Hikmet, “Rusya Tebaasının Talep Ettiği Tazminat-ı Şahsiyenin Tehir-i Tediyesinden Dolayı Devlet-i Aliyye ile Rusya Hükümeti Beynindeki İhtilafın Halli Hakkında Lahey Heyet-i Hakemiyesi Tarafından İta Olunan Karara Dair I”, s. 3685-3692.

242. Fahreddin, “Emniyeti Suistimal, Dolandırıcılık ve Şahsa Müteallik Sah-tekarlık Davaları Hakkında Bir Mütâlaa (Müddeî-i umumîler emniyeti suisti-mal davalarında istidâ-yı şahsî ile mukayyed midirler? Niçin mukayyeddirlere? Bu takyid, dolandırıcılık ve şahsa müteallik evrak-ı mahsusada sahtekarlık gibi cerâime de şâmil midir?)”, s. 3692-3695.

243. Abdurrahman Şeref, “Mahkeme-i Temyiz Reis-i Evvel-i Hasâfet-Enîsi Ali Haydar Efendi Hazretlerine”, s. 3695-3696. (Metinde arazi davalarında tayin-i husumet meselesi ve vekalet-i âmmeye ile tevkil ve azletme hakkında iki soru sorul-muştur).

sy. 79, 5 MART 1329 [18 MART 1913], s. 3697-3742

244. Yusuf Ziya [Özer], “Cürüm Hakkında Nazar-ı Umumî”, s. 3723-3730.

245. [Said Hikmet], “Rusya Tebaasının Talep Ettiği Tazminat-ı Şahsiyenin Tehir-i Tediyesinden Dolayı Devlet-i Aliyye ile Rusya Hükümeti Beynindeki İhti-lafın Halli Hakkında Lahey Heyet-i Hakemiyesi Tarafından İta Olunan Karara Dair II”, s. 3730-3741.

sy. 80, 20 MART 1329 [2 NİSAN 1913], s. 3743-3790

246. Talat, “Emr-i Tahrîrî-yi Kanunî”, s. 3771-3777.

247. Said Hikmet, “Rusya Tebaasının Talep Ettiği Tazminat-ı Şahsiyenin Tehir-i Tediyesinden Dolayı Devlet-i Aliyye ile Rusya Hükümeti Beynindeki İhtilafın Halli Hakkında Lahey Heyet-i Hakemiyesi Tarafından İta Olunan Karara Dair III”, s. 3777-3789.

sy. 81, 5 NİSAN 1329 [18 NİSAN 1913], s. 3791-3838

248. Osman, “Teşebbüs-i Cürme Dair”, s. 3827-3835. (nr. 160'taki aynı adlı makalenin ikmal ve tashih edilmiş halidir).

249. Said Hikmet, “Muharebat-ı Bahriyede Sancak Tebdili Meselesi I”, s. 3836-3838.

sy. 82, 20 NİSAN 1329 [3 MAYIS 1913], s. 3839-3890

250. Memduh, “Mülâhazât-ı Cezaiye X (Hakk-ı Tevkif ve Mevkufiyet-i Gayr-i Meşrua)”, s. 3879-3885.

251. Said Hikmet, “Muharebât-ı Bahriyede Sancak Tebdili Meselesi II”, s. 3886-3890.

sy. 83, 5 MAYIS 1329 [18 MAYIS 1913], s. 3891-3950

252. Memduh, "Mülâhazât-ı Cezaiye XI (Hakk-ı Duhul-ı Mesakin ve Hakk-ı Taharri)", s. 3946-3950.

sy. 84, 20 MAYIS 1329 [2 HAZİRAN 1913], s. 3951-3996

253. Osman, "Şufaya Dair I", s. 3983-3992.

254. Bereketzâde İsmâil Hakkı, "Siyaset-i Şer'îye", s. 3992-3996.

sy. 85, 5 HAZİRAN 1329 [18 HAZİRAN 1913], s. 3997-4042

255. [Ali Haydar], "Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanuniye I", s. 4025-4032.

256. Osman, "Şufaya Dair II", s. 4032-4042.

sy. 86, 20 HAZİRAN 1329 [3 TEMMUZ 1913], s. 4043-4094

257. Ali Haydar "Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanuniye II", s. 4071-4087.

258. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, "Ecânibin Memâlik-i Osmaniye'de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXVIII", s. 4087-4093.

sy. 87, 5 TEMMUZ 1329 [18 TEMMUZ 1913], s. 4095-4148

259. Memduh, "Mülâhazât-ı Cezaiye XII", s. 4130-4138. (Mukarrerât ve ilâmât-ı cezaiyenin nakzı için Mahkeme-i Temyiz'e vuku bulacak müracaatlar hakkında).

260. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanuniye III", s. 4138-4144.

261. Osman, "Şufaya Dair III", s. 4144-4148.

sy. 88, 20 TEMMUZ 1329 [2 AĞUSTOS 1913], s. 4149-4216

262. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanuniyeye Dair Teşrihat IV", s. 4183-4210.

263. Halil Celaleddin, Hrand Asadur, "Ecânibin Memâlik-i Osmaniye'de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXIV", s. 4211-4215.

sy. 89, 5 AĞUSTOS 1329 [18 AĞUSTOS 1913], s. 4217-4268

264. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanuniyeye Dair Teşrihat V", s. 4246-4260.

265. Bereketzâde İsmail Hakkı, "Meşakkat Teysiri Celb Eder", s. 4261-4267.

sy. 90, 20 AĞUSTOS 1329 [2 EYLÜL 1913], s. 4269-5022

266. Ali Haydar, “Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanunîye Dair Teşrihat VI”, s. 4295-5010⁴⁰.

267. Halil Cemaleddin, Hrand Asadur, “Ecânibin Memâlik-i Osmaniye’de Hâiz Bulundukları İmtiyazât-ı Adliye XXV”, s. 5011-5021.

sy. 91, 5 EYLÜL 1329 [18 EYLÜL 1913], s. 5023-5076

268. Ali Haydar, “Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanunîye Dair Teşrihat VII”, s. 5051-5065.

269. Said Hikmet, “Mülkiyet-i Edebiye ve Fenniye I (Propriété littéraire et artistique)”, s. 5066-5075.

sy. 92, 20 EYLÜL 1329 [3 EKİM 1913], s. 5077-5120

270. Ali Haydar, “Emval-i Gayrimenkulenin Tasarrufuna Ait Mevadd-ı Kanunîye Dair Teşrihat VIII”, s. 5107-5113.

271. Said Hikmet, “Mülkiyet-i Edebiye ve Fenniye II (Propriété littéraire et artistique)”, s. 5113-5120.

sy. 93, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1329 [18 EKİM 1913], s. 5121-5160

272. Mehmed Memduh, “Fransa’da Sindiklerin Kontrolü”, s. 5147-5153.

273. Said Hikmet, “Mülkiyet-i Edebiye ve Fenniye III (Propriété littéraire et artistique)”, s. 5154-5160.

sy. 94, 20 TEŞRÎNİEVVEL 1329 [2 KASIM 1913], s. 5161-5208

274. Ali Haydar, “Eşhas-ı Hükmiyenin Emval-i Gayrimenkuleye Tasarruflarına Mahsus Kanun-ı Muvakkat I”, s. 5195-5208.

sy. 95, 5 TEŞRÎNİSÂNÎ 1329, [18 KASIM 1913], s. 5209-5246

275. Ali Haydar, “Eşhas-ı Hükmiyenin Emval-i Gayrimenkuleye Tasarruflarına Mahsus Kanun-ı Muvakkat II”, s. 5233-5241.

276. Basmacızâde Cevdet Ferid [Basma], “Sicill-i Cezaî (Casier judiciaire)”, s. 5241-5245.

sy. 96, 20 TEŞRÎNİSÂNÎ 1329 [3 ARALIK 1913], s. 5247-5310

277. Ali Haydar, “Emval-i Gayrimenkulenin Deyn Mukabilinde Teminat İraesine Dair Kanun-ı Muvakkat I”, s. 5291-5301.

⁴⁰ 4297. sayfadan sonra takip eden sayfa sehven 5098 olarak yazılmıştır.

278. Basmacızâde Cevdet Ferid, "Sicill-i Cezaî (Casier judiciaire) II", s. 5302-5309.

sy. 97, 5 KÂNÛNIEVVEL 1329 [18 ARALIK 1913], s. 5311-5348

279. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Deyn Mukabilinde Teminat İraesine Dair Kanun-ı Muvakkat Hakkında II", s. 5337-5348.

sy. 98, 20 KÂNÛNIEVVEL 1329 [2 OCAK 1914], s. 5349-5392

280. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Deyn Mukabilinde Teminat İraesine Dair Kanun-ı Muvakkat Hakkında III", s. 5379-5392.

sy. 99, 5 KÂNÛNISÂNÎ 1329 [18 OCAK 1914], s. 5393-5432

281. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkulenin Deyn Mukabilinde Teminat İraesine Dair Kanun-ı Muvakkat Hakkında IV", s. 5421-5424.

282. Bedik Efendi, "Fransa'da Jüri Usulü I (Erbâb-ı Hukukun Mütâlaatı, Jüriyi Lağvetmeli Mi? Mazarrat ve Muhassenatı, Tadilatın Lüzumu Hakkında Serdedilen Esbâb)", s. 5424-5432.

sy. 100, 20 KÂNÛNISÂNÎ 1329 [2 ŞUBAT 1914], s. 5433-5484

283. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkule Kanunu, Bi'l-iştirak Tasarruf Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi Hakkında Kanun-ı Muvakkattir I", s. 5469-5480.

284. Bedik Efendi, "Fransa'da Jüri Usulü II", s. 5481-5484.

sy. 101, 5 ŞUBAT 1329 [18 ŞUBAT 1914], s. 5485-5532

285. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkule Kanunu, Bi'l-iştirak Tasarruf Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi Hakkında Kanun-ı Muvakkata Dair II", s. 5515-5526.

286. Ali Haydar, "Sevm-i Şirâ Sevm-i Nazar", s. 5527.

287. Bedik Efendi, "Fransa'da Jüri Usulü III", s. 5528-5532.

sy. 102, 20 ŞUBAT 1329 [5 MART 1914], s. 5533-5582

288. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkule Kanunu, Bi'l-iştirak Tasarruf Olunan Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi Hakkında Kanun-ı Muvakkat Hakkında III", s. 5567-5578.

289. Bedik Efendi, "Fransa'da Jüri Usulü IV", s. 5579-5582.

sy. 103, 5 MART 1330 [18 MART 1914], s. 5583-5630

290. Ali Haydar, "Emval-i Gayrimenkule Kanunu, Bi'l-iştirak Tasarruf Olunan

Emval-i Gayrimenkulenin Taksimi Hakkında Kanun-ı Muvakkate Dair IV", s. 5615-5622.

291. Bedik Efendi, "Fransa'da Jüri Usulü V", s. 5622-5630.

sy. 104, 20 MART 1330 [2 NİSAN 1914], s. 5631-5678

292. [Kemal Paşazade] Said Bey, "İsviçre Kanunname-i Medenisi (Code Civil Suisse, Mütercimi: Muallimîn-i hukuktan ve Selanik Mahkemesi aza-yı sabıkasından Doktor Nazaret Haçeryan), Mütebahhirîn-i hukuk-şinasândan Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi reis-i sabıkı atufetlü Said Beyefendi Hazretlerinin takrizleridir", s. 5663-5664.

293. Nazaret Haçeryan, "İfade-i Mahsusa", s. 5664-5671. (İsviçre Medeni Kanunu tercümesi hakkında).

294. İbnü's-Salih Ahmed Refik, "Tarih-i Hukuktan, Devlet-i Osmaniye ile Akvam-ı Kadime ve Hükûmat-ı Muhtelifede Müddeî-i Umumîliğin Suret-i Zuhur ve Tekemmülü ve Hukuk-ı Umumiye Davasının İkamesindeki Suver-i Erbaa I", s. 5674-5678.

sy. 105, 5 NİSAN 1330 [18 NİSAN 1914], s. 5679-5726

295. İbnü's-Salih Ahmed Refik, "Tarih-i Hukuktan, Devlet-i Osmaniye ile Akvam-ı Kadime ve Hükûmat-ı Muhtelifede Müddeî-i Umumîliğin Suret-i Zuhur ve Tekemmülü ve Hukuk-ı Umumiye Davasının İkamesindeki Suver-i Erbaa, II", s. 5721-5726.

sy. 106, 20 NİSAN 1330 [3 MAYIS 1914], s. 5727-5784

296. A[li] H[aydar], "El-İfsâhu fi Mesâili Ademi'l-İnfisah I", s. 5773-5776. (Taraflardan birinin ölümü halinde kira sözleşmesinin durumu hakkında).

sy. 107, 5 MAYIS 1330 [18 MAYIS 1914], s. 5785-5836

297. A[li] H[aydar], "El-İfsâhu fi Mesâili Ademi'l-İnfisah II", s. 5825-5830.

sy. 110, 20 HAZİRAN 1330 [3 TEMMUZ 1914], s. 5949-6012

298. Basmacızâde Cevdet Ferid [Basman], "Prusya'da Hâkim Nasıl Yetişir? I", s. 5999-6004.

sy. 111, 5 TEMMUZ 1330 [18 TEMMUZ 1914], s. 6013-6052

299. Basmacızâde Cevdet Ferid [Basman], "Prusya'da Hâkim Nasıl Yetişir? II", s. 6041-6044.

sy. 117, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1330 [18 EKİM 1914], s. 6247-6288

300. H[a]. Zühdü, “Üstad-ı Muhterem Semahatlı Ali Haydar Efendi Hazretlerine I”, s. 6277-6279. (“El-İfsâhu fî Mesâili Ademî'l-İnfisah” başlıklı akar icarı ile ilgili nr. 296 ve 297'deki metinler hakkında.)

sy. 118, 20 TEŞRÎNİEVVEL 1330 [2 KASIM 1914], s. 6289-6328

301. H[a]. Zühdü, “Üstad-ı Muhterem Semahatlı Ali Haydar Efendi Hazretlerine II”, s. 6317-6318.

sy. 119, 5 TEŞRÎNİSÂNÎ 1330 [18 KASIM 1914], s. 6329-6368

302. Osman, “Âkidin Vefatıyla İcârenin Adem-i İnfisahına Dair I”, s. 6357-6362. (Bu metin, Ali Haydar Efendi'nin nr. 296 ve 297'deki iki makalesi ile ilgilidir.)

sy. 122, 20 KÂNÛNİEVVEL 1330 [2 OCAK 1915], s. 6437-6484

303. Basmacızâde Cevdet Ferid [Basman], “Emval-i Gayrimenkule Defâtir-i Kuyudiyesi (Grundbuch, Registre foncier) I”, (Alman Hukuk-ı Medeniyesi Tedkikatından), s. 6475-6478.

sy. 123, 5 KÂNÛNİSÂNÎ 1330 [18 OCAK 1915], s. 6485-6532

304. Basmacızâde Cevdet Ferid [Basman], “Emval-i Gayrimenkule Defâtir-i Kuyudiyesi (Grundbuch, Registre foncier) II”, (Alman Hukuk-ı Medeniyesi Tedkikatından), s. 6521-6525.

sy. 141, 5 TEŞRÎNİEVVEL 1331 [18 EKİM 1915], s. 6995-7020

305. Osman, “İcâre-i Müşâ'a Dair”, s. 7018-7020.

sy. 143, 5 TEŞRÎNİSÂNÎ 1331 [18 KASIM 1915], s. 7049-7088

306. Osman, “Zevâid-i Mağsûbun Zamânına [Tazminatına] Dair”, s. 7083-7087.

sy. 144, 20 TEŞRÎNİSÂNÎ 1331 [3 ARALIK 1915], s. 7089-7128

307. Osman, “Menâfi-i Mağsûbun Zamânına Dair”, s. 7124-7127.

sy. 145, 5 KÂNÛNİEVVEL 1331 [18 ARALIK 1915]⁴¹, s. 7129-7160

308. Mehmed Sabri, “Baş Müddeî-i Umumî Memduh Beyefendi Hazretlerine”, s. 7158. (Mustantıkların hüviyeti meçhul olan maznunlar aleyhine tahkikat icra etmeleri hakkında; bkz. nr. 309)

⁴¹ Kapakta 20 Kânûnievvel 1331 ve 11 Safer 1334 tarihleri vardır. İkincisi periyoda uygun olarak 5 Kânûnievvel 1331 tarihine denk gelmektedir.

309. Memduh, “Mahkeme-i Temyiz Baş Müddeî-i Umumîsi Memduh Beyefendi Hazretleri Tarafından Cevaben Tahrir Buyurulan Makale”, s. 7158-7160. (bkz. nr. 308).

sy. 146, 20 KÂNÛNIEVVEL 1331 [2 OCAK 1916]⁴², s. 7161-7192

310. Osman, “Tefsir-i Kanuna Dair”, s. 7187-7191.

sy. 147, 5 KÂNÛNISÂNÎ 1331 [18 OCAK 1916], s. 7193-7252

311. Osman, “Âkideynden Birinin veyahut İkisinin Vefatı Takdirinde İcârenin Adem-i İnfisahına Dair II”, s. 7248-7252.

sy. 148, 20 KÂNÛNISÂNÎ 1331 [2 ŞUBAT 1916], s. 7253-7271

312. Osman, “Zilyetliğe Dair”, s. 7269-7271.

sy. 149, AĞUSTOS 1332 [AĞUSTOS/EYLÜL 1916], s. 1-76

313. “Adliye Nezaret-i Celîlesine Mahkeme-i Teftiş-i Evkâf Hakkında Takdim Edilen Layiha”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 45-51.

314. “Taraf-ı Devletten Mansub Hükâmın Usul-i İntihab ve Terakkileriyle Meslek ve Tebdil-i Memuriyetlerine Dair Dersdest-i Tanzim Olan Kanun Layihasının Bazı Esasâtı Hakkında Mütâlaatı Mutazammın Layiha-i İbtidâiye”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 52-58.

315. “Tecil-i Düyun Kanununa Bir Nazar”, s. 70-75.

sy. 150, EYLÜL 1332 [EYLÜL/EKİM 1916], s. 77-132

316. “Nezaret-i Celîleye Takdim Olunan Layihadan”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 96-97. (Görölmekte olan davanın neticelenmesini temin için tarafların mahkemeye çağırılması ve özürsüz olarak tarafların mahkeme emrini dinlememesi hakkında.)

317. Rudolf Heinze, “Harb ve Osmanlı Adliyesi”, (Bend-i Mahsus), s. 110-112.

318. “Ahz-ı Asker Kanununun 88’inci Maddesinden Mütevellid Bazı Mesâil” (İlmî Makaleler), s. 114-116. (Seferberlik esnasında hafif cünha suçları faillerinin takibâtı ve faillere verilen hükümlerin icrası hakkında.)

319. “Füruk-ı İcraiye”, (İlmî Makaleler), s. 117-127. (Sulh Kanunuyla İcra Kanunu beynindeki icraî farklar.)

320. “Mal-ı Merhûnun İâresine Dair”, (İlmî Makaleler), s. 128-131.

⁴² Kapakta 5 Kânûnisânî 1331 ve 26 Safer 1334 tarihleri vardır. İkincisi periyoda uygun olarak 20 Kânûnievvel 1331 tarihine denk gelmektedir.

sy. 151, TEŞRÎNİEVVEL 1332 [EKİM/KASIM 1916], s. 133-196

321. “Hukuk-ı Medeniyeden Iskat ve Ref-i Rütbe ve Mahrumiyet Cezaları Hakkındaki Mevadd-ı Kanuniyenin Suver-i Tatbikiyesine Dair Mukayeseli Tedkikat”, (Kavânîn Mukayeseleri), s. 183-187.

sy. 152, TEŞRÎNİSÂNÎ 1332 [KASIM/ARALIK 1916], s. 197-270

322. “Sulh Kanununun Tadili Münasebetiyle”, (Mevzuat-ı Kanuniyemiz Hakkındaki Mütâlaalar), s. 216-224. (Hüdavendigar Merkez Sulh hâkim muavini tarafından yazılmıştır).

323. Rudolf Heinze, “Alman Teşkilat-ı Adliyesine ve Muhakemenin Tarz-ı Tekemmülüne Serî Bir Nazar”, (Bend-i Mahsus), s. 225-230.

324. “Mukayese ve Taklid-i Kavânîn”, (Şark ile Garb Arasında İttisal-i Efkâr Sahifeleri I), s. 233-238⁴³.

325. “İntihab ve Terfi ve İnzibat-ı Hükkâma Dair”, (İlmî Makaleler), s. 239-248.

326. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü I”, s. 249-261⁴⁴.

sy. 153, KÂNÜNİEVVEL 1332 [ARALIK/OCAK 1916-1917], s. 271-338

327. Rudolf Heinze, “Alman Hukuk-ı Medeniyesinin Suret-i Tedvini”, (Bend-i Mahsus), s. 300-306⁴⁵.

328. “Sindiklerin Masa Emvalini Tarz-ı İdareleri”, s. 313-317.

329. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü II”, s. 318-335.

330. “İstihsal-i Hukuk İçin Mûsâraa (La lutte pour le droit)”, (Şark ile Garb Arasında İttisal-i Efkâr Sahifeleri II), s. 336-338.

sy. 154-155, KÂNÜNİSÂNÎ, ŞUBAT 1332 [OCAK, ŞUBAT 1917], s. 339-428

331. “Sarraflık veya Kambiyoculuk (Vasf-ı Kanunîsi, Kambiyö Muamelâtından Mütevellid Deâvînin Merci-i Rüyeti, Düvel-i Muhasama Tebaasına Ait Müddeayâtın Mehâkim-i Osmaniyece Mesmu Olmayacağına Dair Olan Kanun Düvel-i Mezku-re Tebaasının Sarraflık veya Kambiyoculuk Edebilip Edememeleriyle Alakadar Mıdır?, Bu Babdaki Mukteziyât-ı Hukukiye, Mehâkimimizdeki Cereyan)”, (Teddik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 348-351.

⁴³ Çeviriyazısı için bkz. “Kanunların Taklidi, Mukayesesi ve İvicaclarına Dair Fransız Hukukçu Jean Cruet’den İki Tercüme (1910, 1916)”, haz. Ercan Karaismailoğlu, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 29, 2020 Bahar, s. 276-283.

⁴⁴ Dizinin mütalaaları içeren kısımlarının çeviriyazısı için bkz. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü”, haz. Yasin Yılmaz, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 25-26, 2018 Bahar-Güz, s. 103-160.

⁴⁵ Çeviriyazısı için bkz. Rudolf Heinze, “Alman Hukuk-ı Medeniyesinin Suret-i Tedvini”, haz. Serhan Yıldırım, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 19-20, 2015 Bahar-Güz, s. 85-92.

332. Rudolf Heinze, “Hükkâmın La-yen‘azillîği ve İnzibatı Hakkında Düvel-i Muhtelif-i Garbiyede Mevcut Usul ve Hukuk”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 357-373.

333. “Tezkiye-i Şühûd Mesâiline Dair”, (İlmî Makaleler), s. 396-402.

334. “Memâlik-i Ecnebiyedeki Sulh Mahkemeleri Hakkında Tedkikat”, s. 403-415.

335. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü III”, s. 416-427.

sy. 156, MART 1333 [1917], s. 429-496

336. “Mazi-i Kavânînimize Nazar: Dokuzuncu ve Onuncu Asr-ı Hicrîde Osmanlı Kanunnameleri I”, s. 463-470.

337. “Cihet-i Hukukiyede Li-eclî‘ş-şehade Mahkemeye Gelmeyen Şahitlerin Resmen ve İnde‘l-Hace Cebren İhzarına İhtiyaç Var Mı? – Kavânîn-i Mevzuamızın Bu Husustaki Vaziyeti, Tatbikatça Teessüs Eden Teamül – Sulh Hâkimleri Kanun-ı Muvakkatinde Kabul Edilen Esas - Bu Babdaki Ahkâm-ı Fıkhiye”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 471-475.

338. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü IV”, s. 480-496.

sy. 157, NİSAN 1333 [1917], s. 497-596

339. “Zarar ve Ziyana Dair”, s. 520-528

340. Rudolf Heinze, “[Heinze tarafından makam-ı nezarete takdim edilen ıslahat programı layihası]”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 529-561. (Kısım başlıkları sırasıyla şöyledir: Kanun-ı Ceza ve Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye, Müdde‘i Umumîlik Daireleri, İstintak Dairesi, Hey‘ât-ı İttihamiyenin Tatbikatı, Tatbikat-ı Mehâkim, Mücazâtın İnfazı, Evrak ve Defâtir, Tedkikat ve Muamelât-ı Umumiye).

341. “[Rüşvete Dair]”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 562-587.

342. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü V”, s. 588-596.

sy. 158, MAYIS 1333 [1917], s. 597-694

343. “[İade-i Mücrimîne Mütcellik Usul ve Merasim I]”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 606-633.

344. “Mevadd-ı Kanuniye‘de Tazyik-i Cismanî (Contrainte Par Corps)”, (Müteferrik Mütâlaalar), s. 653-660.

345. “Ayn-ı Menkulde Hisse-i Şâyiaya Dair”, (İlmî Makaleler), s. 661-668

346. “Mazi-i Kavânînimize İrcâ‘-ı Nazar: Dokuzuncu ve Onuncu Asr-ı Hicrîde Osmanlı Kanunnameleri II”, s. 669-683.

347. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü VI”, s. 684-693.

- sy. 159, HAZİRAN 1333 [1917], s. 695-790
348. "İade-i Mücrimîne Müteallik Usul ve Merasim II", (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 703-737.
349. "Vasiyet Hakkında Mukayeseli Tedkikat", (Kavânîn Mukayeseleri), s. 755-771.
350. "Mehâkim-i Sulhiyede Davanın Muvakkaten Sukutuna Mütedair", (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 772-778.
351. "Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü VII", s. 779-790.
- sy. 160-161-162, TEMMUZ, AĞUSTOS, EYLÜL 1333 [1917], s. 791-942
352. Rudolf Heinze, "[Alman Medeni Kanunu'na Dair]", (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 851-862.
- sy. 163-164-165-166-167, TEŞRİNİEVVEL, TEŞRİNİSÂNÎ, KÂNÜNİEVVEL 1333 [EKİM, KASIM, ARALIK 1917], KÂNÜNİSÂNÎ [OCAK], ŞUBAT 1334 [1918], s. 943-1212
353. Osman, "Mahkeme-i Temyiz Reis-i Evveli Osman Beyefendi Hazretleri Tarafından Tevatüre Dair Gönderilen Makale", (Tenkit Sahifeleri), s. 1071-1074. (Ceride-i Adliye'nin 160-161-162. sayısının *İctihad-ı Mehâkim* kısmında s. 844-850'de yayımlanan "Tevatür Beyyinesi Hakkında" başlıklı yazı üzerine yazılmıştır).
354. "Kanun-ı Medeni Tali Komisyonu Layihasına Nazaran Mecellemiz", s. 1076-1084.
355. "Hakk-ı Rüçhan", s. 1085-1093.
356. "Memurîn ve Hükkâm Aleyhine Tâkibatın Tabi Olduğu Kavâid Hakkında Mukayeseli Tedkikat", (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1102-1118.
357. "Tashih-i Sin ve İsim ve Kayıt Davaları Hakkında Tedkikat", (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1118-1125.
358. "Akitte Şahs-ı Sâlis Menfaatine Şart (Stipulation Pour Autrui)", (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1125-1131.
359. "Alâmet-i Fârîka Sahiplerinin Hukuku: Markaların Enva' ve Aksamı, Müdde-i Umumîlerin Alâmet-i Fârîka Mesâilinde Salahiyeti", (İlmî Makaleler), s. 1132-1145.
360. "İstinabe Varakaları (Commission Rogatoire)", (İlmî Makaleler), s. 1146-1151.
361. "Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü VIII", s. 1152-1174.
362. "Şahitlerin Mehâkim-i Hukukiyeye Cebren İhzarı Etrafında", (Müteferrik Mütâlaalar), s. 1175-1187.

363. “Karz (Prêt)”, (Müteferrik Mütâlaalar), s. 1188-1195.

364. “Mazi-i Kavânînimize Bir Nazar: Dokuzuncu ve Onuncu Asr-ı Hicrîde Osmanlı Kanunnameleri III”, s. 1196-1211.

sy. 168-169-170, MART, NİSAN, MAYIS 1334 [1918], s. 1213-1366

365. “Senedât-ı Ticariye Hakkında Hukuk-ı Düvel Ahkâmı”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1288-1301.

366. “Fill-i Tahtimin İspatına İhtiyaç Bulunup Bulunmadığı Mesâiline Dair”, (İlmî Makaleler), s. 1302-1308.

367. “Deâvî-yi Cezaiyenin Merci-i Rüyeti Hakkında”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 1309-1315.

368. “Nahiye Müdürlerine Salahiyet-i Kazaiye İtası ve Cerâim-i İntihabiye Hakkında”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 1315-1321.

369. “Memurîn Muhakemâtı Kanunu Hakkında”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 1321-1331.

370. “Kanun-ı Cezamızın Edvâr-ı Tekâmülü [IX]”, s. 1332-1366.

sy. 171-172-173, HAZİRAN, TEMMUZ, AĞUSTOS 1334 [1918], s. 1367-1422

371. “Hesab-ı Cari (Le Compte Courant)”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1404-1409.

372. “Muvazaalı Senetler, İkrâmiye Senetleri (Effets de Complaisance)”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1409-1414.

373. “Gıyaben Mahkûm Olan Eşhasın Emval ve Emlakinin Suret-i Haciz ve İdaresi Hakkındaki Ahkâm-ı Kanuniye”, (İlmî Makaleler), s. 1415-1422.

sy. 174-175-176, EYLÜL, TEŞRÎNİEVVEL [EKİM], TEŞRÎNİSÂNÎ [KASIM] 1334 [1918], s. 1423-1496

374. “[Umumî ve Hususî Af Hakkında]”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 1480-1484.

375. “Sulh Mahkemeleri Hakkında”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1485-1496.

sy. 177-178-179, KÂNÛNİEVVEL 1334 [ARALIK 1918], KÂNÛNİSÂNÎ [OCAK], ŞUBAT 1335 [1919], s. 1497-1569

376. “Tesri’-i Tahkikata Dair”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 1550-1557.

377. “[Hayvan Sirkatı]”, (Fikr-i Mahsus Layihaları), s. 1558-1569.

II. DÖNEM, 1922-1928 (ANKARA)

sy. 1, KÂNÛNİSÂNÎ 1338 [OCAK 1922], s. 1-48

378. Mehmed Şeref [Aykut], “Hâkim-i Münferid, Hâkim-i Müçtemi (Hukukta

ve Cezada)", s. 39-41.

379. Celal Nuri [İleri], "Fenn-i Hukuktaki İnkılab Hakkında Musâhabe", s. 41-45⁴⁶.

380. İsmâil Hakkı, "Akar, Tâbir-i Âharla Gayrimenkulde Zilyedlik veya Vaz'-ı Yed Beyyinesi", s. 45-48.

sy. 2, ŞUBAT 1338 [1922], s. 49-96

381. İsmâil Hakkı, "Tezkiye-i Şühûd", s. 77-79.

382. Celal Nuri [İleri], "Hapishâneler", s. 80-83.

383. Veliyyüddin Tahsin, "Tabâbet-i Kanuniyenin Mesâil-i Adliyedeki Vazife ve Hidemâtı", s. 84-88.

384. Ferid, "Kanun-ı Cezamızda Envâ-ı Katl", s. 89-91.

sy. 3, MART 1338 [1922], s. 97-144

385. Yusuf Cemaleddin, "Kavânîn-i Mevzuamız Ahkâmınca Emval-i Gayrimenkule Davalarında Zilyedliğin Keyfiyet ve Lüzum-ı İsbatı ve Bazı Mütâlaat", s. 133-138.

386. Ahmed Ramiz, "Müteaddid Esbâb-ı Muhaffife-i Kanuniye ile Esbâb-ı Muhaffife-i Takdiriyenin İctimai Halindeki Ahkâm-ı Cezaiyemiz", s. 138-142.

sy. 4, NİSAN 1338 [1922], s. 145-192

387. Mehmed Şeref [Aykut], "Heyet-i Udul", s. 177-181.

388. Ali Rıza, "Men'-i Müskirat Kanunu Münasebetiyle Hadd-i Şer'î Hakkında Mütâlaat", s. 182-185⁴⁷.

389. İsmâil Hakkı, "Kütüb-i Fıkhiyede Akar Davasında Zilyedliğin Keyfiyet-i Sübûtu", s. 186-188.

sy. 5, MAYIS 1338 [1922], s. 193-240

390. Mehmed Şeref [Aykut], "Sulh Teklifleri Münasebetiyle Türkiye'de Hukuk", s. 225-231.

391. Fahreddin [Karaoğlu], "Cinayette Beraat Kararlarının Âdiyen Nakzına Dair", s. 232-233.

392. Mehmed Süreyya, "Teşebbüs, Min Gayr-i Taammüdin Kasden Vâki Efâl-i Katliyyede Niçin Mevzû-ı Bahs Olamasın?", s. 234-236.

⁴⁶ Çeviriyazısı için bkz. "Celâl Nuri'nin Fenn-i Hukuktaki İnkılab Hakkında Musahebe Adlı Yazısı", haz. Yasin Yılmaz, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 28, 2019 Güz, s. 115-120.

⁴⁷ Çeviriyazısı için bkz. "Men-i Müskirat Kanunu Hakkında Üç Hukukî Mütalaa", haz. İbrahim Enes Onat, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 29, 2020 Bahar, s. 111-116.

sy. 6, HAZİRAN 1338 [1922], s. 241-288

393. Mehmed Nusret, “Kanun-ı Cezanın 197’nci Maddesinin Birinci Fıkrasıyla 200’üncü Maddenin Birinci Zeyli Hakkında Bir Mülâhaza”, s. 273. (Fiil-i şeni’ hakkında.)

394. Velibabazâde M[im]. Kemal, “Mesuliyet, Adem-i Mesuliyet”, s. 276-278.

395. Hisabî, “Tecil-i Mücazât Hakkında”, s. 279-282.

sy. 7-8-9, ŞUBAT 1339 [ŞUBAT 1923], s. 289-432

396. Hasbî, “Talak, Nafaka, Tercih-i Beyyinat, Tezkiye-i Şühûd ve Vakfa Dair”, s. 397-405.

397. Hisabî, “İftira Cürmü, 214’üncü Madde”, s. 405-406.

398. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “Şahitler ve Ahval-i Ruhiyeleri Hakkında Tedkikat”, (Adlî Ruhiyat Mebâhisinden), s. 407-411.

399. Ahmed Hamdi, “Meskukât-ı Madeniye ile Evrak-ı Nakdiye Arasındaki Farkların Tevlid Eylediği Ahvale Ait Bir Mütâlaa”, s. 412-420.

400. Ramiz İlhami, “Bir Şerh-i Muhalefet ve Kanun-ı Cezamızın 175’inci Maddesi”, s. 420-424. (Öldürme suçunda fail tarafından meçhul olan “esbâb-ı mütekaddime” hakkında.)

401. Hilmi, “Cinayet Beraat Kararlarının Âdiyen Nakzı Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye-i Hazıra ve Tatbikat-ı Müteamile-i Müstakarraya Nazaran Doğru Mudur?”, s. 424-430.

sy. 10, MAYIS 1339 [1923], s. 433-480

402. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “Almanya’da Vahdet-i Adlî Nasıl Temin Edildi?”, (Tarih-i Hukuk Mebâhisinden I), s. 466-469.⁴⁸

403. Hisabî, “Cinayâtta Beraat ve Mahkûmiyet Kararları”, s. 469-473.

404. Ahmed Refik, “İcra Kanunu ve Devâir-i İcraiye”, s. 473-477.

sy. 11, HAZİRAN 1339 [1923], s. 481-528

405. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “Fransa’da Vahdet-i Adlî Nasıl Temin Edildi?”, (Tarih-i Hukuk Mebâhisinden II), s. 524-528.⁴⁹

⁴⁸ Çeviriyazısı için bkz. “Almanya, Fransa ve İtalya’da Vahdet-i Kaza Nasıl Temin Edildi”, haz. Niyazi Varoğlu, Mert Burak Ersan, Beyza Nur Bıyık, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, sy. 29, 2020 Bahar, s. 199-205.

⁴⁹ Çeviriyazısı için bkz. “Almanya, Fransa ve İtalya’da Vahdet-i Kaza Nasıl Temin Edildi”, s. 205-211.

sy. 12, TEMMUZ 1339 [1923], s. 529-560

406. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “İtalya’da Vahdet-i Adlî Nasıl Temin Edildi?”, (Tarih-i Hukuk Mebâhisinden III), s. 557-560.⁵⁰

sy. 13-14-15, AĞUSTOS, EYLÜL, TEŞRÎNİEVVEL 1339 [1923], s. 561-624

407. Mehmed Vehbi, “Hukuk-ı Ticaretin Tekevvünü”, s. 606-612.⁵¹

408. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “Kanunlarımızda Vahdet Prensibi”, s. 613-617.

409. Esad, “Men’-i Müskirat Kanunu Hakkında Bazı Mütâlaat”, s. 618-624.⁵²

sy. 16-17-18, TEŞRÎNİSÂNÎ, KÂNÛNİEVVEL, KÂNÛNİSÂNÎ 1339 [KASIM, ARALIK 1923 – OCAK 1924], s. 625-704

410. Mustafa Reşid [Belgesay], “Mehâkim-i İstinafiye Teşkilatına Dair”, s. 696-701.

411. Ali Şevket, “Kalb-i Ceza”, (Tatbikat-ı Cezaiye Notlarından), s. 702-704.

sy. 19-20-21, ŞUBAT, MART, NİSAN 1339-1340 [1924], s. 705-784

412. Şevket Mehmed Ali [Bilgişin], “Şahsiyet-i Hukukiye Nazariyesi”, (Asrî Hukuk Tettebbularından), s. 754-765.

413. Ahmed Refik, “Sabi[nin] Sirkat ve Tagayyübü ve Adem-i Teslimi”, s. 766-770.

414. Ali Şevket, “Emniyeti Suistimal”, (Tatbikat-ı Cezaiye Notlarından), s. 770-784.

sy. 26, EYLÜL 1340 [1924], s. 937-1016

415. “İtalya’da Kıyafet-i Hükkâm: 14 Kânûnievvel [Aralık] 1865’ten beri İtalyan Hükkâm ve Memurîn-i Adliyesinin İktisâ Etmekte Oldukları Kıyafet-i Resmîye Hakkında bir Etüd”, s. 1013-1016.

sy. 27, TEŞRÎNİEVVEL 1340 [EKİM 1924], s. 1017-1100

416. Galib Bingöl, “İngiltere’de Mahkeme-i Veraset [Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair I]”, s. 1084-1091.

417. Enrico Ferri, “Hukuk-ı Cezaya Dair Bir Nutuk”, s. 1091-1098.

418. Kenan [Öner], “Tekerrür-i Cürüm I”, (ilave forma), s. 1-16.⁵³

⁵⁰ Çeviriyazısı için bkz. “Almanya, Fransa ve İtalya’da Vahdet-i Kaza Nasıl Temin Edildi”, s. 211-215.

⁵¹ Çeviriyazısı için bkz. Mehmed Vehbi Sarıdal, “Hukuk-ı Ticaretin Tekevvünü (1923)”, haz. Yasin Yılmaz, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, bu sayı.

⁵² Çeviriyazısı için bkz. “Men-i Müskirat Kanunu Hakkında Üç Hukukî Mütalaa”, s. 116-120.

⁵³ Yusuf Kenan [Öner], *Felsefe-i Cezaiye Etüdlerinden: Tekerrür-i Cürüm*, İstanbul, Arşak Garoyan Matbaası, 1335.

sy. 28, TEŞRÎNİSÂNÎ 1340 [KASIM 1924], s. 1101-1180

419. İhsaiyât ve Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti, “Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair”, (Mukaddime), s. 1154.

420. Tahir [Taner], “Felemenk’te Tereke ve Eytam Muamelâtı [Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair II]”, s. 1155-1162.

421. Ferid Davud, “Bulgaristan’da Vesayet Teşkilatı [Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair III]”, s. 1163-1172.

422. Suad, “İtalya’da Verasete, Emval-i Eytam ve Terekeye Müteallik Bir Tedkik [Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair IV]”, s. 1173-1175.

423. P. Do. Casabianca [?], “İtalya’da Açık Neşriyat ile Mücadele: Müttefikan Parlamentodan Geçen ve Tedkik Edilemeyen Bir Layiha”, s. 1176-1179. (Mugayir-i âdâb neşriyata müteallik layiha hakkında).

424. Kenan [Öner], “Tekerrür-i Cürüm II”, (ilave forma), s. 17-24.

sy. 29, KÂNÛNİEVVEL 1340 [ARALIK 1924], s. 1181-1276

425. Sabri, “Mahkeme-i Evkâfın Vaziyet-i Hukukiyesi”, (Tedkik ve Telhis), s. 1229-1231.

426. Şarl Borye [?], “Belçika’da Mahbusînin Vesait-i İlmiye ve Tıbbiye ile Islahı Meselesi”, (Garbda Tatbikat-ı Cezaiye Islahatı), s. 1232-1234.

427. Mehmed Servet, “Jüri Teşkilatı: Tarifi, Muhtelif Şekilleri, Tarihi, Suret-i Teşekkülü”, (Tedkik ve Tefahhuz), s. 1249-1254.

428. Yusuf Ziya, “Jüriye Dair (İstanbul Barosu’nun Nokta-i Nazarı)”, s. 1255-1258.

429. “Romanya’da İdare-i Emval-i Eytam”, (Veraset ve Vesayete ve Umûr-ı Eytama Dair V), s. 1266-1269.

430. Hasan Fehmi, “Nüfus Kanunu Hakkında Bir Tedkik”, s. 1270-1273.

431. Sami, “Tecrid-i Hücrevî Karşısında: Hapishâne ve Tevkifhânelerimiz”, s. 1274-1276.

432. Kenan [Öner], “Tekerrür-i Cürüm III”, s. 25-40 (ilave forma).

sy. 30, 1 KÂNÛNİSÂNÎ 1341 [OCAK 1925], s. 1277-1340

433. Mukbil, “İsveç’te Kavânîn ve Teşkilat-ı Adliye” (Garbdaki Teşkilat-ı Mehâkimden Numuneler), s. 1332.

434. “Sanat-ı Taknin ve Usul-ı Tedvin [İsviçre, İngiltere ve Fransa’da Kavânînin Suret-i Tanzim ve Isdarı]”, (Şark ile Garb Arasında İttisal-i Efkâr Sahifeleri III), s. 1333-1335.

435. Kenan [Öner], “Tekerrür-i Cürüm IV”, s. 42-51 (ilave forma).

sy. 32, 1 MART 1341 [1925], s. 1389-1436

436. H[a]. A[yn]. Kemal, "Cemiyet-i Akvam (Société des nations)", s. 1424-1431.

437. Mustafa Reşid [Belgesay], "Medyunun Hileli Tasarrufâtının İptali I", (Tedkik Sahifeleri), s. 1431-1432.

438. Ferid, "Nakayis-i Kanuniyemiz I", s. 1433-1436. (Usul-i Muhakeme-i Cezaiye ve Kanun-ı Ceza'da bulunan bazı eksikliklere dair).

sy. 33, 1 NİSAN 1341 [1925], s. 1437-1484

439. Bahaeddin, "İtlâf-ı Nevzad", (Tıbb-ı Kanuniden Meseleler), s. 1469-1474.

440. Ferid, "Nakayis-i Kanuniyemiz II", s. 1475-1477. (Kanun-ı Ceza'da bulunan bazı eksikliklere dair).

441. Mustafa Reşid [Belgesay], "Medyunun Hileli Tasarrufâtının İptali II", (Tedkik Sahifeleri), s. 1477-1484.

sy. 34-35-36, 1 TEMMUZ 1341 [1925], s. 1485-1516

442. Mustafa Reşid [Belgesay], "Medyunun Hileli Tasarrufâtının İptali III", (Tedkik Sahifeleri), s. 1511-1516.

sy. 37-38-39, 1 TEŞRİNİEVVEL 1341 [EKİM 1925], s. 1517-1564

443. Bahaeddin, "İskat-ı Cenin", (Tıbb-ı Kanunî Meselelerinden), s. 1560-1564.

444. Raşid, "Avrupa Devletleri Teşkilat-ı Adliyesi Hakkında Mer'î Ahkâm-ı Umumiye I", (Tedkikat ve Müşahedât), (ilave forma), s. 1-8. (Müfettiş Raşid Beyefendi'nin Almanya, Prusya, Saksonya, Bavyera, Hamburg ve Leipzig ile Avusturya, Fransa ve İngiltere'de yaptıkları adli tedkikat ve müşahedât).

445. Raşid, "Avrupa Devletlerinde Mer'î Umûr-ı Zatiye Teşkilatı I", (Saksonya Müstakil Adliye Nezareti, Avrupa devletleri hükkâm ve memurîn-i adliyesinin umûr-ı zatiyesine müteallik ahkâm-ı mer'îye), (ilave forma), s. 1-8.

sy. 40-41-42, 1 KÂNÛNİSÂNÎ [OCAK] 1926, s. 1565-1596

446. Raşid, "Avrupa Devletleri Teşkilat-ı Adliyesi II", (ilave forma), s. 9-24.

447. Raşid, "Avrupa Devletlerinde Mer'î Umûr-ı Zatiye Teşkilatı II", (ilave forma), s. 9-16.

sy. 43-44-45-46, 1 MAYIS 1926, s. 1597-1620

448. Osman, "Kanun-ı Medeni Hakkında Bir Tedkik I", s. 1605-1609.

449. Raşid, "Avrupa Devletlerinde Mer'î Umûr-ı Zatiye Teşkilatı III", (ilave forma), s. 17-24.

450. Raşid, "Avrupa Devletleri Teşkilat-ı Adliyesi III", (ilave forma), s. 25-32.

sy. 47-48-49, 1 AĞUSTOS 1926, s. 1621-1668

451. Osman, “Kanun-ı Medeni Hakkında Bir Tedkik II”, s. 1651-1657.

452. Raşid, “Avrupa Devletleri Teşkilat-ı Adliyesi IV”, (ilave forma), s. 33-48.

453. Raşid, “Avrupa Devletlerinde Mer’î Umûr-ı Zatiye Teşkilatı IV”, (ilave forma), s. 25-40.

sy. 50, 1 EYLÜL 1926, s. 1669-1716

454. Osman, “Kanun-ı Medeni Hakkında Bir Tedkik III”, s. 1702-1705.

455. Raşid, “Avrupa Devletleri Teşkilat-ı Adliyesi V”, (ilave forma), s. 49-56.

sy. 51, 1 TEŞRÎNİEVVEL 1926, s. 1717-1764

456. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal I”, çev. Osman, s. 1749-1758.

sy. 52, 1 TEŞRÎNİSÂNÎ 1926, s. 1765-1812

457. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal II”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 11-18.

458. Raşid, “Avrupa Devletlerinde Mer’î Umûr-ı Zatiye Teşkilatı IV”, (ilave forma), s. 41-43.

sy. 53, 1 KÂNÛNİEVVEL [ARALIK] 1926, s. 1813-1844

459. Raşid, “Adliye Kuvveti Birliği, İnfaz ve Tebliğ Usulleri”, (Tedkik Sahifeleri), s. 1823-1828.

460. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal III”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 19-26.

sy. 54, 1 KÂNÛNİSÂNÎ [OCAK] 1927, s. 1845-1894

461. Raşid, “Tevkifhâne ve Hapishânelerimiz”, s. 1862-1868.

462. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal IV”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 27-42.

sy. 55, 1 ŞUBAT 1927, s. 1895-1942

463. “Miras Hukukuna Bir Nazar”, (Tetebbu Sahifeleri), s. 1932-1934.

464. Paul Eugene, “Çocukların İşledikleri Memnu Fiiller”, s. 1935-1942.

465. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal V”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 43-50.

sy. 56, 1 MART 1927, s. 1943-1990

466. Vladimir Solnař, “Çekoslovakya Ceza Kanunu Layihasında Gayr-i Muayyen Mahkûmiyetler”, (Tedkik ve Tetebbu Sahifeleri), s. 1987-1990.

467. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb I”, (ilave forma), s. 1-8⁵⁴.

468. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal VI”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 51-58.

sy. 57, 1 NİSAN 1927, s. 1991-2022

469. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal VII”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 59-66.

470. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb II”, (ilave forma), s. 9-24.

471. “İsviçre’de Vasiyetnameler Nasıl Tanzim Olunur?”, (ilave forma), s. 1-16. (İsviçre’de bir mütehassıs tarafından yazılan bu yazı, tercüme edilerek yayımlanmıştır).

sy. 58-59-60, 1 MAYIS, HAZİRAN, TEMMUZ 1927, s. 2023-2086

472. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal VIII”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 67-74.

473. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb III”, (ilave forma), s. 25-40.

sy. 61-62-63, AĞUSTOS, EYLÜL, TEŞRİNİEVVEL [EKİM] 1927, s. 2087-2150

474. “Nesebin Sıhhati”, (Tedkik ve Tetebbu Sahifeleri), s. 2119-2128

475. S[abir] Ş[akir Ansay], “Mirasa Dair”, s. 2129-2135.

476. Said Hikmet, “Sulh Muahedeleri ve Teşriî Salahiyet”, (Üç profesör tarafından Çekoslovakya hükûmetine verilen rapordan telhis edilmiştir), s. 2136-2145.

477. “Kıbrıs Adliye Teşkilatı”, s. 2146-2148.

478. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb IV”, (ilave forma), s. 41-48.

479. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal IX”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 75-82.

⁵⁴ Mustafa Hayrullah [Diker], *Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb*, (Adliye Meslek Mektebi talebesine takrir edilmiştir), Ankara, Adliye Vekaleti Matbaası, 1927.

sy. 64-65, TEŞRÎNİSÂNÎ, KÂNÛNİEVVEL [KASIM, ARALIK] 1927, s. 2167-3230⁵⁵

480. “İhtiyati Tedbirler (Les Mesures Provisoires-Provisionnelles/Vorläufige einstweilige, vorsorgliche, provisorische Massnahmen-verfügungen)”, (Ankara Hukuk Mektebi’nde takrir edilen notlardan), s. 2208-3222.

481. “İsviçre’de Evlenmenin Şerâiti ve Merasimi I”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 3223-3227.

482. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb V”, (ilave forma), s. 49-56.

sy. 66-67-68, KÂNÛNİSÂNÎ [OCAK], ŞUBAT, MART 1928, s. 3231-3310

483. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb VI”, (ilave forma), s. 57-72.

484. Henri Capitant, “Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal X”, çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 83-90.

sy. 71-72, HAZİRAN, TEMMUZ 1928, s. 3311⁵⁶-4436⁵⁷

485. Andreas von Thur, “Borçlar Kanunu Ahkâm-ı Umumiyesi I”, çev. S[abri] Ş[akir Ansay], s. 4409-4430.

486. Mustafa Hayrullah [Diker], “Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb VII”, (ilave forma), s. 73-80.

sy. 73-74-75, AĞUSTOS, EYLÜL, TEŞRÎNİEVVEL [EKİM] 1928, s. 4437-4548

487. Albert Lévit, “Beynelmilel Ceza Kanunu”, s. 4469-4478.

488. Erich Pritsch, “İsviçre Hukuk-ı Medeniyesinin Türkiye’de Kabulü”, çev. S[abri] Ş[akir Ansay], s. 4479-4490.

489. “İsviçre’de Evlenmenin Şerâiti ve Merasimi II”, (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), s. 4491-4496.

490. Andreas von Thur, “Borçlar Kanunu Ahkâm-ı Umumiyesi II”, çev. S[abri] Ş[akir Ansay], s. 4497-4517.

491. Alâiddin, “Faşist Hukuk-ı Cezası”, (Garb Hukuk-ı Ceza Tettebbuatından), s. 4518-4521.

492. [Louis] Vervaeck, “Lombroso ve Nazariyesi ve Mücrim Antropolojisi Tekâmülü”, çev. Mustafa Şakir, s. 4522-4535.

⁵⁵ Bu sayıda 2210. sayfadan sonra sehven 3211. sayfa gelmiş ve bu hata izleyen sayılarda da devam etmiştir.

⁵⁶ 3417. sayfa olması gerekirken sehven 3311. sayfa olarak dizilmiştir.

⁵⁷ 3324. sayfadan sonra 3326. sayfaya geçilmiş bundan sonra da 4341. sayfaya atlanmıştır.

sy. 76, TEŞRÎNÎSÂNÎ [KASIM] 1928, s. 4549-4612

493. Donnedieux de Vabres, "Lotus Meselesi ve Beynelmilel Hukuk-ı Ceza", çev. Mehmed Cemil [Bilsel], s. 4575-4581.

494. Andreas von Thur, "Borçlar Kanunu Ahkâm-ı Umumiyesi III", çev. S[abri] Ş[akir Ansay], s. 4582-4590.

495. "Amerika'da Ceza ve Terbiye", (Tedkik ve Tettebbu Sahifeleri), çev. Alâttin, s. 4591-4594.

496. Georges Ripert, "Deniz Müsâdemesinde Cezai Salahiyet", çev. İrfan, (Tenkit ve İktibas Sahifeleri), s. 4595-4598.

497. Henri Capitant, "Hukuk-ı Medeniye Tedkikatına Medhal XI", çev. Abdülhak Kemal [Yörük], (ilave forma), s. 91-97.

sy. 77, KÂNÛNIEVVEL [ARALIK] 1928, s. 4613-4702

498. Andreas von Tuhr, "Borçlar Kanunu Umumî Hükümleri IV", çev. S[abri] Ş[akir Ansay], s. 4669-4678.

499. İ. Maksivel, "Cürmün Mefhumu İctimaîsi I", çev. Mustafa Şakir, s. 4679-4692.

500. Ali Rıza, "Hukuku Hususiyede Kazaî Kararların (Jurisprudence) Ehemmiyeti", s. 4693-4702.

sy. 78-79, KÂNÛNÎSÂNÎ [OCAK], ŞUBAT 1929, s. 4703-4814

501. Sabri Şakir [Ansay], "[Hukuk Usulünde] Islah (Reforme) [Yolu]", s. 4750-4760.

502. İ. Maksivel, "Cürmün Mefhumu İctimaîsi II", çev. Mustafa Şakir, s. 4761-4786.

503. Jan Hendrik Willem Verzijl, "Lotus Meselesi, Beynelmilel Daimî Adalet Divanı Huzurunda I", (Nakil ve İktibas Sayfaları), s. 4787-4801.

504. Mustafa Hayrullah [Diker], Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb VIII, (ilave forma), s. 81-96.

sy. 80, MART 1929, s. 4815-4862

505. Jan Hendrik Willem Verzijl, "Lotus Meselesi, Beynelmilel Daimî Adalet Divanı Huzurunda II", s. 4846-4854.

506. Mustafa Hayrullah [Diker], Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb IX, (ilave forma), s. 97-112.

sy. 81, NİSAN 1929, s. 4863-4910

507. Jan Hendrik Willem Verzijl, “Lotus Meselesi, Beynelmilel Daimî Adalet Divanı Huzurunda III”, s. 4891-4899.

508. Mustafa Hayrullah [Diker], Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb X, (ilave forma), s. 113-128.

sy. 82, MAYIS 1929, s. 4911-4966

509. S[abri] Ş[akir Ansay], “Akit Yapma (Der Vertragsschluss)”, s. 4943-4954.

510. Mustafa Hayrullah [Diker], Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb XI, (ilave forma), s. 129-136.

sy. 83, HAZİRAN 1929, s. 4967-5014

511. Emil Loran, “Mücrim Çocuklar”, çev. Mustafa Şakir, s. 4997-5004⁵⁸.

512. Mustafa Hayrullah [Diker], Hukuk-ı Ceza ve İlm-i Tıb XII, (ilave forma), s. 137-144⁵⁹.

⁵⁸ Devamı için bkz. *Adliye Ceridesi*, sy. 84, s. 5057.

⁵⁹ Devamı için bkz. *Adliye Ceridesi*, sy. 85, (ilave forma), s. 145.

YAZAR DİZİNİ

A

- A[bdurrahman] Talat (Dersaadet İstinaf Hukuk ve Ticaret Mahkemesi azası), 113, 116, 123, 143, 146, 149, 153
- A[yn]. Şefkatî (Erzincan Bidayet Mahkemesi azasından), 189
- Abdurrahman Asım (Hapishâneler müdür-i umumîsi), 206, 208
- Abdurrahman Şeref (tâlibîn-i hukuktan), 243
- Abdülhak Kemal [Yörük] (Tütün İdare-i İnhisariyesi Umûr-ı Hukukiye müdür muavini), 457, 460, 462, 465, 468, 469, 472, 479, 484, 497
- Agop Boşnakyan (dava vekili), 8
- Ahmed Esad [Arsebük] (Adliye Nezaret-i celîlesi tarafından ikmâl-i tahsil etmek üzere Avrupa'ya i'zâm olunan talebelerden), 107
- Ahmed Hamdi (Çerkeş Kazası Bidayet hâkimi), 399
- Ahmed Ramiz (Midillili, Kayseri İstinaf reisi), 386
- Ahmed Refik (Gorbon) (Dersaadet/İstanbul icra memuru), 404, 413
- Hacı Ahmed Reşid (Paşa) (Esbak Musul valisi), 16
- Alâiddin (C[eza] İ[şleri] m[üdü]r m[uavini]), 491, 495
- Alâttin (bkz. Alâiddin)
- Ali Haydar (bkz. Küçük Ali Haydar)
- Ali Kemal [Elbir] (Selanik Mekteb-i Hukuku Usul-i Muhakemât-ı Cezaiye Kanunu muallimi, dava vekili), 174
- Ali Rıza (Mersin İstinaf Mahkemesi reisi), 388
- Ali Rıza (İstanbul ve Paris Hukuk fakültelerinden mezun), 500
- Ali Şevket (Adliye müfettişi), 411, 414
- Artin [Boşgezenyan] (Halep mebusu), 161, 166, 169, 171, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 193, 194, 199, 201, 204

B

- Bahaeddin (Doktor, Sıhhiye Vekaleti Etfal ve Emraz-ı İctimaiye mütehasısı ve Tıbb-ı Kanunî muallimi), 439, 443
- Basmacızâde Cevdet Ferid [Basman] (Dersaadet ve Paris Mekteb-i Hukuklarından mezun ve Almanya mehâkiminde stajyer, İstinaf müddeî-i umumî muavini), 276, 278, 298, 299, 303, 304
- Bedik Efendi, 282, 284, 287, 289, 291
- Bedros Karayan (Ticaret-i Bahriye Mahkemesi aza mülazımı, Paris Ulûm ve

- Fünun-ı Siyasiye Mektebinden mezun), 211, 214
Bereketzâde İsmâil Hakkı (Mahkeme-i Temyiz azası, baş müddeî-i umumî), 6, 22, 88, 254, 265
Borye, Şarl [?], 426
C
Capitant, Henri (Paris Darülfünunu Hukuk Fakültesinde Hukuk-ı Medeniye müderrisi), 456, 457, 460, 462, 465, 468, 469, 472, 479, 484, 497
Casabianca (P. Do.) [?], 423
Celal Nuri [İleri] (Gelibolu mebusu), 379, 382
Celaeddin (Dersaadet İkinci Ceza Mahkemesi reisi), 167
Cemaleddin (Dersaadet İstinaf Mahkemesi aza mülazımı), 70
D
de Vabres, Donnedieux (Paris Hukuk Fakültesi profesörü), 493
Diran [Yerganyan] (Mekteb-i Hukuk muallimi, dava vekili), 24, 100, 151, 172
E
Edhem Sani (Milas Bidayet Mahkemesi baş kâtibi), 212
Esad (Bursa Yenişehir Bidayet hâkimi), 409
Eugene, Paul (Mun'da Çocuklar hâkimi), 464
F
Fahreddin (Pirlepe Kazası ceza reisi), 83, 114, 183
Fahreddin (İpek müddeî-i umumî muavinliğinden müstafî), 242
Fahreddin [Karaoğlu] (Adliye müfettişi), 391
Ferid (Menteşe İstinaf reisi), 384
Ferid (Mahkeme-i Temyiz baş müddeî-i umumî muavinlerinden), 438, 440
Ferid Davud, 421
Ferri, Enrico, 417
Fuad (Bağdat Ticaret Mahkemesi reisi), 202, 216, 235
G
Galib Bingöl (İhsaiyat ve Müdevvenât-ı Kanuniye müdürü), 416
H
H[a]. Zühdü (Yanya Merkez Bidayet Mahkemesi hukuk reisi), 300, 301
H[a]. A[yn]. Kemal (Paris Hukuk Fakültesi mezunlarından), 436
Halil Cemaleddin (Ticaret-i Bahriye Mahkemesi azasından), 128, 131, 138, 141, 144, 147, 150, 154, 157, 162, 185, 187, 200, 203, 207, 209, 210, 213, 215, 217, 218, 220, 222, 225, 227, 230, 234, 258, 263, 267

Hasan Behçet (Urfa'da dava vekili), 237

Hasan Fehmi (Kütahya Mahkeme-i Asliye müddeî-i umumîsi), 430

Hasbî (Mahkeme-i Temyiz azasından), 396

Haydar Efendi (bkz. Küçük Ali Haydar)

Heinze, Rudolf (Doktor, Adliye Nezareti müşaviri), 317, 323, 327, 332, 340, 352

Hilmi (Konya'da dava vekili), 401

Hisabî (Mahkeme-i İstinaf reisi, Adliye müfettişi), 395, 397, 403

Hrand Asadur (Ticaret-i Bahriye Mahkemesi azasından), 128, 131, 138, 141, 144, 147, 150, 154, 157, 162, 185, 187, 200, 203, 207, 209, 210, 213, 215, 217, 218, 220, 222, 225, 227, 230, 234, 258, 263, 267

İ

İbnü's-Salih Ahmed Refik (Dersaadet İstinaf müddeî-i umumî muavini), 294, 295

İbrahim Hesabî (Konya Hukuk Mektebi Hukuk-ı Ceza muallimi), 192

İhsaiyât ve Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti, 419

İrfan (Mardin müddeî-i umumîsi, Paris Hukuk Fakültesinden mezun), 496

İsmâil Hakkı (Ankara kadısı), 380, 381, 389

İsmâil Sem'î (İstinaf Cünha azasından), 77

K

Kahveciyan Haçik (Dersaadet'te Köprülü Hanı'nda muhâmî), 233, 238

Kenan [Yusuf Kenan Öner] (Adliye müsteşarı), 418, 424, 432, 435

Kirkor Zöhrab (dava vekillerinden, İstanbul mebusu), 93

Küçük Ali Haydar (Mahkeme-i Temyiz reis-i evveli), 1, 9, 15, 20, 46, 49, 53, 56, 60, 63, 66, 71, 74, 75, 79, 86, 91, 94, 98, 102, 109, 118, 121, 126, 129, 130, 135, 159, 163, 255, 257, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 274, 275, 277, 279, 280, 281, 283, 285, 286, 288, 290, 296, 297

L

Lévitt, Albert (St. Lawrence Darülfünununun Brooklyn Mekteb-i Hukukunda hukuk profesörü, Cemâhir-i Müttehhide-i Amerika Baş Müddeî-i Umumîliği muavin-i sabıkı), 487

Loran, Emil (doktor, Paris On Dokuzuncu Arrondissement Mektepleri sıhhiye müfettişi), 511

Lutfik Kuyumcuyan (Mekteb-i Hukuk üçüncü sınıf talebesi), 85

M

M[im]. Eşref (Encümen-i Adliye zabıt kâtibi, Ceride-i Adliye muharriri), 14, 25, 28

Mahmud Ahmed (İkinci Kolordu-yı Hümayun hukuk müşaviri), 229

- Mahmud Esad [Seydişehirî] (Defter-i Hâkanî nazırı), 2, 4,
Maksivel, İ. (tıp ve hukuk doktoru, Paris İstinaf Mahkemesi müddeî-i umumî muavini), 499, 502
Mansurîzâde Said (Manisa mebusu), 99, 108
Mazhar (Baş Müddeî-i Umûmi baş muavini), 31, 34, 37, 41, 45, 48, 52, 55, 58, 62, 65
Mehmed Aziz [Kavurzâde, muallim], 5, 10, 18, 26
Mehmed Cemil [Bilsel] (Hukuk-ı Düvel müderrisi), 493
Mehmed Memduh (Dersaadet ve Paris Hukuk fakültelerinden mezun), 272
Mehmed Nusret (Bitlis Mıntıka Müfettişliğinden müstafi), 393
Mehmed Sabri (Süleymaniye Bidayet müddeî-i umumîsi), 308
Mehmed Sami (Adliye Nezareti Tahrirat Kalemi hulefâsı ve Mekteb-i Hukuk mezunu), 134
Mehmed Servet, 427
Mehmed Süreyya (Kuşadası [Mahkeme] reisi), 392
Mehmed Şeref [Aykut] (Edirne mebusu), 378, 387, 390
Mehmed Vehbi (Ticaret müdür-i umumisi), 407
Memduh (Mahkeme-i Temyiz baş müddeî-i umumîsi, Adliye nazır-ı esbakı), 76, 80, 92, 115, 120, 127, 139, 148, 155, 164, 170, 250, 252, 259, 309
Mıgırdiç Haylak (Paris Hukuk Fakültesi müdâvimlerinden), 197
Misak Makaryan (Ticaret icra memuru), 12
Mişon Ventura (sabık Selanik Hukuk Fakültesi muallimlerinden, Dersaadet ve Paris Hukuk fakültelerinden mezun), 97, 101, 106, 224, 226, 228, 231
Muavinzâde Zühdü (müntesibîn-i hukuktan), 223
Mukbil (Stockholm Sefareti maslahatgüzarı), 433
Mustafa Hayrullah [Diker] (doktor), 467, 470, 473, 478, 482, 483, 486, 504, 506, 508, 510, 512
Mustafa Nazmi (Beyrut Merkez ceza reisi), 69, 82
Mustafa Reşid [Belgesay] ([Darülfünun] Hukuk Fakültesi Usul-i Muhakemât-ı Hukukiye ve İcra muallimi, Usul-i Muhakeme-i Hukukiye müderrisi), 410, 437, 441, 442
Mustafa Şakir (tabib-i adlî, ruh hekimi, Paris Tabâbet-i Adliye ve Ruhiye müessesesinden mezun), 492, 499, 502, 511
N
Nazaret Haçeryan (Selanik İstinaf Mahkemesi aza-yı sabıkasından), 293

O

Osman (Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi reisi, Lahey Polisi Konferansı'nda Devlet-i Aliyye murahhası), 19, 35, 43, 59, 67, 72, 81, 87, 95, 103, 110, 122, 160, 168, 179, 195, 198, 236, 239, 248, 253, 256, 261, 302, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 353, 448, 451, 454, 456

P

Pritsch, Erich (doktor, Berlin Land Mahkemesi hâkimi), 488

R

Ramiz İlhami (İstinaf reisi), 400

Raşid, 444, 445, 446, 447, 449, 450, 452, 453, 455, 458, 459, 461

Ripert, Georges (Paris Hukuk Fakültesi Hukuk-ı Medeniye müderrisi), 496

S

Sabri (İstanbul Dokuzuncu Mahkeme-i Asliye azası), 425

Sabri Şakir [Ansay], 475, 485, 488, 490, 494, 498, 501, 509

Said Bey ([Kemal Paşazâde], Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi reis-i sabıkı), 292

Said Hikmet (Paris Ulûm-i Siyasiye Mektebi mezunu), 241, 245, 247, 249, 251, 269, 271, 273

Said Hikmet, 476

Sami (İstanbul mustantıklarından), 431

Selim Baz Efendi, 119

Servet (Birinci Mahkeme-i Ticaret azası, Mekteb-i Hukuk muallimi), 11

Seyyid Haşim (Adliye Nezaret-i celîlesi tarafından ikmâl-i tahsil etmek üzere Avrupa'ya i'zâm olunan talebelerden), 107

Solnař, Vladimir (doktor, Prag Çek Darülfünununda serbest müderris), 466

Suad, 422

Ş

Şevket Mehmed Ali [Bilgişin] (İhsâiyyât ve Müdevvenat-ı Kanuniye müdürü), 398, 402, 405, 406, 408, 412

T

Tahir [Taner] ([Darülfünun] Hukuk Fakültesi müderrisi), 420

Talat (Mahkeme-i Temyiz azasından), 3, 21, 23, 30, 33, 36, 38, 40, 44, 47, 50, 51, 54, 57, 61, 64, 68, 73, 111, 136, 140, 142, 145, 152, 156, 181, 191, 196, 205, 221, 240, 246

Tatyos Rıfkı (Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesi azasından), 89, 165

Temistukli Efkalidis (Adliye müfettiş muavini, Mahkeme-i Temyiz Hukuk Dairesi mümeyyizi, dava vekili), 78, 84, 90, 96, 105, 124, 173

V

Vahan Malziyan (Mısır Mahkeme-i Muhtelite-i İstinafiyesi muhâmîlerinden), 133
Velibabazâde M[im]. Kemal (Diyarbakirli, Urfa İstinaf Mahkemesi azası, doktor),

394

Veliyyüddin Tahsin (Doktor, Meclis-i Tıbb-ı Adlî reisi ve Tıbb-ı Adlî Müessesesi
müdürü), 383

Vervaeck, [Louis] (doktor, Brüksel Hapishâne tabibi), 492

Verzijl, Jan Hendrik Willem (Utrecht Darülfünunu müderrisi), 503, 505, 507

von Liszt, Franz, 219

von Thur, Andreas, 485, 490, 494, 498

Y

Yanko (Bafralı, doktor), 7, 13

Yazarı yok (Y.y.), 27, 313, 314, 315, 316, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 328, 329,
330, 331, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349,
350, 351, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369,
370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 415, 429, 434, 463, 471, 474, 477, 480, 481, 489

Yusuf Cemaleddin (Sivas Heyet-i Temyiziye azası), 385

Yusuf Ziya (muhâmî), 428

Yusuf Ziya [Özer] (Adliye müfettişi, Umûr-ı Hukukiye müdürü), 17, 29, 32, 39, 42,
104, 112, 137, 175, 177. 219, 244

Z

Zeynelabidinazâde Seyyid Nesib (Dersaadet İstinaf Mahkemesi aza mülazımı),
117, 125, 132

EKLER

Ek 1. *Ceride-i Mehâkim*'in İlk Sayısının "Mukaddime"si (21 Nisan 1873)⁶⁰

Herkes hakkına razı olsa âlemde dava ve niza kalmaz; insan için hâkime, mahkemeye ihtiyaç olmazdı. Lakin insan, hırs u tama' ve ucb u gazab gibi birçok hasâil-i nefسانيye ile meftur olduğundan beyne'l-beşer muhakeme ve muhasama tabîiyü'l-vukudur.

İki hasımdan her biri müddeasında ya kendini haklı zu'm eder veyahut haklı olmadığını bildiği halde hasâil-i nefsanıyesi sevkiyle hasmına galebe tarikini bulmağa çalışır. Bir zayıfı, bir kavi darp [ve]ya malını gasp etse, bi'n-nefs mukabeleden âciz olan zayıf ne yapsın? Bir âcizenin zevcini bir zalim cerh veya katl etse, bizzat istifa-yı hakka iktidarı olmayan kadın ne işlesin? Bu halde, hasmeynin ikisinden de akvâ bir kuvvet-i âliye ve galibe lazımdır ki onun hüküm ü kararı ve kuvvet ü iktidarı ile mazlumun hakkı zalimden alınsın ve istifa-yı hukukta zayıf ve kavi müsavi olsun. İşte hükümet ve hâkim ve mahkeme ve nizam ve kanun ve adalet hep bu esastan çıkmıştır. İbtida-yı hilkat-i benî-âdemde yeryüzü yalnız üç şahsa ikâmetgah iken bile dava ve muhakeme ve hükümet zuhura geldi. Hâbil ve Kabil'in huzur-ı Hazret-i Âdem'de muhakemeleri malumdur. Fakat cemiyet-i beşeriyenin ve bi'l-istilzam usul-i medeniyetin terakki ve teessüsüyle münazaât-ı vakıanın bir kaide-i mazbuta ve âdile dairesinde faslına lüzum görülerek cihanın her ikliminde nice şeriatler, nice kanunlar ve bunların muhafazasıyla icra-yı ahkâmı maksadıyla şekl-i gûnâgûnde nice hükümetler teessüs ve teşekkül etmiş ve hangi şeriat ve hükümet esasen adl ü hakkaniyete ziyade mukarenet etti ise onun saye-i hükmünde müstazıl olan akvâm, en ziyade huzur ve âram ile imrar-ı ömür ve eyyâm etmişlerdir. Bundan sabit olur ki her hükümet ve devletin mebnıyyün-aleyhi kaziye-i hüküm ü adalet ve her kavmin saadet ü selâmetine ancak tabi olduğu hükümet-i âdile vasıta ve alettir. Bir kavmin hukuku ne derece taht-ı emniyette bulunursa tarik-i terakki ve saadette o nispetle ilerleyeceğinden ve her devletin kuvvet ve şan ve şevketi dahi zîr-i hükmünde bulunan ahali ve tebeanın bulunduğu hal-i huzur ve saadette muvazene edileceğinden bir devletin kıvam-ı hayatı için umur-ı maliye ve maarif gibi tadad olunan esbâb-ı esasiye sırasında ahkâm-ı adliye birinci derecede sayılmağa şâyândır. Hukukun emniyeti ise hükümet-i âdilenin icra-yı ahkâm-ı kavânîn-i mevzuada meşhud olan tesebbüt

⁶⁰ "Mukaddime", *Ceride-i Mehâkim*, sy. 1, 9 Nisan 1289 (21 Nisan 1873), s. 1-2. Krş. Önder, "Ceride-i Mehâkim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", s. 122-124.

ve ikdamıyla muhakemat ve muamelat-ı nizamiyenin aleniyetine vabeste olup Tanzimat-ı hayriye usul-i mehâsin-şumulünün esası dahi bu maksad-ı mühimme mübteni olduğundan ve Cenab-ı Hak, ömr ü şevket ü iclâlini ruz-efzûn buyursun, velinimet-i bî-minnetimiz nüsha-i kübrâ-yı adalet ve merhamet padişahımız efendimiz hazretlerinin aksa-yı himemât-ı mülûkâneleri cümle-i tebaa ve zîr-destanın bilâ-istisna nail-i nimet-i adl ü dâd olması ve mehâkim-i müessesede kavânîn ve nizamât-ı mevzua üzere herkesin istifa-yı hukuk-ı meşrua eylemesi esbâbının istikmaline matuf olarak teşkil buyurulan mehâkim-i nizamiyede cereyan eden murafaât ve muhakemat, eğerçi hasbe'n-nizam suret-i aleniyede icra olunmakta ise de bunlarda verilen hüküm ve kararın dahi bir vasıta-i neşriye ile pîş-i nazar-ı ammeye konulması bir kat daha emniyet ve itimadı mucib olacağından [Divan-ı] Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i celilesinin taht-ı tetkik ve idaresinde olarak işbu gazetenin tab u neşrine irade-i seniye-i cenab-ı padişahî müteallik ve şeref-sünûh ve sudûr buyurulmuştur.

Bu vasıta ile Mehâkim-i Nizamiye'de deâvi-i hukukiye ile cünha ve cinayât maddelerinde kavânîn ve nizamât-ı müesseseye ne derecelerde tatbik-i hükm ü muamelât olduğu herkese malûm olacağından başka, ona derc edilecek ilâmat mütâlaasıyla ibârât-ı nizamiyenin mehâkimce ne türlü şerh ve tefsir olduğu dahi anlaşılacağından ve çünkü gerek Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i'nin ve gerek onun idaresinde teşkil kılınan devâir ve mehâkim-i nizamiyenin suret-i tesis ve muamelatına ve vezâîfine müteallik tanzim olunan nizamât, eğerçi matbuat vasıtasıyla bi'd-defeat neşr ü ilan kılınmış ise de bunlar muhtelif tarihlerle müteferrikan tab ve ilan olunmağa ve nizamât-ı mezkureye müteferri muahharan ittihaz ve icra kılınan bazı usul ve tadilat dahi henüz neşredilmemekle bunların cümlesi bir yerde topluca bulundurulmak ve hîn-i iktizada müracaat edilmek üzere mezkur gazetenin gerek burada ve gerek taşralarda bulunan cemî'-i mehâkim-i nizamiyeye bi'l-irsal oralarda numara tertibiyle kitap şeklinde hıfz ve teclit ettirilmesi mukarrer bulunduğundan ibtidaki nüshasından bed' ile beher nüshasına zikrolunan nizamât ve tadilattan bir takımı derc olunacaktır. Bundan hem mahkemelerce ve hem de mehâkim hizmetinde bulunan ve bulunmak isteyen ketebe ve memurîn ve dava vekillerince husule gelecek fevâid ve menâfi ise müstağni-i beyandır.

Ek 2. Ceride-i Mehâkim Ali Şehbaz Efendi'nin Yönetiminde Çıkmaya Başlarken Yapılan Açıklama (9 Ağustos 1884)⁶¹

Asr-ı bâhirü'n-nasr-ı mülûkânelerine yetişmek şerefiyle müftehir olduğumuz velinimet-i bî-minnetimiz padişah-ı adalet-penâh efendimiz hazretlerinin cümle-i âsâr-ı bedâyi'-i şîâr-ı mülûkânelerinden olmak üzere mücerred temin-i hukuk-ı ibâd ve teyid-i asayiş-i bilâd maksad-i âlisiyle tesis buyurmuş oldukları teşkilat-ı ahire-i adliyenin cümle-i levazımından olan *Ceride-i Mehâkim*'in neşrine ibtidâr olunmuş olduğu gibi işbu teşkilatın semeresi olarak hukuk-ı umumiye ve şahsiye deâvisinin usul-i tedkikatı ile netayicinin an-be-an bir hal-i intizama girmeğe başlaması ve ara sıra zuhur edegelen mesâil-i mühimme-i kanuniyenin halli yolunda mehâkimce kavânîn-i mevzuanın daire-i tefsirinin tevessü eylemesi hususları ceride-i mezkurenin dahi ihtiyacât-ı mevcudenin derece-i ehemmiyeti ile mütenasip bir surette tertip ve tanzimi lüzumunu meydana koymuş olmağla sâye-i terakkiyât-vâye-i hazret-i şehinşâhîde bugünden itibaren ceride-i mezkure münderecatı resmî ve gayr-i resmî unvanlarıyla iki kısma münkasım olduğu halde neşrolunacak ve kısm-ı resmîde tevcihât-ı resmiye-i adliye ile Adliye Nezareti'nin tensibi üzerine tayin ve istihdam kılınacak memurîn-i adliyeden başlıcalarının memuriyetleri ve ileride adliyeye müteallik tesis buyurulacak kavânîn ve talimat ile nezaret-i müşarunileyhadan tastir olunacak muharrerât-ı umumiye suretleri ve bir de hükkâm ve sair memurîn-i adliyenin esbâb-ı mucibe-i infisalleri derc ve ilan olunacağı gibi, kısm-ı gayr-i resmîde dahi mehâkimden sâdır olup da şâyân-ı ehemmiyet ve mütâlaa bulunan ilamâtın hûlasaları ve kat'a şahsiyât ve siyasiyâta müteallik olmamak şartıyla mesâil-i mühimme-i kanuniyeye dair ashab-ı malumat tarafından tanzim ve ita olunacak her nev mütâlaanameleler ile gerek memâlik-i Devlet-i Aliyye ve gerek memâlik-i ecnebiye mehâkiminde vuku bulacak muhakemât-ı aleniye ve meşhurenin suret-i cereyanıyla cerâim-i azime ashabının resimleri ve alelumum umûr-ı adliyeye dair havadis derc kılınacaktır.

Ek 3. Ceride-i Mehâkim-i Adliye'nin İlk Sayısında "İfade-i Mahsusa" (12 Ekim 1901)⁶²

Velinimet-i bî-minnetimiz padişah-ı adl ü dâd ve şehriyâr-ı mekârim-mutad efendimiz hazretlerinin makâsıd-ı celile-i mülkdâr-ı âzamîleri bilumum tebaa ve

⁶¹ [Ali Şehbaz], "İfade-i Mahsusa", *Ceride-i Mehâkim*, sy. 260, 28 Temmuz 1300 (9 Ağustos 1884), s. 2081-2082.

⁶² "İfade-i Mahsusa", *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*, sy. 1, 29 Eylül 1317 (12 Ekim 1901), s. 1. Krş. Önder, "Ceride-i Mehâkim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", s. 125-126.

zîr-destan-ı hümayun-ı mülûkânelerinin mütesaviyen dil-sîr-i niam-ı adalet ve her halûkârda mazhar-ı salâh ü saadet olmaları esbâb ve vesâilinin istihzar ve istikmalî hususâtına matuf bulunmasıyla hukuk-ı umumiye ve şahsiyenin ahkâm-ı şer'îye ve kanuniye dairesinde rüyet ve temşiyeti vazife-i mukaddesesiyle mükellef olan mehâkimce Peyderpey teşkilat-ı lazıme ve ıslahat-ı kâmile icra buyurulmakta ve bilcümle hükkâm ve memurînin kaide-i adl ü hakkaniyete tevfikân hüsn-i ifa-yı vezâife be-gayet dikkat ve itina eylemeleri şeref-pîrâ-yı sahâyîf-i sünûh ve sudûr buyurulan iradât-ı ma'delet-âyât-ı şâhâne cümle-i mübeccelesinden bulunmakta olmasıyla mehâkim ve devâir-i adliyece cereyan eden muhakemat ve muamelat ve her gûne mukarrerâtı ve hususiyle umur-ı memurelerinde suistimalâtı görülen hükkâm ve sair memurîn-i adliye haklarında icra kılınan mücazâtı enzâr-ı umumiyye irae maksadıyla ve *Ceride-i Mehâkim* namıyla haftalık bir gazete tab ve neşredilmekte idiye de bu gazetenin suret-i tesisi saye-i meâlî-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde teşkilat-ı adliyece el-yevm husule gelen intizam ve mükemmeliyetle pek de mütenasip olmadığından onun yerine *Ceride-i Mehâkim-i Adliye* namıyla haftada iki defa çıkmak üzere bir gazetenin suret-i muntazamada neşri, bu kere şeref-müteallik buyurulan irade-i isabet-âde-i hazret-i şehriyârî iktizayı celilinden olmakla işbu gazetenin bi-mennihi Teâlâ bugünden ve bir numaranadan itibaren tab ve neşrine ibtidâr olunmuş ve çünkü bu gazete Mahkeme-i Temyiz'in mukarrerât-ı mühimmesiyle kavânîn ve nizamâtça vuku bulan tadilat ve tebligat-ı umumiye ve sair muamelat ve ilanât-ı adliyeyi muhtevi olacağına binaen, kemâkân ve bittabi politika ve edebiyat vesaireden bahsetmeyeceği de mukarrer bulunmuştur. Heman cenab-ı ahkemü'l-hâkimîn halife-i ruy-i zemin ve padişah-ı adalet-karîn efendimiz hazretlerini ilâ âhiri'd-devran serir-ârâ-yı şevket ü şân buyursun, âmin.

Ek 4. *Ceride-i Adliye*'nin "Mukaddime"si (18 Aralık 1909)⁶³

Bir heyet-i içtimaiyenin kuvve-i adliyesinden maksat, ol heyet ile onu terkip eden efrâd-ı milletin hukuk-ı umumiye ve şahsiyesini taht-ı temine almak kaziyesi olduğu ve şu ümniyenin hayyiz-i ârâ-yı husul olabilmesi ahkâm-ı kavânînin hüsn-i cereyan ve tatbikine mütevakfı bulunduğu halde devr-i meş'um-i istibdadın kuvâ-yı umumiye-i devlete ika ettiği tesirât-ı eliminin netayic-i müessifesinden olmak üzere muamelât-ı adliye dahi mihver-i kanunîde cereyan edemediğinden

⁶³ "Mukaddime", *Ceride-i Adliye*, sy. 1, 5 Kânûnievvel 1325 (18 Aralık 1909), s. 1-2. Krş. Önder, "Ceride-i Mehakim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", s. 130-131.

hukuk-ı umumiye ve şahsiyeyi muhafazaya ait vesait-i kanuniyeye tevessül, adeta derece-i istihaleye takarrüp etmiş ve kuvve-i adliyemizin ma'kes-i şuunu olan *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*'de alelade ve gayet basit deâvîyi mutazammın ilamât ve birkaç satır ilanâtan ibaret olmak üzere neşredilmekte bulunmuş idi. El-minnetü lillâh meşrutiyet-i meşruamızın ilanı her şube-i idare gibi idare-i adliyemizin dahi matlup olan derece-i intizam ve tekemmülüne ait vesâilin istikmalini icap ettirmekle bir taraftan adliye tensikatının ve diğer cihetten dahi mehâkim-i lâzime teşkilâtının icra ve ihtiyacât-ı hazıramıza muvafık kavânîn-i cedide tanzimi misillü levâzım-ı ma'deletin ifa olduğu şu sırada devr-i celîl-i adlîmizin icabât-ı aliyesiyle mütenasip ve umumun istifade-i külliyesini mucib olabilecek bir tarz-ı bihin ve nevin üzere ve *Ceride-i Adliye* namıyla bir ceride-i mevkutenin tab' ve neşri Adliye Nezaretince takarrür eyledi.

Ceride-i Adliye'nin münderecâtı, resmî ve gayr-i resmî olarak iki kısma tefrik olunmuştur. Kısım-ı resmî, Mahkeme-i Temyiz'in tefsir-i kavânîne müteallik ita edeceği mukarrerât-ı mühimme ile usul-i muhakeme ve tatbikat-ı kanuniyeye ait ilamâtı ve merâci-i mahsusasından sâdır olan idarî ve kanunî tebligat ve sair resmî muamelâtı ihtiva edeceği gibi, kısım-ı gayr-i resmîsi dahi mesâil-i celîle-i fikhiye ve her gûne ahval ve terakkیات-ı hukukiyeye dair mebâhis-i ilmiye ve mehere-i mütehassisîn-i hukukun makalât ve her nev mesâil-i hukukiye ve mevadd-ı kanuniye üzerine tefsir-i ilmî suretiyle vaki olacak mütâlaât-ı müfidelere ve ecânibin müessesât ve ulûm-i hukukiyesi hakkında malumat ve izahat-ı mükemmeleyi muhtevi bulunacaktır.

Ceridenin kısım-ı resmîyi teşkil eden münderecâtı ve bilhassa Mahkeme-i Temyiz heyet-i muhteremesinin tefsir ve tatbik-i kanuna müteallik mukarrerâtı bütün mehâkim-i Osmaniye için halât-ı mümasilede tevhid-i tatbikatı müstelzim bir rehber-i tettebbuat ve tedkikat olmak itibarıyla umum mehâkim memurlarına fevâid-i azime temin edeceği gibi, kısım-ı gayr-i resmîyi terkip eden makalâtın dahi memurîn-i adliye ve müntesibîn-i ilm-i hukuka ziyadesiyle faide-bahş olacağı şüphesizdir.

Mesâil-i fikhiye ve hukukiye ve cezaiye ve ticariye hakkında sair erbâb-ı hukuk tarafından dahi gönderilecek makalât-ı ilmiye ma'a'l-iftihar derc ve müntesibîn-i hukukun mesâil-i fikhiye ve tayin-i manasında tereddüt eyledikleri mevadd-ı kanuniye üzerine vuku bulacak istîzahları derhal nazar-ı dikkate alarak hall-i meseleye gayret edilecektir. El-hasıl *Ceride-i Adliye*'nin maksat ve mevzu-ı meşruh üzere karilerinin cidden istifadesini kâfil bir mertebe-i mükemmeliyette devam-ı intişarı neye mütevakıf ise tevessül olunmak mukarrer bulunduğundan husul-ı

muvaaffakiyet eltâf-ı sübhaniyeden me'mul ve müstedadır. Ve minallahi't-tevfik.

Ek 5. Bir Tanıtım Yazısı (13 Ocak 1910)⁶⁴

Her yerde, her şube-i idare ve hatta her şube-i fen mensubînini muâmelât-ı câriyeden haberdar etmek, onlara ifa-yı vazife hususunda rehberlik eylemek üzere resmî mecmua, ceride neşretmek usul-i mer'iyedendir. Filhakika bu mecmualar, o şube-i idare ve fenne pek nâfi hidemât ibraz eder, mensubîni için birer rehber-i hakiki olur. Bu usul-i müstahsen bizde de bazı devâirce tatbik olunurdu. Adliye Nezareti tarafından da *Ceride-i Mehâkim* neşrediliyordu. *Ceride-i Mehâkim*, vaktiyle pek mükemmel, hakikaten ihtiyac-ı adlîmizi temin edecek bir surette âsâr ve makalât-ı nâfiayı, mukarrerât-ı mehâkimi ihtiva ediyordu. Muahharan bozuldu. İlm-i hukuk ve tatbikatına dair makalâtı hâvi olmak şöyle dursun; içinde adliye mensubînini müstefid edecek bir mahkeme kararına nadiren tesadüf edilir bir hale gelmişti. Ceride böyle bir hal-i pür-melâlde olmakla beraber, memurîn-i adliye ona zorla para verirlerdi. Senelerce para verip de hiçbir sahifesini açmamış olan pek çok mensubîn-i adliye vardır.

Vaktâ ki meşrutiyet ilan edildi. *Ceride-i Mehâkim-i Adliye*'nin memurîn-i adliye cebrîen satılmak zamanı geçti. Mecmua da çıkmaz oldu.

Adliyenin mecmuadan mahrumiyeti bir buçuk sene kadar devam edip nihayet geçen ay ibtidasında *Ceride-i Adliye* tekrar meydan-ı intişara çıktı. On beş günde bir kere neşredilmekte olduğu için şimdiye kadar ancak dört nüshası sâha-ârâ-yı matbuat oldu.

Ceride-i Adliye, muamelat-ı adliyenin rehber-i sahihi, mensubîn-i adliyenin merci-i daimîsi olacağı cihetle memleketimizin ondan beklediği hizmet pek ziyadedir. O ceridedir ki, neşredeceği mehâkim mukarrerâtıyla memurîn-i adliyeyi tenvir edecek, onlara tatbikat-ı kanuniye hususunda kılavuzluk eyleyecektir. O ceridedir ki, yazacağı adli makalât ve âsâr ile mensubîn-i adliyenin tevsî-i malumatına yardım edecektir.

Hâsılı, *Ceride-i Adliye* memurîn ve müntesibîn-i adliye için en istifade-bahş, en lüzumlu, en ehemmiyetli bir eser, bir rehberdir. Fakat bu lüzum ve ehemmiyeti nispetinde ihtiyacâtı temine mehmâ-emken kâfi derecede münderecât ve malumatı ihtiva etmek de lazımdır.

Fransa'da adliye müntesibîninin tenvir-i efkarına ve tatbikat-ı kanuniye husu-

⁶⁴ [Mehmed Arif], "Ceride-i Adliye", *İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavânîn Mecmuası*, sy. 10, 31 Kânunievvel 1325 (13 Ocak 1910), s. 284-288.

sunda merci ittihazına salih müteaddid mecmua ve cerideler ve ilm-i hukukun her şubesine, hukuka, cezaya, ticaret-i berriye ve bahriyeye dair hususî mecmualar olduğu gibi, mehâkimin günü gününe mukarrerât ve ahkâmının en mühimlerini neşreden ceride-i mehâkim (*Gazette des tribunaux*) ve tefsir-i kavânine müteallik üç mühim mukarrerât mecmuası [*Recueil*] Dalloz, [*Recueil*] *Pandectes* [*françaises périodiques*] ve [*Recueil*] Sirey mevcuttur ki, bunlara müracaatla herkes Fransa'da hangi bir madde-i kanuniyenin ne vechile tefsir edilmiş olduğunu, tatbikat-ı hâziranın ne merkezde bulunduğunu ve o maddenin mehâkimce şimdiye kadar ne suretle tatbik edilmiş olduğunu âsâr-ı mezkûreye müracaatla derhal halletmek mümkündür.

Halbuki bizde mehâkim-i temyiziye her gün birçok kararlar vermiş olduğu halde, bunları görmek, tedkik etmek ve ahval-i mümâsilede tatbik-i hareket eylemek kabil olmadığından her mahkeme, her hususu memurînin malumat ve irfanı, zeka ve istidadı ile halletmeğe mecburdur. Bu vechile sırf şahsi malumat ve tefsirâta tebean sâdır olan hüküm ve kararların birçoğunun Mahkeme-i Temyiz'in tefsirine mutabık olmadığından nakz edileceği tabiidir, ki bundan mehâkim beyhude meşgul ve ashâb-ı mesâlih mutazarrır olur.

Diğer cihetten memurân-i adliyemizin hepsinin ifa-yı vazifeye kâfi derecede ashab-ı malumat ve iktidardan olduğunu farz etmek pek doğru olmaz, sanırım. Birçok deâvi-i hukukiye, cezaiye ve ticariye hakkında sâdır olan ilamât, memurînin kifayetsizliğinden dolayı mafevk mehâkim mecâlisince fesh ve nakz ediliyor, ki bundan da doğrudan doğruya mutazarrır olan yine ashab-ı mesâlihtir.

Bunun içindir ki *Ceride-i Adliye*'nin neşri, tevzi-i adalet-i memleket için mühim, pek mühimdir.

Bütün bu hizmetleri ifa, mehâkimi tenvir ve memurîn-i adliyeyi ikaz etmek *Ceride-i Adliye*'nin vazifesi, vazife-i esasiyesidir.

O halde *Ceride-i Adliye*'den muntazar olan fevâid ve hidemât, ancak amelî ve tatbikî münderecâtı ihtiva etmesi ile temin edilebilir. Yoksa, mahall-i tatbiki senelerce bir kere bulunamayacak olan nazariyat-ı hukukiye makaleleri, fikrimce, *Ceride-i Adliye* için ikinci, belki de üçüncü derecede haiz-i ehemmiyettir.

Esasen bizde bir hastalık var! Hem maatteessüf bu hastalık sınırlarımıza işlemiş, âdet-i sâniye hükmünü iktisab etmiştir: Nazariyatçılık...

Belki hiçbir şube-i âliyyede terakki edemememize bunun, bu hastalığın da pek ziyade tesiri olmuştur. Mesela, ulûm-i riyaziyenin en müşkil muadelelerini halletmeğe muktedir olduğu halde, en küçük amelî bir hesabı neticelendirmeğe

muvaffak olmayan pek çok riyazîlerimiz vardır. Belki hepimiz de öyleyiz.

Halbuki bunun ne kadar mantıksız olduğunu söylemeğe hacet yok. Nazariyat, tatbikatı teshil etmek, onu bir kaide-i salimeye rabt eylemek için lazımdır. Mesâil-i hukukiye ve kanuniyede de biz, aynı kaideyi tatbik ediyoruz. Memurîn-i adliyemizden ekserîsi vazifelerini ifadan aciz oldukları halde, biz sırf onların istifadelerini temin etmek için neşr ettiğimiz ceridede, onlara ait amelî, tatbikî malumatı muhtevî makaleler yazacağımız yerde, hukukun en mühim mebâhisi[nin] tatbikatta kullanılmayacak, belki de pek nadir olarak kullanılacak, nazariyatını yazıyoruz.

Ben eminim ki *Ceride-i Adliye* nüshalarının kısm-ı gayr-i resmîsinde neşredilmiş olan makalât-ı ilmiye ve nazariye yerine, “mustantıklar, istintakî şu yolda ifa etmelidirler”, “zabıt katipleri, zabıt ve ilamâtı şu vechile tanzim eylemelidirler”, “mukavelat muharrirleri, icra memurları, şu mesâilde böyle hareket etmelidir” diye, sırf tatbikî ve amelî makaleler ve bir mesele-i kanuniye hakkında mütâlâât ve tettebbuât-ı amîka neşredilmiş olsa idi, şüphesiz daha nâfi, daha istifadebahş olurdu. Bizde bu kadar müntesibîn-i adliye mevcuttur. Bunların arasında bu yolda makale yazacak zevat da vardır. Onlar teşvik ve terğib edilecek olursa, zannetmem ki, yazı yazmaktan çekinsinler.

Mesela, geçende Siroz’da bir vaka oldu. Almanya tebeasından biri, polis üzerine teşhir-i silah etti, cürm-i meşhud halinde yakalandı. Memurlarımız ne yapacaklarını bilemediler. Mafevkleri de ne emir vereceklerinde mütereddid bulundular. Cerideye, bundan böyle olsun, bu gibi bir hal zuhurunda memurîn-i adliyenin nasıl hareket edeceklerine dair bir makale yazıldı mı? Senelerden, belki teşkilat-ı adliyemizin bidayetinden beri uzun muhaberat-ı siyasiyeye sebebiyet vermiş olan bu tevkif-i muvakkat meselesinde, hükümetimizin hatt-ı hareketi ne olduğuna, sefarâtın mütâlââtı ne merkezde bulunduğu dair beş on sahifelik bir makale, eminim ki memurîn-i adliyece şimdiye kadar ceridenin derc etmiş olduğu birçok nazari makalelerden daha dikkatli mütâlâa edilir ve daha da ziyade istifade temin ederdi.

Diğer cihetten mehâkim-i mevcudeye bir istikamet-i muayyene vermek vazifesiyle mükellef olan mehâkim-i temyiziye mukarrerâtının hemen ekserîsi cerideye derc edilmelidir ki umum mehâkim ahval-i mümasilede hatt-ı hareketini temin edebilsin, ashab-ı mesâlih de mutazarrır olmasın! Vâkiâ ceridede müteaddid mukarrerât-ı temyiziye mevcuttur. Fakat ben arzu ediyorum ki devâir-i silsile-i temyiziyenin bütün mühim mukarrerâtı ceridede bulunsun. Ve mademki biz bugün *Dalloz* vesaire gibi, sırf bu hususa dair mecmua çıkaramayacağız, ceride o vazifeyi de mümkün olduğu kadar ifa edebilsin.

Hâsılı, ceridenin hal-i hazırı ile de adliyemiz için mühim ve nâfi bir eser olduğunu teslim etmekle beraber, makalât-ı nazariyeden ziyade, memurîn-i adliyeyi muamelat-ı mehâkimde tenvir edecek mütâlaât-ı tatbikiye ve ameliyeyi ihtiva edecek olursa maksad-ı tesis ile daha tevafuk eder.

Bu mütâlaadan nazariyatın hiç lüzum ve ehemmiyeti yok anlaşılmasın. Fakat tatbikata olan ihtiyacımız, yukarıda zikredildiği esbâba mebni nazariyattan ziyade, bin kat ziyadedir. İbtida iş, sonra nazariye...

Şurasını da ilave edelim ki *Ceride-i Adliye*'nin neşrini dâimî himmet ve hamiyetlerine almış olan heyet-i muhtereme, ihtiyacât-ı hazır-ı adliyemize bi-hakkın vakıf oldukları cihetle, günden güne nevâkısını bi'l-ikmal daha nâfi bir ceride haline vaz' edeceklerine şüphe edilemez.

Ek 6. Ceride-i Adliye'nin Yeni "Program"ı (Ağustos 1916)⁶⁵

Malum-ı âlî-i nezaret-penâhileri buyurulduğu vechile, kanunlar ihtiyacât-ı içtimaiye ve hadisât-ı iktisadiyenin mevlûdât-ı tabiiyesi olmadıkça muhitlerinin munazzım-ı âmâl ve temayülâtı olamıyorlar. Vâzı'-ı kanunlar, müstağni-i arz ve izahtır ki, kavânînin mucitleri değil, safahat-ı hadisât ve ihtiyacâta bakarak onları oradan bütün icabâtıyla ve esasât-ı ilmiye dairesindeki tadilatıyla istinsah eden münşileri, müdevvinleridir. Hakiki vâzı'n-ı kavânîn ise ihtiyacât ve hadisâtıdır. Bu maruzata nazaran bir kanunun ihzarı, heyet-i vâzı'asının kalb-i hadisât ve ihtiyacâta nüfuz eden nazarlar ve melekelerle mücehhez olmasına ve *terkibî* ve *tahlilî* olmak üzere iki ameliye-i mühimmeye tabi tutulmasına vabeste olur. Bir kanunun muvaffakiyet-i tatbikiye ile kabiliyet-i hayatiyesi kendisini ilad eden avâmilin derece-i kuvvetine merbut, bir taazzuv-ı içtimai olduğından muhitlerinin hadisât ve ilcaâtına bigane olarak tekvin edilen mürde-zad kanunlar, veladet [ve] vefatı bir gün içinde suhuletle vuku bulan sakat fertler gibi beyhude bir külfet şeklinde tekvin ve halkın ma'raz-ı ihtiyacâtıyla mehâkimin kürsi-i tatbikatına vaz edilmeye bedel ceride-i hükümet sütunlarına tedfin edilmekle kalıyorlar; nitekim

⁶⁵ "Program: Adliye Nezaret-i celilesine Ceride-i Adliye'nin tarz-ı tahrir ve tertibi hakkında takdim edilen ve ceridenin programını ihtiva eden layiha", *Ceride-i Adliye*, sy. 149, Ağustos 1332 (1916), s. 1-6. Layihanın altında isimleri bulunan "Heyet-i Tahririye" reis ve azaları: Reis: Ahmed Esad [Arsebük] Bey (Umûr-ı Hukukiye müdürü); aza: İsmâil Bey (Umûr-ı Cezaiye müdür muavini); aza: İsak Ferara Efendi (Umûr-ı Cezaiye müdür muavini); aza: Cemil Bey (Dersaadet İstinaf Müdde-i Umumîliği muavinlerinden); aza: Hıralumbos Efendi (Umûr-ı Hukukiye müdür muavini); aza: Şevket Bey (Baş Müdde-i Umumîlik başmümeyyizi); aza: Fahreddin [Karaoğlu] Bey (Adliye müfettişi); aza ve Kâtip: Midhat Cemal [Kuntay] Bey (Kalem-i Mahsus müdür muavini).

son senelerde mülkümüzün hakiki ve milli ihtiyaçlarına merbut olmayarak tedvin edilmiş olan bir kısım kanunların *Takvim-i Vekayi* sayfelerine kemiyet temin etmekten ibaret olan mazhariyet-i müessifesi mütâlaa-i maruzayı müeyyittir; binaenaleyh şimdiye kadar Garb memleketlerinden mülkümüze kıyafet elfazında cüz'î bir tebeddül ile girmiş birer siyah mütenekkirü'l-kıyafe vaz'-ı acîbinde bulunan ve fakat artık bugün bu vaziyet-i maziyesinden kurtulması icap eden Osmanlı kavânînin muhitin hangi ihtiyacât-ı samimiyesiyle alakadar bulunduğu izah etmek derece-i vücubdadır.

Fertler gibi taazzuv ve tekâmül devirleri olan kavânîni tatbikat sahasında vakıfâne itinalar ve müşkülpeşendâne sıyanetlerle namzet oldukları kemale takrip veya îsal edecek olanlar da meslek-i hâkimiyet mensuplarıdır. Hâkim, sair memurîn-i devlete nispetle, hadisât-ı içtimaiyeyi adeden pek çok ve mahiyeten pek kolay görmek, tanımak hususunda memuriyetinin müsaadât-ı müfidesine nail olduğu için cemiyeti en hurde, en nazar-girîz yerlerinden kemirip yıpratın marazları görmeye her memur-ı devletten ziyade salahiyet ve kudret sahibidir; marazı teşhis için vasıtası, müdâvâtına matuf her meramını kanunun yüksek mehâfiline iblağ için elinde “içtiha-d-ı mehâkim” denilen bir kudret-i mahsusası vardır. Vâkıa bu hususta son söz kendisine ait değildir: Mâfevk mahkeme muamelâtını murakabe eder, bilhassa Mahkeme-i Temyiz, nezaret-i kamilesiyle kanunda keyfe-mâ-yeşâ tasarrufunu takyit kılar; fakat buna mukabil, hadisâtı bir menşur-ı muhallil kudretiyle rüyet ve takip edebilmek nüfuz-ı nazarına malik olan hâkimlerin kanun hamisi olmuş, onları Mahkeme-i Temyiz kararlarına muhalefet, mevkilerinde “ısrar” salahiyetiyle teşhiz etmiştir ki, küçük hâkimlerin hadisâtın mülhem olarak “musırran” ısdar edecekleri hükümlerin manzara-i isabeti Mahkeme-i Temyiz'e bir hutut-ı hareket-i yekûnu arz eder ve şu suretle “içtiha-d-ı mehâkim”, bu mukarrerât ve ahkâmın müfid oldukları mana-yı içtimaiyi tespitten başka bir şey değildir.

Fakat fevâid-i maruzanın istihsali, hâkimlerin vazifelerini ifa ederler iken ne ulviyette bir hizmet-i içtimaiye icra ettiklerini bilmelerine mütevakıf olmakla beraber, mâdûn hükkâmın mâfevk hâkimlere karşı mücadele-i ilmiyelerinde mazhar-ı müzaheret olmalarına da menuttur. Avrupa'da bu müzaheret, müteadit suretlerle ibraz edilir: Bir mahkeme hükmü, içtimâî bir inkılap mübeşşiri ise, meslek-i hükkâm haricinde bile müzahirler, müdâfiler bulur. Hukuk alimlerinin o hükümlere şerh ve tahliller yazan aklâm-ı teyit ve takdiri kadar matbuat-ı edebiye de o içtihaatlardaki isabetlere bir ma'kes-i hassas olur; malum-ı devletleridir ki,

idam cezasının imhası fikrini İtalya'da bir ceza alimi olan Cesare Beccaria'nın şahsı kadar Fransa'da şair [Victor] Hugo'nun kalemi müdâfaa etmişti. Bizde ulema-yı hukuk ile hükkâm-ı adliyenin fikirlerini, içtihatlarını, izah ve müdâfaa için matbuat-ı edebiye şöyle dursun; şerâitini câmi' matbuat-ı kanuniye sahifeleri henüz mevcut değildir.

Hükkâmın içtihadâtının ise ehemmiyetçe ulemanın nazariyatından, hatta kavânînin ahkâmından dün bir mevkide bulunmadığı ise malum-ı devletleridir. Mesela Garbın, kavânîni en az tadile uğramış bir yeri var ise Fransa'dır. Öyle iken orada kanunlar, üzerlerine çökmek isteyen asır-dîde gubâr-ı nisyanı delerek, dağıtarak ve hâkimlerin sâid-i içtihadâtına dayanarak daima birer şahika-i teceddüt şeklinde yükselirler; köhnelik tareyan etmeyen tarâvetleriyle, mazi olmayan halleriyle yaşarlar. Fransa'nın, müstesniyât-ı kalilesi bertaraf edilince, hemen hiç tadil edilmediği iddia edilebilecek olan ve kadim olduğu halde köhne olmayan kanunlarına iâre-i tarâvet eden kuvvet, yeni hadiselerin tesadümgâhında parlayan yeni içtihatlar olmuştur. İşte hükkâmının bu içtihadât-ı cedidesi sayesindedir ki, Fransa kanunları, zamanın hak ve adl inkılabâtına bigane ve ba'id kalmadı. Meşhurdur ki, [Jean-Étienne-Marie] Portalis [1746-1807] hayat sigortasına, mümzisinin hayatına hatime verir bir cinayet, bir mukavele-i caniyâne nazarıyla baktı, fakat aradan bir müddet geçip de halkın bu ihtiyacını zamanın icabâtı teyit ettikçe Fransa hâkimi, Fransa vâzı'-ı kanunundan evvel bu mukaveleye mehâkimde mevki-i mer'iyet verdi ve sigorta mukavelelerinin makbuliyeti, içtihad-ı hâkim şeklinde başlayarak nihayet nass-ı kanun oldu. Keza Fransa'da Kanun-ı Medeni tedvin edilir iken metnine sa'y u amel hakkında ahkâm konulmadı, fakat vâzı'-ı kanunun lâkayt kaldığı bu ihtiyac-ı iktisadîyi hâkim, içtihadıyla himaye etti. Nitekim deniz kazasında gark olan bir vapurda bulunan zevcin mematı tahakkuk etmedikçe zevcesi tehhül edemezdi. Vâkıa bu memnuiyeti ref' eden 1893 Kanunu oldu; fakat bu kanunu ibda' eden, bir asır evvelinden beri müesses içtihad-ı hükkâm idi.

Kavânînin mülhem olduğu esasâtı tedkik eylemekle beraber bir de hâkimlerin içtihatları kanunların bir nüvesi, bir taazzuv-ı mütekaddimi olduğuna nazaran bu içtihatları neşr, izah, hatta tenkit etmek pek müfid olur. İşte bir taraftan kavânîni muhitlerinden mülhem oldukları esasât ve diğer taraftan içtihadâtı müessisleri olan hâkimlerin ibtina eyledikleri mütâlaât ile neşreden sahâyif-i ilmiyenin fıkdanı, hayat-ı adliye bir inkılab-ı sâib vaat ve o vaad-i mebruru mukaddemât-ı fiiliyat-ı memduhasıyla incaz eden zaman-ı nezaret-i devletleri için bir noksan-ı hazin

manzarası arz eder. Bu vazifeyi, yeniden tesis edilecek bir mecmuanın teessüs ve temadiye derece-i kabiliyeti tecrübe edilmemiş sahifelerine tevdi etmekten ise mazideki neşriyat-ı müfidesi itibariyle sevâbık-ı fâhiresi ve hal-i hazırdaki şekl-i nâ-tamamıyla bile kariîn-i müdâvimesi bulunan ve nezaret-i celilelerinin müessesât-ı kadimesinden olan *Ceride-i Adliye*'ye tahmil eylemek daha muvafık olur zannındayım. *Ceride-i Adliye* ise eslâf-ı âsafâneleri zamanında istihâlât edvârı geçirdi; zaman zaman münderecât-ı müfide ihtiva etmekle beraber ekseriya ve ber-mu'tâd memurîn tevcihlerini, devâir-i temyiziye kararlarını, devâir tamimlerini neşreder hâiz-i maddiyet fakat mahrum-ı ruh bir mecmua mahiyetinde kaldı. Bu cerideye ifâza-i hayat etmek, memurîni meslek-i hâkimiyet mensuplarından müteşekkil ve şuun-ı adliyeyi hamil bir daire-i resmiye dahilinde intişar etmesi itibariyle pek mümkündür. Ancak bu imkan, ceridenin evvela hutut-ı esasiye-i mesaisinin bir heyet-i mahsusa tarafından tespit, saniyen münderecâtının cerideye rabt-ı fikir ve kalem etmiş bir heyet tarafından ihzar ve tahrir edilmesiyle mukayyettir. Ceride, bir kere böyle muayyen bir programın veted şâhıslarını (*jalons*) takip eder, sonra da münderecâtı bir heyet-i muvazzafa tarafından ihzar olunursa itimat buyurulsun ki sahâyıfı, hükkâmın, ulema-yı hukukun, vükelâ-yı deâvînin dimağları arasında bir ittisal vasıtalığı vazifesini, arkasında mefâhir-i mahsusa terk etmek şekl-i şeref-âverinde ifa eder.

Mesâil-i ilmiyenin leb-i gâmızını bir üslub-ı ilmî ile ihtiva eden müellefât-ı hukukiyenin bu vazifeyi ifa edemeyeceği ise bedihiyâtandır. Bu kabil kitaplar ancak sa'yı muallimliğe yahut büyük sınıfta hâkimliğe müntehi olan namzed-i ihtisas zevâta vaad-i fevâid eder. Halbuki *Ceride-i Adliye*'nin sahâyıfı, bir program şirazesiyle yekdiğerine ahenkdar surette merbut olursa cazibe-i fevâidi etrafında pek ziyade enzâr-ı tettebbu celp ve cem eder. Fakat böyle ilmî bir mecmua, yukarıda arz-ı huzur-ı sâmilîleri kılındığı vechile, bir heyet-i tahririyeye muhtaçtır. Mahsul-ı tesadüf imzalar fevkindeki makalelerle bir mecmua-i ilmiye sahâifinin ne derecede i'tilâ-yab-ı kemal olabileceği müstağni-i arz ve izahtır.

Ceride-i Adliye'nin en tabîi heyet-i tahririyesi ise, nezaret-i celileleri devâirinin daima mesâil-i şettâ hakkında tedkikatta bulunan muavinleridir. Dairelerinde her gün tahaddüs eden mesâil-i müteferriayı hall[eden], mukarrerât ve netâyici ihzar eden bu muavinler ceride için en salahiyettar bir müstahzır-ı münderecât olurlar. Bu muavinlerin cerideye matuf hizmetleri zaten meşâgil-i memurelerinin mahiyetinde dahil bulunacağından vazife-i resmîyelerinin ifasınca da teehhür ve teşevvüş-i mahzurları varit olamaz. Ancak bu heyet-i tahririyenin murakabe-i

faaliyeti ve mesaisinin tanzim ve idaresi için nezaret-i celîleleri müdirânından birinin riyaseti tahtında olarak muayyen zamanlarda içtima etmesi elzemdir; heyet her içtimasında, münderecât-ı cerideyi münakaşa eder, vahdet-i münderecâtı ihlal edecek, mecmuayı *malumu ilam*, *bedîheyi izah* dereke-i mu'tâdesine düşürecek yazıların dercine mani, aks-i mahiyettekilerin de neşrine hâdim olur.

Şimdiki hacmiyle ayda bir defa çıkacak olan ceride, hususât-ı âtiyeyi ihtiva edecektir:

- 1- Tevcihât-ı adliye.
- 2- Sebeb-i mucib layihalarıyla birlikte kavânîn.
- 3- Mahiyet-i ilmiyeyi ihtiva ettikleri müzakere heyetiyle takarrür eden muharrerât-ı umumiye ve bunlara terdifi icap eden izahnameler.
- 4- Kanun layihalarının mahâfil-i teşriiyede takip edeceği safahat: Bir kanun, fikr-i mahsus layihası olduğu zamandan kanuniyet iktisap ettiği vakte kadar aksamının tadil ve tenkihihine, kelimât ve ıstılâhâtının tebdiline, eda ve müedda-sının tavzih ve tayinine ait olarak birçok tedkikat safhalarından geçtiğine göre kavânîni, safahat-ı mütekaddimesinden nispeti munkatı mevadd-ı mücerrede silsilesi şeklinde neşretmek, bir mecmua-i ilmiyenin ilan edilen unvan ve meslek-i ilmiyesini tekzip eder. Binaenaleyh *Ceride-i Adliye*, bu safahata bir ma'kes-i mufassal olmalıdır. Çünkü kanunlarla istihdaf edilen gayeyi vuzuh ve sübût ile bilen hükkâm, ancak o kavânînin istihzar edilirken istinat ettiği tedkikat safahatını bilen hükkâmdır.

5- İctihad-ı mehâkim: *Ceride-i Adliye*, şimdiye kadar içtihad-ı hükkâm namına yalnız Mahkeme-i Temyiz mukarrerâtını ihtiva ederdi. Halbuki, nezaret-i celîlelerinin bu mukarrerâtı neşreden bir başka mecmuası bulunduğu nazaran ceridenin yalnız bunlara hasr-ı sahâif etmesi doğru olamazdı. Hususiyle içtihad-ı mehâkim, yalnız mukarrerât-ı temyiziyeden ibaret değildir. Küçük mahkemelerin, bilhassa istinaf mehâkiminin, bir kaide-i cedide tesis ve tazammun eden hükümleri olur ki, içtihad-ı mehâkimin en kıymetli kısmını teşkil eder; binaenaleyh ba'dezin *Ceride-i Adliye*, yalnız ilamât-ı temyiziyenin destgâh-ı tab'a vasita-i irsali olmaktan çıkarak bilcümle mehâkimin ilamâtını -esaslı ve sabit kavâid ihtiva edenlerinin intihabı suretiyle ve o zamana kadar müesses bir usulü tebdil ve tağyir ediyorlarsa onları ve sebep ve saiklerini göstermek şartıyla- ma'raz-ı istifadeye koyan bir mecmua olacaktır.

6- Fikr-i mahsus layihaları: Ceride, gerek nezaret-i celîlelerinin emrine binaen, gerek resen makam-ı devletlerine takdim edilen fikr-i mahsus layihalarını da mev-

zubahis ve tedkik edecek, müdâfaa ettiği nukâtı tervicen ve malumat-ı mukteziye ile te'kiden neşreleyecektir. Layihaları mucib-i takdir olanların mütâlaalarını izahen ve tevsian tasvip suretiyle ceride, layihât-ı ilmiye muharrirlerinin mesa-isini manen tediye, arzu-yı gayretlerini zımnem teşci' edecektir.

7- Dava vekilleri ve katib-i adller: Hayat-ı adliyenin bütün teferruatını bir dimağın tearîc ve telafîfî gibi teşrih ve irae etmesi icap eden ceride, teferruat-ı müfide kabilinden olarak ruhsatname alan avukatlarla katib-i adller esamisine, hüviyetine mahsus bir sütun ayıracaktır; şu suretle halk, bazen haysiyet veya iffetinin, bazen mal veya servetinin hakk-ı muazzez-i müdâfaasını tevdi edeceği elin iltivaât-ı ahlakiye ve kudret-i ilmiyesini yakından görecek ve hazine-i hükümeti maide-i in'âm zannetmekten mütevellit bir gaflet veya tegafülle memuriyet mesleğine şitâb edenler de katib-i adl hizmetinin hem nefsinin, hem nefsinden gayrısını müstefid etmek kabiliyetinde ne kadar ilmî ve müfid bir meslek olduklarını anlayacaklardır.

8- İzahât ve mütâlaât-ı lâzime ile birlikte ihsaiyât cetvelleri.

9- Teşkilat-ı adliyede vuku bulacak tebeddülât ve tahavvülât.

10- Neşrinde mahzur görülmeven teftiş layihaları.

11- Makalât-ı ilmiye: Bu makalâtın, herhalde bir ihtiyac-ı adlîye cevab-ı tatmin verir bir şekilde olması icap eder. Yoksa yarım sütun ile ifadesi pek mümkün olan bir fikr-i muhtasarı, birçok sahifeye sermeye sevâd olacak bir şekl-i mutavvele sokmaktan içtinap edilecektir. Heyet-i tahririyenin yazacakları makalelerden ıslahata, derdest-i tezekkür olan hususâta taalluk edenleri cerideye tercihan derç edilecektir. Çünkü bu yazılar, daire-i aidesi nazarında tenevvür-i mesâile medar ve herhalde mutasavver ıslahata saik-i teeyyüt olur.

12- Kavânîn ahkâmından bazıları muhtelif zamanlarda tadil, tağyir veyahut feshedildiğine nazaran, kavânîn metinleri bâlâya ve mevadd-ı muaddele ve mümasile suretleri zîre konulmak ve kavânînin safahat-ı tahavvülü bu yolda nazar-ı istifade önünde tespit edilmek ve kitap suretinde cem ve telfikleri mümkün olacak surette matbaaca tab' ve tertip olunmak ceridenin servet-i münderecâtını temin edeceği gibi, esasen kitap suretinde tab'ları mukarrer olan kavânîn-i mezkurenin ayrıca basılmaları için masraf ihtiyar edilmemiş olması faide-i iktisadiyesini de istihsal eylemiş olur. Bundan maada, Bütçe Kanunu'nun nezaret-i celîleleri kısmındaki sarahat, umûr-ı cezaiye ve hukukiye müdürîyetlerinin vezâîfî meyanında kanunların bu tarzdaki tedkikatını da idhal eylemiş olduğuna göre, bu müdürlerden birinin riyaseti tahtında müdürîyetler muavinlerinin iştirakiyle teşekkül edecek

olan ceride heyet-i tahririyesi tarafından kavânîne ait bu mesainin ifa edilmesi muvafık ve makul olur.

Mütâlaât-ı maruza, *Ceride-i Adliye*'nin müessesât-ı adliye bir inkılab-ı mes'ud-ı mübeşşiri olan icraat-ı devletleri devrine layık surette bir kisve-i kemale bürüne-rek intişarının temin-i esbâbı hakkında varid-i hatır olmakta ise de icra-yı icabı menut-ı ferman-ı sâmilere'dir.

Ek 7. Ankara'da Çıkmaya Başlarken *Ceride-i Adliye*'nin "Maksad"ı (Ocak 1922)⁶⁶

İçinde bulunduğumuz büyük ve milli mücahedenin gayesi, istiklal ve bu istiklali tarsin ve teyit edecek adalet olduğuna göre, mefkuremiz pek kutsî ve insanîdir. Ancak her mefkureye, kendini tevhit eden anâsır-ı faaliyeti idame ve ikmal sayesinde vusul kabil olacağından adalet gayesine de ulaşmak için fikir ve vicdanların, onların hakâyık-ı eşya ve hukuk mefhum ve sa'yının şümülüyle idrakine ihtiyaç bulunduğu tabîidir. İşte bu maksatlardır ki, evvelden beri intişar eden ve maa-lesef bizzat adliyecilerin her ferdinin bile alıp okumasına imkân hasıl olmayan *Ceride-i Adliye*'yi, bu defa her türlü yoksulluk içinde pek mükemmel olmasa bile, tekemmüle doğru hatve atmak emel-i halisanesiyle neşre ibtidâr ettik.

Ceridede meslekdaşların tenevvür ve istifadelerini temin için muhtelif mebâhis ve şun-ı hukukiye ve adliye bulunacak ve şâyân-ı takdir görülen makalât da mühim bir mevki ihraz edecektir. İlk nüshasının ihtiva ettiği mevadd-ı muhtelif, takip edilen maksadın bir numunesi addolunabilir.

İşgal veya sair esbâb dolayısıyla ziyaa uğrayan yahut her nasılsa elde edilemeyen kavânîni ale't-tedric cerideye derc suretiyle mühim bir noksanı ikmal etmeyi esaslı bir vazife addeyledik. Bunun için hangi kanunların dercine ihtiyaç bulunduğunun bildirilmesini rica ederiz.

Çalışmak bizden, tevfiğ Allah'tan.

⁶⁶ Heyet-i Tahririye, "Maksad", *Ceride-i Adliye*, sy. 1, Kânûnisânî 1338 [Ocak 1922], s. 1. Krş. Önder, "Ceride-i Mehakim'den Yargıtay Dergisi'ne (1873-1975)", s. 133.

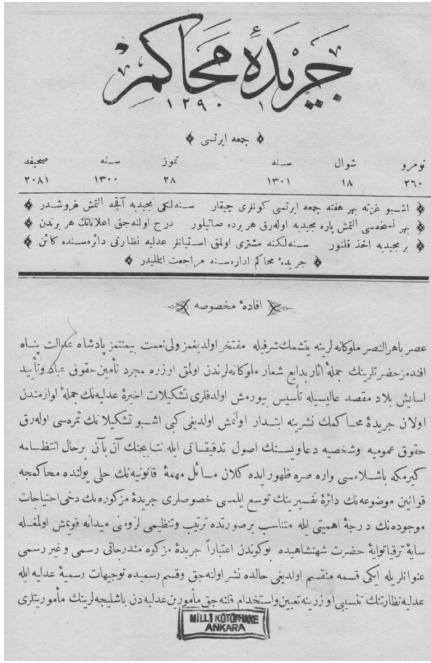

Mahkeme-i Temyiz azasından ve Mekteb-i Mülkiye ve Hukuk-ı Şâhâne muallimlerinden, Ceride-i Mehâkim müdürü Ali Şehbaz kulları. (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, II. Abdülhamid Han Fotoğraf Albümleri, Yer Numarası: NEKYA90850/94).

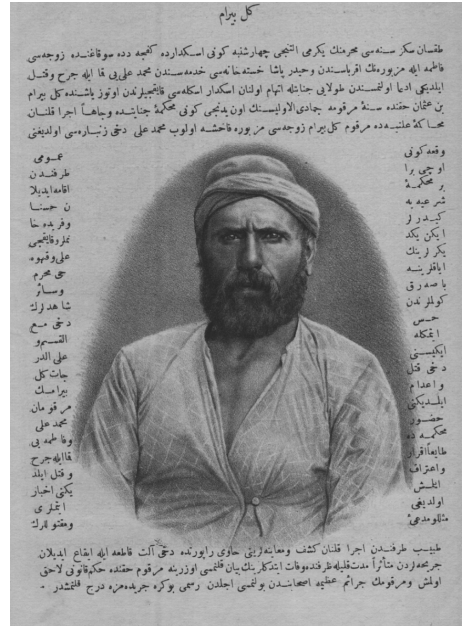

Ceride-i Mehâkim'in "Mukaddime" başlıklı çıkış yazısını da içeren ilk sayısının 1. sayfası

(Ceride-i Mehâkim, sy. 1, 9 Nisan 1289 [21 Nisan 1873], s. 1).

İdaresine Ali Şehbaz Efendi'nin getirilmesiyle ceridenin içeriğinde yapılan değişikliklerin anlatıldığı "İfade-i Mahsusa" yazısını da içeren *Ceride-i Mehâkim*'in 260. sayısının ilk sayfası (*Ceride-i Mehâkim*, sy. 260, 28 Temmuz 1300 [9 Ağustos 1884], s. 2081).

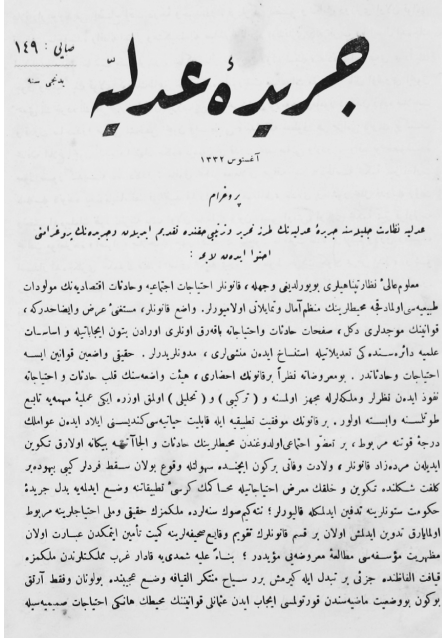
"26 Muharrem 1298 [29 Aralık 1880] günü Üsküdar Kefçededeki Sokağında, karısı Fatıma ve karısının akrabası Haydarpasha Hastahanesi hademelerinden Mehmed Ali'yi katl eylemekten mahkûm olan Üsküdar İskelesi kayıkçılarından Kel Bayram" (*Ceride-i Mehâkim*, sy. 260, 28 Temmuz 1300 [9 Ağustos 1884], s. 2086).

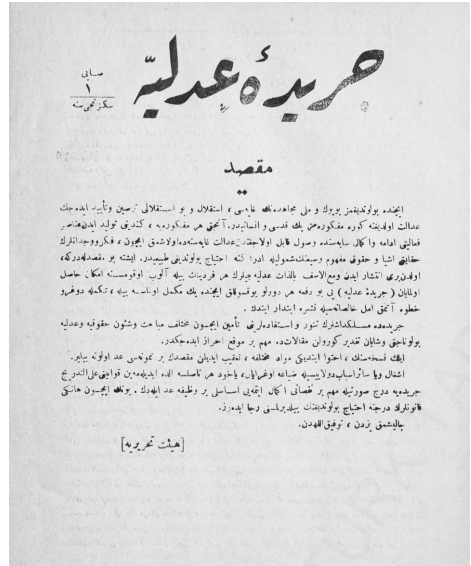
Ceride-i Mehâkim-i Adliye'nin “Muhteviyatı, umûr-ı adliyye mütealliktır.” ifadesiyle çıkan ilk sayısının 1. sayfası (*Ceride-i Mehâkim-i Adliye*, sy. 1, 29 Eylül 1317 [12 Ekim 1901], s. 1).

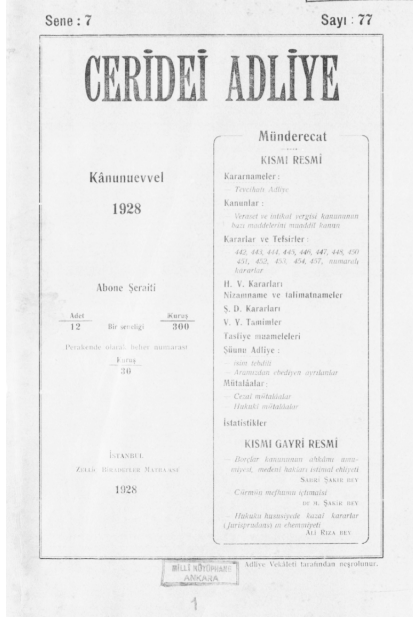
II. Meşrutiyet'in ilanından bir süre sonra yayımlanmasına ara verilen ceridenin, *Ceride-i Adliye* adıyla çıkan ilk sayı ve “Mukaddime” başlıklı çıkış yazısının 1. sayfası (*Ceride-i Adliye*, sy. 1, 5 Kânunievvel 1325 [18 Aralık 1909], s. 1).

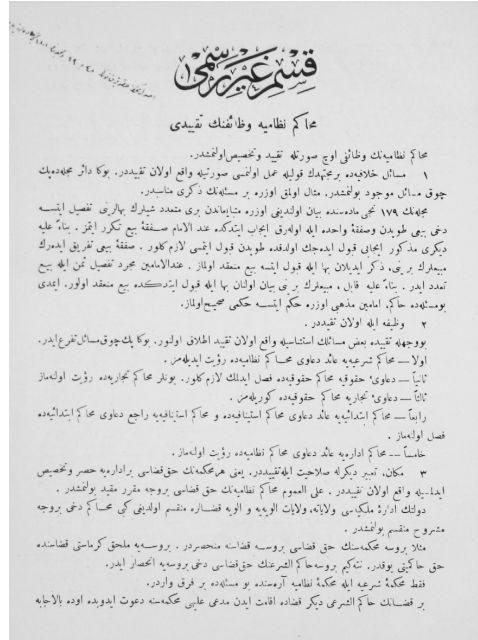
Mahkeme içtihadının önemine vurgu yapılan ve ceridenin yeni yayın düzeninin çerçevesini veren “Program” başlıklı yazının ilk sayfası (*Ceride-i Adliye*, sy. 149, Ağustos 1332 [Ağustos/Eylül 1916], s. 1).

Ankara'da Adliye Vekaleti tarafından yayımlanan *Ceride-i Adliye*'nin ilk sayısı (*Ceride-i Adliye*, sy. 1, Kânûnîsânî 1338 [Ocak 1922], s. 1).

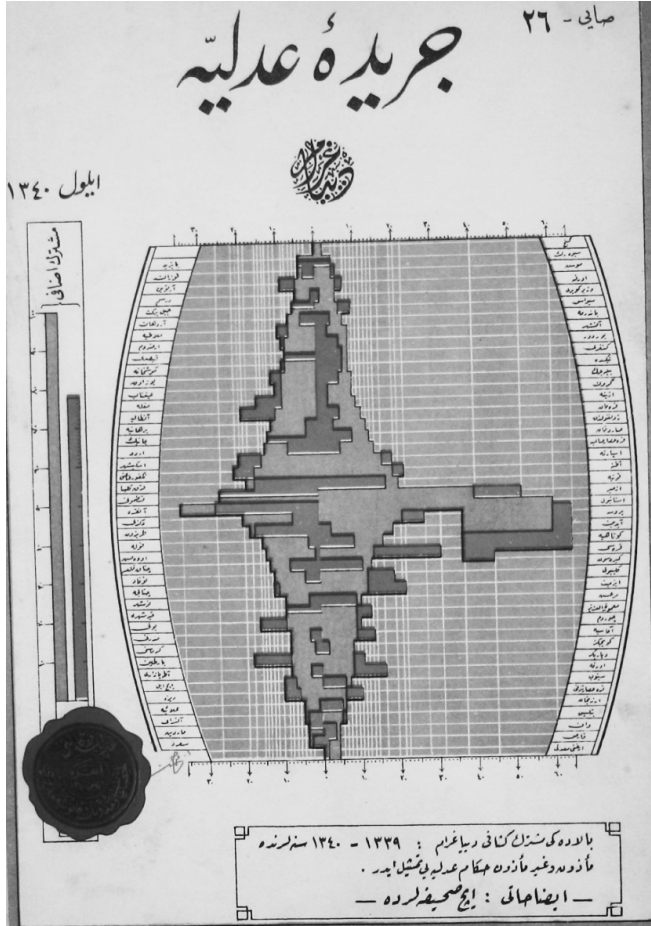
Ceride-i Adliye'nin Latin harfleriyle çıkan ilk sayısının dış kapağı (*Ceride-i Adliye*, sy. 77, Kânûnıevvel [Aralık] 1928).

Ceride-i Adliye'de yayımlanan ilk makale: Küçük Ali Haydar Efendi, “Mehâkim-i Nizamiye Vezâifinin Takyidi” (*Ceride-i Adliye*, sy. 1, 5 Kânûnıevvel 1325 [18 Aralık 1909], s. 25).

[illegible]

1326 [1910-1911] senesinde cünha veya kabahat suçundan mahkûm olanları suç türü ve vilayete göre gösteren cetvel (*Ceride-i Adliye*, sy. 151, Teşrînevvel 1332 [Ekim/Kasım 1916] s. 190-191).

Bazı sayıların dış kapaklarında çeşitli istatistiklere yer verilmişti. Örnek olarak, 1339-1340 [1923-1924] senelerinin vilayetlere göre hâkim dağılımını gösteren diyagram (Ceride-i Adliye, sy. 26, Eylül 1340 [1924]).